

Emma Suoniemi

**Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon kirjasto-
autot**

Asiakaskysely monipalveluista

Opinnäytetyö

Syksy 2013

Liiketoiminnan ja kulttuurin yksikkö
Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketoiminnan ja kulttuurin yksikkö

Koulutusohjelma: Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

Tekijä: Emma Suoniemi

Työn nimi: Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon kirjastoautot: Asiakas-
kysely monipalveluista

Ohjaaja: Ari Haasio

Vuosi:	2013	Sivumäärä: 85	Liitteiden lukumäärä: 4
--------	------	---------------	-------------------------

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Pohjois-Savon ELY-keskus. Opinnäytetyön tavoitteena oli kerätä tietoa monipalveluautoista asiakkaiden näkökulmasta Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueella. Tutkimuksen kohderyhmäksi valittiin Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon kirjastoautojen aikuiset asiakkaat, erityisesti ikäihmiset. Tavoitteena oli saada tietoa siitä, minkälaiset monipalvelut kiinnostavat asiakkaita ja minkälaisia monipalveluja asiakkaat tarvitsevat.

Kyseessä on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus, jossa tiedonkeruumenetelmänä käytettiin lomakekyselyä. Kysely toteutettiin ainoastaan paperiversiona. Kysely järjestettiin ajalla 6.5.2013–26.5.2013 Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon kirjastoautoissa. Kyselyyn saatiin yhteensä 80 vastausta, joista 77 oli analysointikelpoista. Tutkimuksen kohderyhmänä olivat aikuiset, joten keskityn analysoimaan pääasiassa heidän vastauksiaan. Vastauksista 70 saatiin aikuisilta. Tutkimuksen vastaukset analysoitiin Webropol-ohjelmalla, Microsoft Office Word ja Microsoft Excel-ohjelmalla.

Kyselyyn saatiin vain 80 vastausta, joten tuloksista ei voinut tehdä koko tutkimus-
aluetta koskevia johtopäätöksiä. Kyselyn tuloksista saadaan kuitenkin selville tietoa monipalveluista kyseisten vastaajien näkökulmasta ja tietoa siitä, millaisia monipalveluja he käyttäisivät ja tarvitsevat.

Avainsanat: Etelä-Savo, Pohjois-Karjala, Pohjois-Savo, kirjastoautot, monipalvelu-
autot, väestönkasvu, maassamuutto, ikärakenne

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Library and Information Services

Author: Emma Suoniemi

Title of thesis: South Savo, North Karelia and North Savo mobile libraries: multi-service survey implemented from customers' point of view

Supervisor: Ari Haasio

Year: 2013   Number of pages: 85   Number of appendices: 4

This thesis was ordered by The North Savo ELY Centre. The aim of this thesis was to collect information about multi-service vehicles from customers' point of view in South Savo, North Karelia and North Savo. The target group of this study consists of adult customers of mobile libraries, especially elderly people from South Savo, North Karelia and North Savo. The aim was to find out what multi-services customers would like to use and what multi-services they really need.

The research method used was quantitative and the data was collected by a questionnaire survey. The questionnaire was available only in a paper version. The survey was organized between 6 and 26 May 2013 at the South Savo, North Karelia and North Savo mobile libraries. A total of eighty people responded to the questionnaire but 77 answers were qualified for analysis. As the target group of this study consisted of adult customers, the focus was on the analysis of their answers, numbering 70. The research data was analysed by using the Webropol program and the Microsoft Office Word and Microsoft Office Excel software.

Only 80 answers were received, so the results cannot be generalized across all the customers in the research area. Nevertheless, the results provide information about multi-services from these customers' point of view and reveal what multi-services these customers would use and need.

Keywords: South Savo, North Karelia, North Savo, mobile library, multi-service vehicle, population growth, internal migration, age structure

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	2
Thesis abstract.....	3
Kuvio- ja taulukkoluetelo.....	6
Käytetyt termit ja lyhenteet	9
1 JOHDANTO	10
2 KIRJASTOAUTOTOIMINNAN HISTORIA	12
2.1 Kirjastoautotoiminnan historian alkuvaiheet ja 1960–1970-luvut	12
2.2 Kirjastoautotoiminnan historia 1980-luvulta tähän päivään	14
3 MONIPALVELUT KIRJASTOAUTOISSA	16
3.1 Monipalvelukirjastoautojen kehitys Suomessa.....	16
3.2 Monipalveluja kirjastoautoissa	17
3.3 Monipalvelukirjastoautot	18
3.3.1 Leppävirran Tilda	19
3.3.2 Kemijärven Kulkuri	20
3.3.3 Lieksan Kätkäläinen	21
4 MAASEUDUN PALVELUT	23
4.1 Maaseudun palvelujen järjestäminen.....	23
4.2 Haasteita ja ongelmia	24
4.2.1 Väestön ikääntyminen.....	25
4.2.2 Muuttoliikkeen vaikutukset	27
4.3 Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan tilanne	28
5 TUTKIMUKSEN TAUSTA.....	31
5.1 Tutkimusongelma ja tavoitteet	31
5.2 Tutkimusmenetelmä ja tiedonkeruumenetelmä	32
5.3 Kyselylomake ja kyselyn toteutus	33
6 KYSELYN TULOKSET	35
6.1 Vastaajat maakunnittain ja kunnittain.....	36
6.2 Vastaajien taustatiedot.....	38
6.3 Kirjastoautopalvelujen saavutettavuus.....	41
6.4 Toiveet monipalveluista	43
6.4.1 Monipalvelujen käyttö.....	44

6.4.2 Monipalvelujen käyttöiheys	55
6.4.3 Monipalvelujen tarpeellisuus	65
6.5 Palautetta ja vapaa kommentointi	76
7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	79
LÄHTEET	82
LIITTEET	85

Kuvio- ja taulukkoluetelo

Kuvio 1. Kirjastoautojen määrä.....	29
Kuvio 2. Kirjastoautopysäkkien määrä	30
Kuvio 3. Vastaajien sukupuoli (n=77).....	38
Kuvio 4. Vastaajien koulutustausta (n=76).....	40
Kuvio 5. Vastaajien elämäntilanne (n=77).....	41
Kuvio 6. Kirjastoauton käyttötiheys (n=77).....	42
Kuvio 7. Vastaajien auton käyttömahdollisuus (n=67).....	43
Kuvio 8. Postipalvelujen, pankkipalvelujen ja Kelan palvelujen käyttö.....	45
Kuvio 9. Terveyspalvelujen, apteekkipalvelujen ja kunnan palvelujen käyttö	47
Kuvio 10. Henkilökuljetuspalvelujen, kaupan kuljetuspalvelujen ja Alkon kuljetus- palvelujen käyttö	48
Kuvio 11. Äänestyspalvelujen (ennakkoäänestys) ja Veikkauksen palvelujen käyt- tö.....	50
Kuvio 12. Harrastusvälineiden lainauspalvelun, taidenäyttelyiden ja matkailuinfon käyttö	51
Kuvio 13. Ongelmajätteen keräyspisteen ja kalastuslupien myyntipalvelun käyttö.	52
Kuvio 14. ATK-opetuksen, nuorisopalvelujen ja koulutuspalvelujen käyttö.....	54
Kuvio 15. Postipalvelujen, pankkipalvelujen ja Kelan palvelujen käyttötiheys.....	56

Kuvio 16. Terveyspalvelujen, apteekkipalvelujen ja kunnan palvelujen käyttötiheys	58
Kuvio 17. Henkilökuljetuspalvelujen, kaupan kuljetuspalvelujen ja Alkon kuljetus- palvelujen käyttötiheys	59
Kuvio 18. Äänestyspalvelujen (ennakkoäänestys) ja Veikkauksen palvelujen käyt- tötiheys	60
Kuvio 19. Harrastusvälineiden lainauksen, taidenäyttelyiden ja matkailuinfon käyt- tötiheys	62
Kuvio 20. Ongelmajätteen keräyspisteen ja kalastuslupien käyttötiheys.....	63
Kuvio 21. ATK-opetuksen, nuorisopalvelujen ja koulutuspalvelujen käyttötiheys	65
Kuvio 22. Postipalvelujen, pankkipalvelujen ja Kelan palvelujen tarpeellisuus	67
Kuvio 23. Terveyspalvelujen, apteekkipalvelujen ja kunnan palvelujen tarpeellisuus	68
Kuvio 24. Henkilökuljetuspalvelujen, kaupan kuljetuspalvelujen ja Alkon kuljetus- palvelujen tarpeellisuus.....	70
Kuvio 25. Äänestyspalvelujen (ennakkoäänestys) ja Veikkauksen palvelujen tar- peellisuus.....	71
Kuvio 26. Harrastusvälineiden lainauksen, taidenäyttelyiden ja matkailuinfon tar- peellisuus.....	73
Kuvio 27. Ongelmajätteen keräyspisteen ja kalastuslupien myyntipalvelun tarpeel- lisuus.....	74

Kuvio 28. ATK-opetuksen, nuorisopalvelujen ja koulutuspalvelujen tarpeellisuus	76
Taulukko 1. Kyselyn vastaajat maakunnittain (n=77)	36
Taulukko 2. Vastausten määrä Pohjois-Savon kunnista (kpl)	37
Taulukko 3. Vastausten määrä Pohjois-Karjalan kunnista (kpl)	38
Taulukko 4. Vastausten määrä Etelä-Savon kunnista (kpl).....	38
Taulukko 5. Vastaajien ikäjakauma (n=77)	39
Taulukko 6. Vastaajien etäisyys kunnan keskustasta (n=63).....	43

Käytetyt termit ja lyhenteet

Kirjastoauto	Auto, joka on sisustettu kirjastoksi ja tarjoaa kirjaston palveluita asiakkaille. Kirjastoauto on liikkuva kirjasto ja tuo kirjaston palvelut asiakkaiden luokse. Kirjastoauto voi tarjota peruspalveluiden lisäksi monipalveluja.
Peruspalvelut	Peruspalveluita ovat lainaus- ja tietopalvelu. Peruspalvelut tarjotaan jokaisessa kirjaston toimipisteessä ja kirjastoautoissa.
Monipalvelut	Kirjaston toimipisteissä ja kirjastoautoissa tarjottavia palveluja kuten esimerkiksi posti-, pankki- ja ongelmajätteen kerääminen ja harrastusvälineiden lainaaminen.
Monipalvelukirjastoauto	Kirjastoauto, jossa tarjotaan ei-kirjastomaisia palveluita kuten posti- ja apteekkipalveluita ja ruokatavaroiden ja ruoan toimittamispalveluita (Kyöstiö 2011, 144–145). Kirjastoauton sisustuksessa ja varustuksessa on huomioitu tarjottavat monipalvelut.
Monitoimikirjastoauto	Kirjastoauto, jossa tarjotaan kirjaston peruspalveluiden lisäksi erilaisia kirjastotoimintaan liittyviä palveluita (Kyöstiö 2011, 144–145). Näitä palveluita ovat esimerkiksi satutunnit, musiikkiesitykset ja pienet teatteriesitykset. Kirjastoauton sisustuksessa ja varustuksessa on huomioitu tarjottavat monipalvelut.

1 JOHDANTO

Väestön ikärakenteessa on tapahtumassa muutoksia. Ikäihmisen määrä lisääntyy ja samalla työikäisen väestön määrä vähenee. Samanaikaisesti ihmisiä muuttaa harvaan asutuilta seuduilta pois. Nämä tekijät vaikuttavat Suomen maaseudun, erityisesti harvaan asuttujen seutujen elinvoimaisuuteen ja palvelujen vähenemiseen. Monipalvelukirjastoautojen avulla voidaan soveltuvin osin paikata kunnista häviäviä tai pitkien välimatkojen päähän siirtyneitä palveluja.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää asiakkaiden näkemyksiä monipalvelukirjastoautoista Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueella. Tavoitteena oli kerätä tietoa siitä, minkälaiset monipalvelut kiinnostavat asiakkaita, millaisia monipalveluita he tarvitsevat ja olisivat halukkaita käyttämään. Opinnäytetyöni toimeksiantajana toimi Pohjois-Savon ELY-keskus.

Valitsin tutkimusmenetelmäksi kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen, koska tavoitteena oli saada asiakasnäkökulmaa monipalveluista mahdollisimman laajalta alueelta ja tiedon tuli olla tilastollisesti analysoitavissa. Tavoitteena oli kerätä määrällistä tietoa, josta voi tehdä yleistyksiä ja päätelmiä. Valitsin tiedonkeruumenetelmäksi lomakekyselyn. Lomakekysely toteutettiin paperiversiona, koska kohdeyhmänä olivat kirjastoautojen asiakkaat. Kyselylomakkeita jaettiin Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon kirjastoautoissa ajalla 6.5.2013–26.5.2013 eli kolmen viikon ajan.

Kirjastoautotoiminnasta ja monipalveluautoista on tehty aikaisemmin opinnäytetöitä ja pro gradu-tutkielmia. Opinnäytetöissä ja pro gradu-tutkielmissa on tutkittu monipalveluaiheita eri näkökulmista. Kyseisissä töissä on tutkittu muun muassa asiakkaiden mielipiteitä ja toivomuksia monipalveluista sekä selvitetty mahdollisuuksia monipalvelujen tarjoamiseen tietyllä alueella.

Aloitan opinnäytetyöni esittelemällä kirjastoautotoiminnan historiaa luvussa 2. Luvussa 3 keskityn monipalvelukirjastoautotoimintaan. Kerron monipalvelukirjastoautotoiminnan historiasta sekä tämän hetkisestä tilanteesta ja esittelen Suomessa ajavia monipalvelukirjastoautoja. Luvussa 4 esittelen maaseutujen palvelujen järjestämistä ja siihen vaikuttavia tekijöitä. Luvun 4 aikana esittelen myös tarkemmin

tutkimusalueen eli Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon kirjastoauto-toimintaa. Luvut 2-4 toimivat opinnäytetyöni viitekehyksenä.

Luvut 5-7 käsittelevät opinnäytetyöni tutkimusta. Luvussa 5 kerron valitsemastani tutkimusmenetelmästä, tiedonkeruumenetelmästä, kyselylomakkeesta ja kyselyn toteutuksesta. Luvussa 6 analysoin kyselyssä saatuja vastauksia ja luvussa 7 teen yhteenvedon kyselyn tuloksista ja pohdin opinnäytetyön kyselyn onnistumista. Opinnäytetyön lopusta löytyy lähdeluettelo sekä liitteet. Opinnäytetyön liitteenä ovat kyselylomake sekä erikseen taulukot Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon vastauksista.

2 KIRJASTOAUTOTOIMINNAN HISTORIA

2.1 Kirjastoautotoiminnan historian alkuvaiheet ja 1960–1970-luvut

Ajatus liikkuvasta kirjastosta syntyi 1850-luvulla Warringtonissa, Englannissa, kun kirjoja kuljetettiin työmiehille kotiin (Kyöstiö 2009, 712). Ensimmäinen liikkuva kirjasto toteutettiin kuitenkin vasta vuonna 1905, kun amerikkalainen Mary L. Titcomb aloitti kirjojen lainaamisen kahden hevosen vetämästä kärrystä. Hänen aloittamastaan lainaustoiminnasta tuli menestys ja vuonna 1912 hevoskärryt korvattiin kirjastoautolla. Kyseessä oli maailman ensimmäinen kirjastoauto. Maailman sotien aikana Mary L. Titcombin aloittama kirjastoautotoiminta levisi Eurooppaan.

Suomessa kirjastoautotoimintaa kokeiltiin ensimmäisen kerran vuosina 1913–1914, kun nykyisen Vaasan kaupungin alueella kiersi hevoskärryillä liikkuva kirjasto (Kyöstiö 2009, 712–714). Toisen maailman sodan syttyminen katkaisi toiminnan, mutta kirjastoautotoiminta herätti jälleen kiinnostusta sodan päättymisen jälkeen. Suomessa tehtiin 1950-luvulla viisi kirjastoautokokeilua (mts. 715). Kirjastoautokokeilut toteutettiin Nokialla (1958), Karjaalla (1956), Helsingin maalaiskunnassa (1951), Munsalassa (1954) ja Pohjan kunnassa (1959). Kokeiluissa käytettiin kunnan omistavaa pakettiautoa tai vuokrattavaa farmariautoa. Kirjastoautokokeilujen tulokset osoittivat, että kirjastoautoille on Suomessa tarvetta.

Suomen varsinainen kirjastoautoverkko kehittyi 1960–1970-lukujen aikana (Kyöstiö 2011, 56–58). Vuoden 1961 kirjastolaki ja vuoden 1962 kirjastoasetus vaikuttivat merkittävästi kirjastoautotoiminnan kehitykseen, koska niiden mukaan kirjastoilla oli oikeus saada valtionapua kirjastoauton hankintaan, ylläpitoon ja korjaukseen. Kaupunkikuntien oli mahdollista saada valtionapua 1/3 ja maalaiskuntien 2/3. Lisäksi kirjastolaissa ja kirjastoasetuksessa määriteltiin, että kirjastoautojen on oltava kunnallisia.

Vuoden 1961 kirjastolaki asetti myös tiettyjä vaatimuksia kuntien kirjastotoiminnan ylläpitoon (Kyöstiö 2009, 720–721). Saadakseen valtionavun kirjastoauton hankintaa varten, tuli kirjaston toimia tarkoituksenmukaisessa huoneistossa ja kirjastolla

oli oltava riittävä kirjavarasto. Valtion asettamien vaatimusten toteuttaminen aiheutti monille kunnilla ongelmia ja siksi monet sivukirjastot korvattiin kirjastoautolla.

Suomen ensimmäinen kirjastoauto aloitti toimintansa jo ennen vuoden 1961 kirjastolakia (Kyöstiö 2009, 718). Turun kaupunki kustansi itse kirjastoauton vuonna 1961. Turun kirjastoauto toimi esikuvana Suomen kirjastoautotoiminnan varsinaiselle kehittymiselle. Suomen ensimmäiset valtiontuella hankitut kirjastoautot hankittiin Lohjan maalaiskuntaan ja Urjalaan vuonna 1963 (mts. 67). Molemmissa kunnissa kirjastolautakunta teki päätöksen kirjastoauton hankinnasta. Valtion asettamat vaatimukset sivukirjastoilla koettiin liian vaikeaksi toteuttaa ja kirjastoauto oli molemmille kunnille edullisempi vaihtoehto.

Huolimatta vuoden 1961 kirjastolaista ja vuoden 1962 kirjastoasetuksesta, 1960-luvulla kirjastoautoja hankittiin kuntiin rauhalliseen tahtiin (Kyöstiö 2009, 720). 1960-luvulla kirjastoautojen hankinta keskittyi pääasiassa kaupunkikuntiin ja alueellisesti Etelä-Suomen läänin alueille. Vuonna 1965 Suomessa oli viisi kirjastoautoa ja vuonna 1970 kirjastoautoja oli jo 89 kappaletta. Vuonna 1970 kirjastoautoista 63,5 % sijaitsi Etelä-Suomen läänin alueella.

Kirjastoauton hankintaa nopeutti joissain tapauksissa tuleva kuntaliitos, jossa maalaiskunta liitettiin kaupunkikuntaan (Kyöstiö 2011, 72). Maalaiskunta sai enemmän valtionapua kirjastoauton hankintaan kuin kaupunkikunta. Kirjastoauton hankkiminen ei siis juurikaan lisännyt kunnan menoja.

1970-luvulla kirjastoautotoiminta kasvoi voimakkaasti (Kyöstiö 2009, 720). Kirjastoautojen määrä lisääntyi ja kirjastoautotoiminta levisi koko Suomen alueelle. 1960-lukuun verrattuna, 1970-luvulla kirjastoautojen kasvu keskittyi pääasiassa maalaiskuntiin ja vuoden 1980 alussa kirjastoautoista enää 31,1 % oli kaupunkikunnissa. Vuonna 1969 8,3 % kunnista oli kirjastoauto ja vuoteen 1980 mennessä kirjastoauton omisti oli jo 45,3% kunnista. Lukumäärällisesti kirjastoautoja oli vuoteen 1980 mennessä yhteensä 224 kappaletta.

Suomessa kirjastoautotoiminnan kehittymiseen 1960–1970-luvuilla vaikuttivat useat syyt (Kyöstiö 2009, 716, 720–721). 1950-luvulla alkaneet väestörakenteen muutokset jatkuivat, kun ihmiset muuttivat maaseudun haja-asutusalueilta kau-

punkeihin. Muuttojen seurauksena maaseudun väestön keski-ikä nousi ja kouluja lakkautettiin. Kuntien sivukirjastot sijaitsivat usein kouluilla ja koulun lopettamisen yhteydessä myös sivukirjaston toiminta lakkasi. Valtion asettamat vaatimukset kirjastojen toiminnalle olivat monille kunnilla vaikeita toteuttaa ja sen vuoksi moni kunta korvasi säästösyistä sivukirjaston kirjastoautolla. Osa kunnista lakkautti kirjastoauton hankkimisen seurauksena kaikki sivukirjastonsa.

1960–1970-luvulla haluttiin tehostaa ja rationalisoida kirjastotoimintaa ja sivukirjastojen korvaaminen kirjastoautolla oli yksi keino (Kyöstiö 2009, 721). Lisäksi kirjastoautotoiminnan kehittymiseen vaikutti kirjastotoimentarkastajien ohjaustyö. Kirjastotoimentarkastajat olivat auttamassa päätöksenteossa, kun kunnat pohtivat hankkisivatko he kirjastoauton.

2.2 Kirjastoautotoiminnan historia 1980-luvulta tähän päivään

1970–1980-lukujen taitteessa Suomen kirjastoautotoiminta ajautui kriisiin (Kyöstiö 2009, 722). Valtion nopeasti huonontunut rahatilanne ja kuntien omat talousvaikeudet vaikuttivat merkittävästi kirjastoautotoimintaan. Valtio oli aikaisemmin myöntänyt valtionapua kirjastoautojen hankintaan ja vuonna 1979 Suomessa oli yli 221 kirjastoautoa. Niiden käyttöäksi oli arvioitu 10–12 vuotta ja vuosien 1978–1983 välisenä aikana uusintaa tarvitsisi lähes 107 kirjastoautoa. Uuden kirjastoauton hinta oli korkea ja seuraavan viiden vuoden päästä hinta kaksinkertaistui. Vuosina 1977–1978 valtion talousarviossa ei ollut lainkaan rahaa kirjastoautojen hankintaan. Seuraavina vuosina rahaa oli vain muutamien kirjastoautojen hankintaan, joten monien kuntien kirjastoautot joutuivat pitkiksi ajoiksi varikolle. 1980-luvun loppupuolella kirjastoautotoiminnan tilanne vähitellen helpottui, kun valtion rahatilanne parani.

1990-luvulla saavutettiin kirjastoautojen lukumäärässä huippu, kun vuonna 1992 kirjastoautoja oli 234 kappaletta (Kyöstiö 2009, 722). Tämän jälkeen kirjastoautojen määrä on lähtenyt laskuun. Vuosituhannen alussa Suomessa oli kirjastoautoja 201 ja vuonna 2012 kirjastoautoja on enää 151 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2000, [viitattu 5.5.2013]; Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2012, [viitattu 5.5.2013]).

Kirjastoautojen lakkautukset ovat johtuneet pääasiassa säästösyistä (Kovanen 2010, 18). Kunnilla ei ole varaa uusia vanhoja kirjastoautojaan. Vaikka kirjastoauto olisi kunnan ainut lähelle tuleva peruspalvelu, mutta se silti voidaan lopettaa. Säilyttääkseen kirjastoautonsa, kuntien tulisi lisätä naapurikuntien välistä yhteistyötä. Naapurikuntien on mahdollista hankkia kirjastoautoja yhdessä tai ostaa kirjastoautopalvelut naapurikunnasta (Heinisuo, Koskela & Saine 2004, 32). Yhteisten kirjastoautojen hankinta on suositeltavaa ja se edistäisi kunnallista yhteistyötä. Samalla kirjastoautosta hyötyisivät mahdollisimman monet ihmiset.

Tulevaisuudessa kirjastoautojen toiminnalle aiheuttavat haasteita myös väestön ikääntyminen sekä maan sisäinen muuttoliike (Kyöstiö 2009, 733–734). Kirjastoautotoiminnan on muututtava haasteiden mukana ja sopeutettava toimintaansa tarkemmin asiakkaidensa tarpeisiin ja mietittävä, mitkä väestöryhmät tarvitsevat eniten liikkuvia kirjastopalveluja.

3 MONIPALVELUT KIRJASTOAUTOISSA

Monipalveluilla tarkoitetaan ei-kirjastomaisia palveluita, joita tarjotaan kirjastoautoissa (Kyöstiö 2011, 144). Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi posti-, apteekki- ja veikkauspalvelut. Kyöstiön mukaan kirjastoautoista, joissa tarjotaan monipalveluita, voidaan käyttää nimityksiä monipalvelukirjastoauto, monitoimikirjastoauto sekä kulttuuribussi (mts. 144). Monipalvelukokeiluja tehtiin kirjastoautoissa ensimmäisen kerran jo 1970-luvulla, mutta 2000-luvulla monipalvelut ovat nousseet ajankohtaisiksi (mts. 145, 153).

3.1 Monipalvelukirjastoautojen kehitys Suomessa

Ajatus liikkuvasta autosta, jossa tarjotaan erilaisia palveluja, ei ole Suomessa uusi (Lehtonen 2005, 5). Suomessa on vuosien varrella toiminut erilaisia liikkuvia palveluita kuten myymäläautoja, pankkiautoja, autopostitoimistoja ja kirjastoautoja. Kirjastoautoja on edelleen vaikkakin niiden määrä on vähentynyt jatkuvasti. Uusimpana liikkuvana palveluna on monipalveluauto (mts. 15). Lehtosen mukaan monipalveluautolla tarkoitetaan autoa, jossa tarjotaan erilaisia palveluja. Näitä palveluja olisivat esimerkiksi kauppa-, posti-, pankki- ja kirjastopalvelut sekä erilaiset lomakepalvelut. Monipalveluauto olisi myös varustettu vastaanottotilalla, jossa asiakkaiden olisi mahdollista saada terveydenhoitajapalveluja.

Auton tarjontaa muokattaisiin vastaamaan aina kunkin alueen asukkaiden tarpeita (Lehtonen 2005, 15). Monipalveluauton avulla voitaisiin tarjota paremmin palveluja erityisesti maaseudun harvaan asuttujen alueiden asukkaille. Yksi vaihtoehto on muokata kirjastoautosta monipalveluauto, jossa tarjotaan kirjaston peruspalveluiden lisäksi erilaisia lisä-/monipalveluja (Kyöstiö 2011, 144). Tämän kaltaisesta kirjastoautosta on käytetty nimityksiä monitoimikirjastoauto ja monipalvelukirjastoauto.

Monipalveluauto on käsitteenä suhteellisen tuore, mutta jo 1970-luvulla Suomen ensimmäisillä kirjastoautopäivillä keskusteltiin monitoimikirjastoautosta ja monitoimikirjastobussista (Kyöstiö 2011, 145). 1970-luvulla tehtiin myös kokeiluja, joissa

kirjastoautoissa tarjottiin kirjaston peruspalvelujen lisäksi erilaisia kulttuuripalveluja (mts. 151). Suurin osa kokeiluista suoritettiin Itä-Suomen kunnissa.

Ensimmäinen varsinainen monitoimikirjastoauto hankittiin Kuhmoon vuonna 1974 (Kyöstiö 2009, 726). Toimintaa kesti vain jonkin aikaa, mutta tuona aikana autosta löytyi nukketeatteri- ja av-välineet sekä istuimia esityksiä varten. 1980-luvulla monipalvelukokeilut lopetettiin, mutta kiinnostus niitä kohtaan säilyi ja erityisesti ATK:n tulo kirjastoautoihin mahdollisti uusien monipalvelujen kokeilemisen (Kyöstiö 2011, 151–152). Vuosina 1992–1994 ATK:n laajempaa käyttöä kokeiltiin Kuusamon Maaseudun uudet palvelut-projektissa (Kyöstiö 2009, 726). Projektissa auto oli online-yhteydessä Kuusamon palveluverkkoon Telmoon, jossa palveluiden tuottajina toimivat Kuusamon kunta, valtion laitoksia sekä paikallisyrittäjiä.

3.2 Monipalveluja kirjastoautoissa

2000-luvulle tultaessa teknologia on kehittynyt ja se antaa uusia mahdollisuuksia monipalvelujen toteuttamiseen kirjastoautoissa (Kyöstiö 2011, 153–154.) Kyöstiön mukaan teknologian kehitys on yksi syy, miksi monipalvelukirjastoautot on löydetty uudelleen 2000-luvun aikana. Monipalvelukirjastoauto on havaittu tehokkaaksi keinoksi viedä palveluja harvaan asutuille seuduille ja samalla pitää kyseiset alueet asutettuina.

Suomen Kirjastoseura ja ELY-keskukset toteuttivat keväällä 2013 kyselyn Suomen kirjastoautojen nykytilasta (Pirhonen, 1 [8.10.2013]). Kysely lähetettiin kaikille kirjastoautoja hallinnoiville yleisille kirjastoille ja 129:stä kirjastoautopalveluja tarjoavasta kunnasta vastasi 115. Vastausprosentti oli 89.

Yksi kyselyn aihealueista koski monipalveluja kirjastoautoissa (Pirhonen 2013, 7 [8.10.2013]). Kyselyn tulosten mukaan 23 prosentissa kirjastoautopalveluja tarjoavista kunnista on tehty kirjastoautoselvitys ja niissä on selvitetty seudullisen yhteistyön lisäksi monipalvelujen tarjoamista kirjastoautoissa. Joitakin monipalveluja on jo tarjottu kirjastoautoissa. Kunnista 14 tarjoaa postipalveluja ja myy postimerkkejä kirjastoautoissa, 24 kunnassa kirjastoauto toimii äänestyspaikkana ja muutamien kuntien kirjastoautoista on saatavissa myös terveysterveystoimintaa kuten esimerkiksi ve-

renpaineen mittausta. Kunnista seitsemän tarjoaa kirjastoautoissaan matkailupalveluja, neljä kuntaa tarjoaa kirjastoautoissaan apteekkipalveluja, kolme kuntaa tarjoaa pankkipalveluja ja kaksi kuntaa tarjoaa Kelan palveluja sekä kaksi kuntaa tarjoaa koulutuspalveluja (mts. 8). Kyselyn tuloksista käy ilmi, että pienongelmajätteen keräyksen ja kunnan keskitettyjen ruokahuollon kuljetusten ei koeta kuuluvan kirjaston palveluihin.

Kyselyssä selvitettiin myös, miten monipalvelut ovat vaikuttaneet kirjastoautotoimintaan (Pirhonen 2013, 8-9). Monipalvelujen tarjoamisen myötä tehtävien vaativuus ja määrä ovat kasvaneet kirjastoautoissa ja monipalveluja tarjoavissa kirjastoautoissa asiakkaiden määrä on kasvanut noin 20 prosenttia. Vaikutukset ovat kuitenkin olleet pääasiassa vähäisiä ja huolimatta eri vaikutuksista, kirjastohenkilöstön palkkaus on pysynyt samana. Kyselyn tuloksista selviää kuitenkin, että kuudessa kunnassa kirjastoautokuljettajan palkka on kasvanut monipalvelujen käyttöönoton seurauksena.

Kirjastoautot ovat hyvä keino viedä erilaisia monipalveluja asukkaille, mutta toteutuksessa on aina muistettava kyseisen alueen tarpeet (Pirhonen 2013, 9). Jokaisen monipalvelukirjastoauton kohdalla täytyy selvittää juuri kyseisen alueen asukkaiden tarpeet ja mielenkiinnonkohteet. Lehtosen (2005, 15) mukaan tarvitaan myös yhteistyötä julkisen ja yksityisen sektorin välillä. Hänen mielestään paras ratkaisu olisi, että auton omistaa yksi taho ja muut palvelun tarjoajat voisivat vuokrata siltä toimihenkilön sekä tilat.

3.3 Monipalvelukirjastoautot

Suomessa on tehty monipalveluautokokeiluja, joissa kirjastoautossa on tarjottu perinteisten kirjastopalvelujen lisäksi erilaisia monipalveluja. Osa autoissa kokeilluista monipalveluista on jäänyt pysyväksi ja osa on lopetettu käyttämättömyyden vuoksi. Seuraavaksi esittelen kolme monipalvelukirjastoautoa, joista kaksi ensimmäistä on selkeästi monipalvelukirjastoautoja ja kolmas enemmän tietylle ikäryhmälle kohdennettu auto.

3.3.1 Leppävirran Tilda

Yksi Suomessa liikennöivistä monipalveluautoista on Leppävirran monipalveluauto Tilda (Suhonen 2009, 18). Autosta löytyy perinteisten kirjastopalveluiden lisäksi erilaisia monipalveluja pyykki- ja kauppakassien kuljettamisesta pankkiasioden hoitamiseen Internet-yhteyden avulla. Tärkein tarjottava palvelu on kuitenkin kirjastopalvelut.

Leppävirralla toteutettiin vuosien 2007–2008 aikana monipalveluautohanke (Lemon-hanke), jonka ensimmäisenä tavoitteena oli selvittää ja parantaa ikäihmisten palvelujen laatua ja saavutettavuutta (Hyvärinen 2008, 2). Toisena tavoitteena oli suunnitella monipalveluauto, joka tarjoaisi kirjastopalveluiden lisäksi muita tarpeellisia palveluita kuten sosiaali- ja terveyspalveluja. Kolmas tavoite oli selvittää yhteistyömahdollisuuksia yksityisen sektorin kanssa, jotta monipalvelukonsepti olisi mahdollista toteuttaa.

Lemon-hankkeen alussa suoritettiin postikysely, joka lähetettiin yli 65-vuotiaille kunnan haja-asutusalueen asukkaille (Hyvärinen 2008, 6). Kysely lähetettiin yhteensä 873 asukkaalle ja kyselyn vastausprosentti oli 52. Lisäksi Lemon-hankkeen aikana tehtiin runsaasti taustatyötä ja selvitettiin yhteistyömahdollisuuksia eri palvelutuottajien kanssa (mts. 2).

Kyselyn avulla saatiin selville, minkälaisia monipalveluja kuntalaiset toivoisivat ja tarvitsisivat. Kyselyn perusteella tärkeimpiä toivottuja palveluja olivat tietopalvelut, lääkehuoltopalvelut sekä postipalvelut (Hyvärinen 2008, 9). Lisäksi toivottiin esimerkiksi kauppaostosten kotiinkuljetusta, matkustus mahdollisuutta, pyykin kuljetuspalvelua, terveydenhuollon palveluja, veikkauspalveluja sekä tiedottamista ikäihmisiä koskevista asioista (mts. 8).

Lemon-hankkeen myötä monipalveluauto Tilda aloitti toimintansa vuoden 2008 lopussa (Suhonen 2009, 18). Monipalveluauto kokeilu jäi pysyväksi toiminnaksi, mutta osa tarjotuista monipalveluista on jätetty pois käyttämättömyyden vuoksi (Kovanen 2010, 19). Auton on varustus sisältää muun muassa invahissin, monitoimitulostimen, Internet-yhteyden, tavaratilan erilaisia kuljetuksia varten sekä tarvittaessa eristettävä tilan (Suhonen 2009, 18). Tila voi toimia rauhallisena terveys-

palveluiden vastaanottotilana tai äänestyskoppina. Asiakkaat voivat hoitaa myös pankkiasioitaan nettikoneella rauhassa.

Tildasta löytyy myös verenpainemittari, jota asiakkaat voivat käyttää itsenäisesti tai he voivat pyytää autonkuljettajaa mittaamaan verenpaineen (Leppävirran kunnan kirjasto [viitattu 19.9.2013]). Monipalveluautosta saa myös reseptilääkkeitä ja hoitotarvikkeita, tätä palvelua on kehitetty yhteistyössä apteekin kanssa. Monipalveluauton mukana on mahdollista myös kuljettaa pyykki- ja kauppakasseja ja asiakkaiden on mahdollista saada itsekin kyyti autolla.

Monipalveluauto tarjoaa myös postipalveluja (Leppävirran kunnankirjasto [viitattu 19.9.2013]). Autossa myydään postimerkkejä ja asiakkaat voivat jättää kirjeitä ja paketteja auton postilaatikkoon ja auto kuljettaa ne eteenpäin Kirkonkylälle postiin. Terveystenhuollonpalvelujen järjestäminen oli hankalaa lyhyiden pysäkkiaikojen vuoksi, joten terveydenhuollon palveluja tarjotaan teemapäivien muodossa (Hyvärinen 2008, 9). Teemapäivien järjestämisestä ovat olleet kiinnostuneita Kela, päihdekeskus Veikkola, apteekki sekä muistineuvolan työntekijä.

Hankkeen avulla vaikutettiin ikäihmisten palvelujen saavutettavuuteen ja laatuun (Hyvärinen 2008, 2). Auton varustuksessa huomioitiin kyselyyn vastanneiden ikäihmisten toiveet ja tarpeet. Leppäjärvi on pinta-alaltaan laaja ja välimatkat ovat pitkiä, joten kirjastoauto on ollut hyvä tapa tuoda palveluja asukkaille (Suhonen 2009, 18). Lemon-hankkeen ja monipalveluauton toteutuksen mahdollistamiseksi on tarvittu yhteistyötä kunnan, asukkaiden ja yrittäjien kesken (Hyvärinen 2008, 10). Joustavalla yhteistyöllä luodaan edellytykset monipalvelujen kehittämiseen. Monipalveluauton kuljettajat ovat myös keskeisessä asemassa palvelujen toteutumisen ja niiden kehittämisen kannalta.

3.3.2 Kemijärven Kulkuri

Kemijärvi ei kuulu opinnäytetyöni tutkimusalueeseen, mutta haluan lyhyesti käsitellä monipalveluauto-Kulkuria ja sen tarjoamia monipalveluja. Kulkuri on ensimmäisiä laajimmista monipalveluautoprojekteista, joita Suomessa on toteutettu (Kyöstiö 2011, 154).

Kemijärven Kulkuri -projekti aloitettiin vuonna 2000 ja sitä oli mukana rahoittamassa Kemijärven kaupunki, valtio, Euroopan unionin aluekehitysrahasto, palveluja tarjoavat yritykset ja yhteisöt (Liikamaa 2001, 12). Projektin aikana vuonna 1989 hankittu kirjastoauto muokattiin monipalveluautoksi vuonna 2000 (Kyöstiö 2011, 154–155). Asiakkaat suhtautuivat aluksi monipalveluautoon epäilevästi, mutta vähitellen asenteet autoa kohtaan muuttuivat. Projekti kesti vuoden 2002 vuoden loppuun asti (Liikamaa 2011, 12). Monipalveluauto-Kulkuri ajaa kuitenkin edelleen Kemijärven alueella.

Kulkuri tarjoaa perinteisten kirjastopalveluiden lisäksi erilaisia monipalveluita. Auto on varustettu tulostimella, kolmella kannettavalla matkapäätteellä ja kahdella pöytäkoneella, joissa on internet-yhteys (Liikamaa 2001, 12). Projektin aikana noin puolet kirjastoauton kirjahyllyistä purettiin, jotta tietokoneille saatiin tilaa. Internet-yhteyden avulla asiakkaiden on mahdollista hoitaa työvoimatoimiston, Kelan, pankkien, Veikkauksen asioita sekä muita asioita. Asiakas voi täyttää Kelan lomakkeita, tulostaa ne ja jättää lomakkeet allekirjoitettuna autoon. Kulkuri toimittaa lomakkeet eteenpäin Kelaan. Lisäksi Kulkurissa on tarjottu terveystalveluja, kun ambulanssin ensihoitajat ovat kulkeneet mukana mittaamassa esimerkiksi verenpainetta ja hemoglobiinia (mts. 13).

Kulkurin tarkoituksena on säilyttää perinteiset kirjastopalvelut Kemijärven haja-asutusalueella ja samalla paikata lakkautettuja kunnan palveluita (Liikamaa 2001, 12). Jotta erilaiset monipalvelut on voitu toteuttaa, monipalveluautokokeilussa on ollut mukana yhteistyökumppaneita kuten Kela, työvoimatoimisto, paikalliset pankit sekä kunnan osastoja. Kulkurin avulla halutaan tarjota jokaiselle kuntalaiselle yhtäläiset oikeudet käyttää tietotekniikkaa hoitaessaan asioitaan.

3.3.3 Lieksan Kätäläinen

Lieksan kirjastoauto on tarjonnut nuorisotoimintaa vuodesta 1979 lähtien (Hakkarainen 2011, 42). Nykyisin Lieksan kirjastoauto Kätäläinen toimii nuorisobussina noin 6 kertaa vuodessa. Kätäläinen kiertää kolmena lauantaina keväisin ja kolmena syksyisin. Se kiertää Lieksan haja-asutusalueilla ja pysäkkejä on jokaisena lauantaina kolme. Bussi on jokaisella pysäkillä noin kahden tunnin ajan.

Nuorisobussi tarjoaa nuorille perinteisten kirjastopalveluiden lisäksi erilaista toimintaa nuorille (Hakkarainen 2011, 42). Nuoret voivat askarrella, pelata pelejä ja viettää aikaa toisten nuorten kanssa. Bussista löytyy Playstation 2-konsoli ja siihen kuuluvia pelejä. Jokaisella lauantaille on aina valittuna jokin teema ja bussin mukana kulkee nuorisotyöntekijä. Nuorisotoimi on mukana toiminnassa ja maksaa pelien ja askartelutarvikkeiden sekä työntekijöiden palkkakulut.

Kätkäläinen liikennöi aikaisemmin jopa 10 kertaa vuodessa, mutta määrät ovat vähentyneet viime vuosien aikana (Hakkarainen 2011, 43). Kirjastoautojen lainamäärät ovat vähentyneet vuoden 2011 jälkeen (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2011–2012, [viitattu 20.9.2013]). Vuonna 2011 Kätkäläisen lainamäärä oli 47 107 ja vuonna 2012 lainamäärä on pudonnut 42 087:ään (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2011–2012, [viitattu 20.9.2013]). Kätkäläisen nuorisotoiminta edelleen kuitenkin jatkuu.

4 MAASEUDUN PALVELUT

Suomen maaseutualueet jaetaan kolmijaon mukaan kaupunkien läheiseen maaseutuun, ydinmaaseutuun ja harvaan asuttuun maaseutuun (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä 2009, 17). Nämä kolme maaseututyyppiä vievät yhteensä noin 90 prosenttia koko Suomen pinta-alasta.

Kaupunkien läheisen maaseudun kunnat ovat yleensä muuttovoittoalueita ja niillä on hyvä kehittymisedellytykset (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä 2009, 17). Nämä kunnat voivat monipuolistaa palvelujaan ja tehdä investointeja. Kaupungin läheisyyden vuoksi asukkaat voivat käydä töissä lähikaupungissa. Ydinmaaseudulla sijaitsee alkutuotannon keskittymiä ja niiden kylät ovat yleensä elinvoimaisia. Harvaan asuttu maaseutu on näistä kolmesta maakuntatypistä huonoimmassa tilanteessa. Harvaan asutettu maaseutu on muuttotappioaluetta, josta nuoret asukkaat muuttavat pois ja ikäihmisten määrä lisääntyy. Kuntien palvelut vähenevät ja kuntien taloustilanne usein huonontuu muuttoliikkeen vuoksi. Tämä ei kuitenkaan koske kaikkia harvaan asuttujen maaseudun kuntia, vaan osa kuntien kylistä on elinvoimaisia ja kunnilla on kilpailukykyisiä yrityksiä. Harvaan asutun maaseudun kuntia sijaitsee erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa.

4.1 Maaseudun palvelujen järjestäminen

Palvelujen saatavuus ja riittävyys ovat oleellisia maaseudun elinvoimaisuuden sekä asukkaiden hyvinvoinnin ja elämän laadun kannalta (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä 2009, 48). Se myös vaikuttaa siihen, millaisena asumispaikkana maaseutu koetaan. Kuntien tulee tarjota kunnan peruspalvelut kuten perusopetus-, sosiaali- ja terveyspalveluja, päivittäistavarakauppapalveluja sekä turvallisuus- ja liikennepalveluja. Palvelut tulee tarjota lähipalveluna.

Harvaan asutun maaseudun palvelujen turvaamiseksi yhden ratkaisun muodostavat monipalveluautot (Lehtonen 2005, 14). Lehtosen (mts. 14–15) mukaan monipalveluauto voisi tarjota erilaisia palveluja kuten esimerkiksi kirjasto-, kauppa-, pankki- ja postipalveluja sekä sähköisiä asiointipalveluja. ATK:n avulla voidaan tar-

jota entistä enemmän sähköisiä palveluja, mutta on huomioitava myös se, että kaikki asiakkaat eivät käytä Internetiä. Monipalveluauto voisi sisältää myös vastaanottotilan, jossa terveydenhoitaja voisi tehdä pieniä tutkimuksia ja mitata esimerkiksi verenpaineen tai sokerin. Monipalveluauton koko potentiaalin hyödyntämisen vuoksi, sen palvelut tulisi sopeuttaa nimenomaan aina kyseisen alueen tarpeisiin. Lehtolan mukaan monipalveluauton mahdollisuudet ovat laajat ja auton tarjontaa voi tarvittaessa kehittää.

Kirjastoauton hyödyntäminen monipalvelukirjastoautona on yksi potentiaalinen mahdollisuus parantaa kuntien palvelujen tarjontaa ja paikata osittain palvelujen vähenemistä. Monipalvelukirjastoauton perustehtävänä on säilyttää kirjasto- ja lainauspalvelut, mutta niiden lisäksi autoon voisi ottaa muita palveluja (Kovanen 2010, 19). Suomessa muutamat kunnat ovatkin tehneet kokeiluja, joissa kirjastoautossa on tarjottu monipalveluja. Monipalvelukirjastoauto toiminta vaatii yhteistyötä eri toimialojen kanssa.

4.2 Haasteita ja ongelmia

Tulevaisuudessa Suomen kirjastoautotoiminnan on muututtava yhteiskunnan muutosten mukana (Kyöstiö 2009, 733–734). Haasteita muodostavat Suomen väestön ikärakenteen muutokset sekä maan sisäinen muuttoliike. Ikäihmisten määrä tulee lisääntymään, ja kaikki heistä eivät pääse käymään kirjastojen kiinteissä toimipisteissä. Tämän vuoksi tarvitaan kirjastoautoja. Sisäisen muuttoliikkeen seurauksena osa kunnista menettää asukkaitaan, ja samalla osa kirjastoautoista menettää asiakkaitaan. Kirjastoautotoiminnasta tulee kunnalle liian kallista ja kirjastoautotoimintaa uhkaa lopettaminen. Suurin syy kirjastoautotoiminnan lakkautuksella kunnissa ovat säästösyöt (Heinisuo, Koskela & Saine 2004, 32). Kirjastoautotoiminnan säilyminen on tärkeää ja kuntien on tehtävä yhteistyötä kirjastoautotoiminnan jatkumiseksi. Kunnat voivat hankkia yhteisiä kirjastoautoja tai ostaa kirjastoautopalveluja toisesta kunnasta.

4.2.1 Väestön ikääntyminen

Ikäihmisten määrä tulee lisääntymään seuraavien vuosikymmenten aikana (Pukki-la 2005, 28–29). Yli 65-vuotiaiden määrä tulee kasvamaan ja on arvioitu, että vuonna 2030 Suomessa on yli 65-vuotiaita yli 1,4 miljoonaa. Samaan aikaan työikäisen väestön määrä vähenee. Ruotsalaisen (2013) mukaan väestön ikärakennetta voidaan kuvata kahdella eri mittarilla: väestöllisellä huoltosuhteella ja taloudellisella huoltosuhteella. Kummallakin mittarilla kuvataan väestön ikärakennetta, mutta pelkästään mittarit eivät kerro tyhjentävästi alueiden väestörakenteesta.

Väestöllisellä huoltosuhteella kuvataan työikäisten määrää suhteessa lasten ja ikäihmisten määrään (Ruotsalainen 2013). Työikäisillä tarkoitetaan 15-64-vuotiaita, lapsilla 0-4-vuotiaita ja ikäihmisillä yli 65-vuotiaita. Ruotsalaisen tarkastelussa tosin lapsilla tarkoitetaan poikkeavasti kaikkia alle 18-vuotiaita. Mitä suurempi väestöllinen huoltosuhde on, sitä huonompi on tilanne. Väestöllinen huoltosuhde voidaan laskea maa, maakunta sekä kuntakohtaisesti.

Suomen väestöllinen huoltosuhde kasvanut viimeisten vuosikymmenien aikana (Ruotsalainen 2013). Vuonna 1987 Suomen väestöllinen huoltosuhde oli hieman yli 50, ja vuonna 2011 huoltosuhde oli noussut 53:een. Väestöllinen huoltosuhde 53 tarkoittaa sitä, että koko Suomen väestöstä kolmasosa on lapsia ja ikäihmisiä. Suomen väestöllistä huoltosuhdetta kasvattaa tulevaisuudessa erityisesti ikäihmisten ns. suurten ikäluokkien määrän lisääntyminen sekä työikäisten määrän väheneminen. Vuoden 2012 väestöennusteen mukaan vuonna 2020 Suomen väestöllinen huoltosuhde on noin 62,8. Vuonna 2030 väestöllisen huoltosuhteen ennustetaan nousevan yli 70:n.

Erot Suomen maakuntien ja kuntien väestöllisissä huoltosuhteissa ovat suuria (Ruotsalainen 2013). Eroihin vaikuttavat muuttoliikenteen, kuolevaisuuden ja syntyvyyden alueellinen kehitys. Erot ovat suurimpia yksittäisten kuntien kohdalla, erityisesti asukasmäärältään pienien kuntien ja asukasmäärältään suurien kuntien välillä. Esimerkiksi vuonna 2011 Suomen pienin väestöllinen huoltosuhde 39,6 mitattiin Helsingissä ja suurin 86,5 Yli-lissä. Vuonna 2011 pienin väestöllinen huoltosuhde oli Uudenmaan maakunnassa 46, kun taas Etelä- ja Keski-Pohjanmaan maakunnissa huoltosuhde oli yli 60. Opinnäytetyöni tutkimusalueen maakunnissa;

Pohjois-Karjalassa, Etelä-Savossa ja Pohjois-Savossa väestöllinen huoltosuhde oli vuonna 2011 päälle 50:n. Näistä kolmesta suurin huoltosuhde oli Etelä-Savossa.

Taloudellinen huoltosuhde kuvaa työvoiman määrää suhteessa työttömien ja työvoiman ulkopuolella olevien määrään (Ruotsalainen 2013). Mitä pienempi taloudellinen huoltosuhde on, sitä parempi on tilanne. Kuntakohtaisesti laskettuna parhaimmissa kunnissa taloudellinen huoltosuhde on noin sata ja heikoimmissa yli kaksisataa.

Suomen taloudellinen huoltosuhde on vaihdellut vuosikymmenten aikana (Ruotsalainen 2013). 1990-luvun laman aikana huoltosuhde laski 172:een, mutta sen jälkeen se on pysynyt korkeammalla. Tilastojen mukaan taloudellinen huoltosuhde oli 129,5 vuonna 2011. Taloudelliseen huoltosuhteeseen vaikuttaa tulevaisuudessa ikärakenteen muutokset sekä laman seurauksena jäänyt rakenteellinen työttömyys.

Maakunta- ja kuntakohtaisesti taloudellisen huoltosuhteen tilanne on huonompi (Ruotsalainen 2013). Maakuntien kunnilla voi kuitenkin olla hyvinkin erilaiset taloudelliset huoltosuhteet. Tällä hetkellä huonoimpia taloudellisia huoltosuhteita on osalla Itä- ja Pohjois-Suomen kunnissa.

Kun Suomen työllisyyden arvioidaan pysyvän vuosien 2009–2011 tasolla, koko Suomen taloudellisen huoltosuhteen arvioidaan nousevan nykyisestä 129,5:stä vuoteen 2020 mennessä 147:ään ja vuoteen 2030 mennessä jo noin 157:ään (Ruotsalainen 2013). Maakuntatasolla tapahtuu heikennyksiä erityisesti Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Lapin alueilla, joissa taloudellinen huoltosuhde nousee arvion mukaan vähitellen yli kahdensadan. Vastaavasti Ahvenanmaalla ja Uudenmaalla huoltosuhde pysyy alle 130:essä. Kuntatasolla erot taloudellisessa huoltosuhteessa suurenevät. Heikoin tilanne tulee olemaan Suomen itäisissä pienissä kunnissa sekä Lapin ja Kainuun kunnissa.

Sarajärven (2010, 16) mukaan väestön ikääntymisen aiheuttamaan kehityskulkua voidaan kutsua maaseudun rakennemuutokseksi. Väestön ikääntymisen seurauksena ikääntyvät asukkaat muuttavat palveluiden perässä kaupunkeihin ja nuo-

remmat asukkaat eivät viihdy maaseudulla. Seurauksena kaikkien kunnan palvelujen ylläpito ei kannata ja palveluja lopetetaan tai niitä siirretään kauemmaksi asukkaista.

4.2.2 Muuttoliikkeen vaikutukset

Toinen maaseudun palvelujen tarjontaan vaikuttava tekijä on meneillään oleva muuttoliike. Muuttoliikettä tapahtuu, kun työikäisiä henkilöitä muuttaa töiden tai opiskelujen perässä maaseudulta kaupunkeihin (Ruotsalainen 2013). Suomen kunnat voidaan jakaa muuttovoittoalueisiin ja muuttotappioalueisiin. Muuttovoittoalueilla työikäisen väestön määrä lisääntyy, kun taas muuttotappioalueet menettävät asukkaitaan. Muuttotappioalueiden väestörakenne vinoutuu, koska lasten ja ikäihmisten osuus alueen väestöstä kasvaa. Muuttoliikettä tapahtuu myös ikäihmisten muuttaessa harvaan asutuilta seuduilta isoihin kaupunkeihin palvelujen perässä (Sarajärvi 2010, 16).

Muuttoliikkeen vaikutukset muuttotappioalueille ovat laajoja (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä, 2009, 18). Kun työikäisiä ja nuoria muuttaa pois kunnasta, kunnan työvoiman koko ja koulutustaso laskee. Samalla vähenee verotulot, joilla rahoitetaan kunnan julkisia palveluja. Osa julkisista palveluista tulee tarpeettomiksi ja osa niistä kuten esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve kasvaa. Kun muuttovoittoalueiden vetovoima kasvaa ja niihin muutetaan, muuttotappioalueiden tilanne huononee entisestään.

Muuttoliikkeen seurauksena väestön määrä lisääntyy tietyillä kuntatyyppien alueilla ja osa Suomen kuntatyypeistä jää tappiolle (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä 2012, 12). Väestön määrä lisääntyy eniten kaupungeissa ja kaupunkien läheisellä maaseudulla. Suurin syy tähän on syntyneiden määrän kasvu sekä kasvava maahanmuutto, mutta osasyynä on myös kuntien välinen muuttoliike. Kaupunkien läheisellä maaseudulla taas väestön lisääntyminen on ollut suhteellisesti suurinta ja syynä ovat olleet pääasiassa syntyneiden määrän kasvu sekä kuntien välinen muutto. Maahanmuutto kaupunkien läheiselle maaseudulle on ollut vähäisempää kuin maahanmuutto kaupunkeihin.

Vuonna 2012 Suomen sisäisen muuttoliikkeen muuttovoittoalueita määrällisesti olivat Uudenmaan maakunta ja Pirkanmaan maakunta (Suomen virallinen tilasto (SVT), 2012). Uudenmaalle muutti 3120 henkilöä ja Pirkanmaalle 1640 henkilöä. Muuttotappioalueita määrällisesti olivat Lapin maakunta, josta muutti pois 830 henkilöä. Yhteensä kuntien välisiä muuttoja oli 275 970 ja maakuntien välisiä muuttoja 125 630. Maakuntien sisäisesti ihmisiä muutti vuoteen 2011 verrattuna 470 enemmän. Kuntien sisäinen muutto oli 593 850, mikä oli vähemmän edellisvuoteen verrattuna.

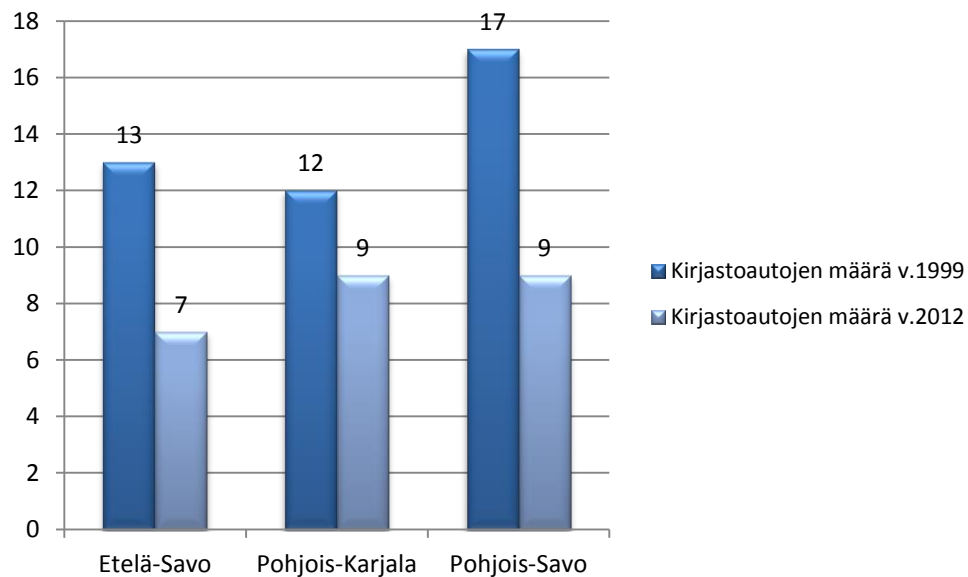
4.3 Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan tilanne

Itä- ja Pohjois-Suomessa sijaitsee suurin osa Suomen harvaan asutuista maaseudun kunnista (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä, 2009, 17). Kaikista Suomen maaseututyypeistä, harvaan asutun maaseudun tilanne on huonoin. Monissa kunnissa nuoria muuttaa pois ja ikäihmisten osuus asukasmäärästä lisääntyy, palvelut vähenevät ja kuntien taloustilanne on tiukalla. Itä- ja Pohjois-Suomesta löytyy kuitenkin myös elinvoimaisia kuntia

Opinnäytetyöni tutkimusalueeseen kuuluu Itä-Suomen alueelta Etelä-Savo, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo ja kyseisten alueiden kirjastoautot. Vuoden 2012 alussa Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueella oli 52 kuntaa ja asukkaita yhteensä 567 774 (Pirhonen 2013, 1). Etelä-Savossa oli kuntia 17 ja asukkaita 153 738 ja Pohjois-Karjalassa oli 14 kuntaa ja asukkaita 165 905 (mts. 7-8). Pohjois-Savossa oli kuntia 21 ja asukkaita 248 130. Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueella sijaisi kirjaston kiinteitä toimipisteitä 99, kirjastoautoja 25 ja muita palvelupaikkoja 41. Itä-Suomessa osalla kunnista on hallinnollisesti yhteisiä kirjastolaitoksia.

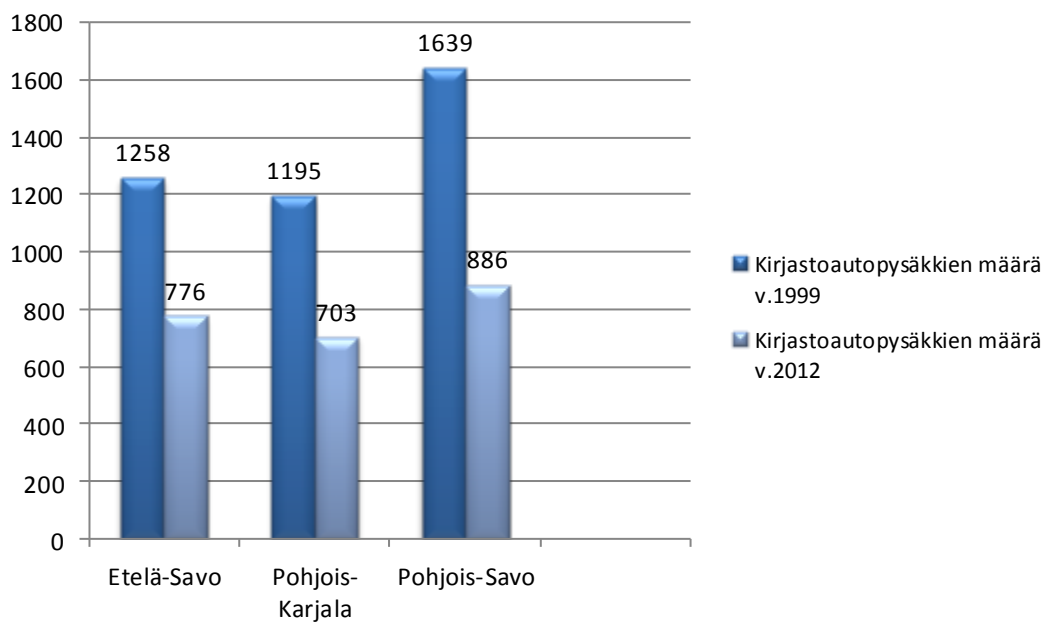
Etelä-Savo, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueella kirjastoautojen määrä sekä kirjastoautopysäkkien määrä on vähentynyt. Kuviosta 1 huomataan, että Etelä-Savossa kirjastoautojen määrä on vähentynyt vuoden 1999 jälkeen kuudella kirjastoautolla (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012a, [Viitattu 9.10.2013]). Pohjois-Karjalassa ajaa tällä hetkellä 9 kirjastoautoa ja Pohjois-Savossa ajaa 9

kirjastoautoa (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012b, [Viitattu 9.10.2013]; Suomen yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012c, [Viitattu 9.10.2013]).

Kuvio 1. Kirjastoautojen määrä (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012a; Suomen yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012b; Suomen yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012c.)

Myös kirjastoautopysäkkien määrät ovat vähentyneet runsaasti vuodesta 1999 eteenpäin Etelä-Savossa, Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savossa (kuvio 2). Etelä-Savossa kirjastoautopysäkkien määrä on vähentynyt 1258 pysäkistä 776 pysäkkiin (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012a, [Viitattu 9.10.2013]). Pohjois-Karjalassa kirjastoautopysäkkejä on jäljellä 703 ja Pohjois-Savossa 886 (Suomen yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012b, [Viitattu 9.10.2013]; Suomen yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012c, [Viitattu 9.10.2013]).

Kuvio 2. Kirjastoautojen määrä

(Suomen yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012a; yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012b; Suomen yleisten kirjastojen tilastot 1999-2012c.)

5 TUTKIMUKSEN TAUSTA

5.1 Tutkimusongelma ja tavoitteet

Opinnäytetyöni toimeksiantajan toimi Pohjois-Savon ELY-keskus. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää monipalvelukirjastoautojen tarvetta asiakkaiden näkökulmasta Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueella. Rajasin tutkimusalueeksi Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan, koska halusin saada tietoa mahdollisimman laajasti Itä-Suomen alueelta, ja kyseiset kolme maakuntaa muodostaa sopivan kokoisen alueen. Tutkimusalueen kunnissa on tehty yksittäisiä monipalveluihin liittyviä kyselyjä, mutta laajempaa kyselyä asiakkaiden näkökulmasta ei ole tehty.

Tavoitteena oli saada tietoa siitä, minkälaisia monipalveluja tutkimusalueen asiakkaat tarvitsevat ja millaisia monipalveluja he olisivat halukkaita käyttämään. Tarkoituksena oli kerätä tietoa, minkälaiset monipalvelut kiinnostavat asiakkaita, käyttäisivätkö he niitä, kuinka usein he niitä käyttäisivät ja mitä mieltä he ovat monipalveluista kirjastoautoissa. Monipalvelukirjastoautoissa tarjotaan monipalveluiden lisäksi kirjaston peruspalveluja, mutta ne rajattiin kokonaan tutkimuksesta kokonaan pois.

Tutkimuksen kohderyhmäksi valittiin Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan alueella kulkevien kirjastoautojen asiakkaista aikuiset, erityisesti ikäihmiset. Ikäihmisen määrittelemine on hankalaa, koska iäkkyydelle ei ole olemassa tiettyä kronologista ikärajaa (Kaisla & Kärki 2009, 6). Ikääntyminen on prosessi, jossa ihmisen voimavarat alkavat heikkenemään. Ikäihmisistä puhuttaessa yleensä tarkoitetaan yli 65-vuotiaita. Tässä opinnäytetyössä ikäihmisiksi luokitellaan siis yli 65-vuotiaat vastaajat. Tutkimusalueen kirjastoautot kiertävät kouluilla ja asiakaina on lapsia sekä nuoria, mutta heidät vastauksiaan ei analysoida tarkasti.

5.2 Tutkimusmenetelmä ja tiedonkeruumenetelmä

Valitsin tutkimusotteeksi kvantitatiivisen eli määrällisen tutkimuksen, koska tavoitteenani oli saada tilastollisesti analysoitavaa määrällistä, numeerista tietoa monipalvelujen tarpeesta. Kyselyn tuloksista voisi samalla tehdä päätelmiä ja yleistyksiä. Kvantitatiivinen tutkimus pyrkiikin yleistämään ja tuottamaan mahdollisimman perusteltua, luotettavaa ja yleistettävää tietoa (Kananen 2011, 18). Kvantitatiivinen tutkimus perustuu positivismiin eli absoluuttiseen ja objektiiviseen totuuteen. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa tuotetaan määrällistä tietoa eli lukuja, joita mitataan erilaisin tilastollisin menetelmin. Jotta kvantitatiivinen tutkimus voidaan suorittaa, on tutkittava ilmiö ja tunnettava siihen vaikuttavat tekijät etukäteen (mts. 12). Tekijät muutetaan muuttujiksi, joita mitataan eri tavoin. Riippuen tutkittavasta aiheesta ja lähestymistavasta, voidaan mitata tekijöiden määrällisiä esiintymisiä ja tekijöiden suhteiden välisiä vuorovaikutuksia. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa hyödynnetään erilaisia mittareita (mts. 18).

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa pyritään tuottamaan yleistettävää tietoa ja sen vuoksi tutkimukseen on valittava tarpeeksi suuri otos eli kyselyyn vastanneiden määrä (Kananen 2011, 17). Havaintoyksiköstä valittavan otoksen tulee olla suuri, jotta sen voidaan katsoa edustavan koko perusjoukkoa. Perusjoukon oletetaan edustavan koko joukkoa eli populaatiota.

Kvantitatiivisen tutkimuksen yleisimmin käytetty tiedonkeruumenetelmä on lomakekysely (Kananen 2011, 12). Lomakekysely sisältää kysymyksiä, jotka voivat olla avoimia tai strukturoituja kysymyksiä (mts. 30–32). Strukturoiduissa kysymyksissä vastaajalle annetaan valmiita vaihtoehtoja, joista vastaaja valitsee itselleen sopivat vaihtoehdot. Strukturoiduissa kysymyksissä käytetään erilaisia asteikkoja ja vaihtoehtokysymyksiä, joilla saadaan helposti käsiteltävää tietoa ilmiöstä. Avoin kysymys voi olla täysin avoin, mutta se voi olla myös rajattu. Se, miten avoin kysymys on rajattu, riippuu tutkittavasta ilmiöstä ja mitä kysymyksellä halutaan selvittää. Avoimien kysymysten vastausta analysointi on hankalampaa, koska ne eivät sulje mitään vastausvaihtoehtoja pois ja vastaukset voivat olla minkälaisia tahansa.

Valitsin opinnäytetyöni tutkimuksen tiedonkeruumenetelmäksi lomakekyselyn, koska tarkoituksena oli saada määrällistä tietoa, josta voitaisiin tehdä yleistyksiä.

Lomakekysely oli paras ratkaisu toteuttaa paperiversiona, koska kaikilla asiakkailla ei todennäköisesti ole tietokonetta ja mahdollisuutta vastata verkkokyselyyn. Lisäksi halusin kerätä vastauksia vain alueiden kirjastoautojen asiakkailta ja verkkokyselyssä on hankalaa seurata vastaajia.

5.3 Kyselylomake ja kyselyn toteutus

Tein tutkimusalueen maakunnille erikseen omat kyselylomakkeet. Jokainen kyselylomake sisälsi saman infotekstin sekä samat tausta- ja tutkimuskysymykset. Tutkimusalueen laajuuden vuoksi oli kuitenkin kannattavaa tehdä jokaiselle maakunnalle oma versio. Merkitsin jokaiseen maakunnan omaan kyselylomakkeen merkinnän, jotta vastausten analysoinnissa maakuntakohtaiset vastaukset on helpposti tunnistettavissa. Merkinnot olivat "001 Kuopio", "002 Mikkeli" ja "003 Joensuu".

Kyselylomake koostui kahdesta osasta: taustatiedoista ja varsinaisista tutkimuskysymyksistä. Taustatiedoissa selvitettiin vastaajien sukupuoli, ikä, koulutustaso, elämäntilanne sekä kirjastoauton käyttötiheys. Kysymykset olivat monivalintakysymyksiä. Kyselylomake sisälsi kahdeksan tutkimuskysymystä, joista puolet oli avoimia kysymyksiä ja puolet monivalintakysymyksiä. Avoimilla kysymyksillä selvitettiin vastaajien asuinpaikkaa, välimatkaa kotikuntansa keskustaan, toiveita monipalvelujen suhteen ja viimeisessä kysymyksessä vastaajat saivat kirjoittaa vapaat kommenttinsa. Monivalintakysymyksillä selvitettiin, mitä monipalveluja asiakkaat käyttäisivät, kuinka usein he käyttäisivät monipalveluja ja kuinka tarpeelliseksi he monipalvelut kokevat. Monivalintakysymykset sisälsivät listan erilaisista monipalveluista, joiden kohdalla vastaajien tuli valita itselleen sopivin vaihtoehto.

Lomakekysely toteutettiin ajalla 6.5.2013–26.5.2013 eli lomakkeita jaettiin kolmen viikon ajan Itä-Suomen kirjastoautoissa. Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan alueella toimii yhteensä 25 kirjastoautoa. (Suomen yleisten kirjastojen tilastot: Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala 2012, [viitattu 23.8.2013]).

Sain Pohjois-Savon ELY-keskuksen kautta listan tutkimusalueen kirjastoautoja hallinnoivien kirjastojen kirjastotoimenjohtajien sähköpostiosoitteista ja lähetin jo-

kaiseen kirjastoon sähköpostia, joissa kerroin opinnäytetyöstäni ja tulevasta kyselystä. Kyselylomakkeen valmistuttua, lähetin sen sähköpostitse Pohjois-Savon ELY-keskukseen korjausehdotuksia varten. Korjausten jälkeen lähetin lopullisen kyselylomakkeen Pohjois-Savon ELY-keskukseen, josta kyselylomakkeita lähetettiin kaikille tutkimusalueen kirjastoja hallinnoivien kirjastojen kirjastotoimenjohtajille. Pohjois-Savon ELY-keskus lisäsi kyselylomakkeiden mukana palautuskirjekuoren.

Kyselylomakkeiden jakaminen kirjastoautoissa oli kirjastoautojen kuljettajien ja kirjastovirkailijoiden vastuulla. Kyselyn päättymisen jälkeen kirjastot lähettivät vastaukset Pohjois-Savon ELY-keskukseen, josta vastaukset lähetettiin minulle. Tutkimuksessa saatiin vastauksia yhteensä 80 kappaletta.

6 KYSELYN TULOKSET

Kyselyyn saatiin vastauksia yhteensä 80 kappaletta, joista kolme vastauslomaketta hylättiin epäasiallisten vastausten vuoksi. Kyseisistä hylätyistä vastauksista näkyi selvästi, ettei niitä oltu kirjoitettu tosissaan. Vastaajien taustatietojen analysoinnissa huomioidaan 77 vastaajan vastaukset, mutta tutkimuskysymysten analysoinnissa käsitellään pääasiassa aikuisten vastaajien vastaukset. Kyselyyn vastanneista 70 oli aikuisia.

Minun oli alun perin tarkoituksena analysoida kyselyn tulokset maakunta- tai kuntakohtaisesti, mutta vähäisen vastausmäärän takia käsittelen kyselyn tulokset yhtenä kokonaisuutena. Vastauksia saatiin Etelä-Savosta 9 kappaletta, Pohjois-Karjalasta 26 kappaletta ja Pohjois-Savosta 42 kappaletta, joten tulosten käsitteleminen maakuntakohtaisesti ei ollut kannattavaa. Varsinkin Etelä-Savon kohdalla 9 vastauslomakkeen analysointi erikseen ei ollut kannattavaa. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on tarkoituksena tuottaa yleistettävää ja luotettavaa tietoa (Kananen 2008, 10). Tutkimuksen otoksen tulee olla tarpeeksi suuri, jotta sen voidaan katsoa edustavan koko perusjoukkoa. Opinnäytetyöni kyselyn vastausten määrä eli otos oli tutkimusalueen laajuuteen suhteutettuna vähäinen, joten tulokset oli kannattavinta käsitellä yhtenä kokonaisuutena. Saatujen vastausten määrän vuoksi kyselyn tuloksista ei voinut tehdä yleistäviä johtopäätöksiä.

Vastauksien vähyyteen vaikutti se, että kyselylomakkeiden esille laittaminen, kyselystä kertominen ja kyselylomakkeiden jakaminen jäi kokonaan kirjastoautojen työntekijöiden vastuulle. Olisi ollut hyvä, jos olisin itse voinut olla kertomassa kyselystä ja jakamassa kyselylomakkeita tutkimusalueen kirjastoautoissa. Tutkimusalueen laajuuden vuoksi, se ei kuitenkaan ollut mahdollista.

Etelä-Savossa saatujen vastausten määrään vaikutti se, että kyselylomaketta ei jaettu Mikkelin kirjastoautossa. Opinnäytetyöni kyselylomakkeita ei jaettu Mikkelisä, koska Mikkelin kirjastossa toteutettiin aikaisemmin keväällä 2013 kirjastoautokysely. Kirjaston työntekijät Mari Haatainen ja Sari Hokkanen toteuttivat kyselyn osana omaa opinnäytetyötään. Kyselylomakkeissamme oli paljon samoja kysymyksiä, joten ei ollut kannattavaa toteuttaa molempia kyselyitä peräkkäin.

6.1 Vastaajat maakunnittain ja kunnittain

Kyselylomaketta jaettiin Etelä-Savon, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon alueiden kirjastoautoissa. Vastausmäärät vaihtelivat maakunnittain, kuten taulukosta 1 selviää. Kaikista vastauksista (n=77) yli puolet saatiin Pohjois-Savosta (54,5 %), toiseksi eniten Pohjois-Karjalasta (33,8 %) ja vähiten Etelä-Savosta (11,7 %).

Taulukko 1. Kyselyn vastaajat maakunnittain (n=77)

	Vastaajien määrä
Pohjois-Savo	42
Pohjois-Karjala	26
Etelä-Savo	9
Yhteensä	77

Ensimmäisessä tutkimuskysymyksessä selvitettiin, millä paikkakunnalla vastaajat asuvat. Kotipaikkakuntaa kysyttiin avoimella kysymyksellä, joten kerätyt vastaukset sisälsivät vaihtelevasti nykyisten kuntien nimiä, kuntaliitoksia edeltävien kuntien nimiä sekä muutamassa tapauksessa paikkakunnan ja asuinalueen nimet. Kokosin vastaukset yhteen Tilastokeskuksen tekemän kunta- ja maakuntaluokituksen 2013 mukaan (ks. Kunnat 2013/Maakunnat 2013, [viitattu 31.10.2013]). Kokosin kaikki vastaukset taulukoihin 2, 3 ja 4, joista selviää vastausmäärät kunnittain.

Taulukosta 2 huomataan, että Pohjois-Savosta saatiin vastauksia yhteensä 42 kappaletta. Vastauksia saatiin kuudesta kunnasta: Kuopiosta, Kiuruvedeltä, Iisalmesta, Sonkajärveltä, Leppävirralta ja Tuusniemeltä. Yli puolet Pohjois-Savon vastauksista (57,1 %) saatiin Kiuruvedeltä. Muista kunnista vastauksia saatiin alle kymmenen kappaletta. Vähiten vastauksia saatiin Sonkajärveltä ja Tuusniemeltä, joista saatiin vastauksia vain yhdet kappaleet.

Taulukko 2. Vastausten määrä Pohjois-Savon kunnista (kpl)

Pohjois-Savo	Vastausten määrä
Kiuruvesi	24
Kuopio	5
Iisalmi	8
Sonkajärvi	1
Leppävirta	3
Tuusniemi	1
Yhteensä	42

Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan kuntien vastausmääriä kuvataan taulukoissa 3 ja 4. Pohjois-Karjalan kunnista seitsemästä saatiin vastauksia. Niiden lisäksi Pohjois-Karjalan kyselylomakkeista kaksi täytettiin Etelä-Savon puolella, Enonkoskella. Kirjastoautojen reitit voivat ylittää kuntarajoja, joten Enonkoskelta kerätyt vastaukset on merkitty Pohjois-Karjalan kuntien vastausmääriä kuvaavaan taulukkoon 3.

Taulukosta 4 selviää, että Etelä-Savon kunnista saatiin vastauksia Kangasniemeltä ja Pieksämäeltä. Kyselylomakkeita ei jaettu Mikkelissä, koska siellä toteutettiin aikaisemmin keväällä vastaavanlainen kirjastoautokysely. Etelä-Savon vastauksista siis yhtäkään ei saatu Mikkelistä.

Kaikista vastaajista (n=77) 16 oli ikäihmisiä ja heidän vastauksistaan kuusi saatiin Kiuruvedeltä, yksi Kuopiosta, yksi Liperistä, kaksi Nurmekselta, yksi Enonkoskelta, kaksi Kangasniemestä, yksi Rantasalmesta ja kaksi Pieksämäeltä.

Taulukko 3. Vastausten määrä Pohjois-Karjalan kunnista (kpl)

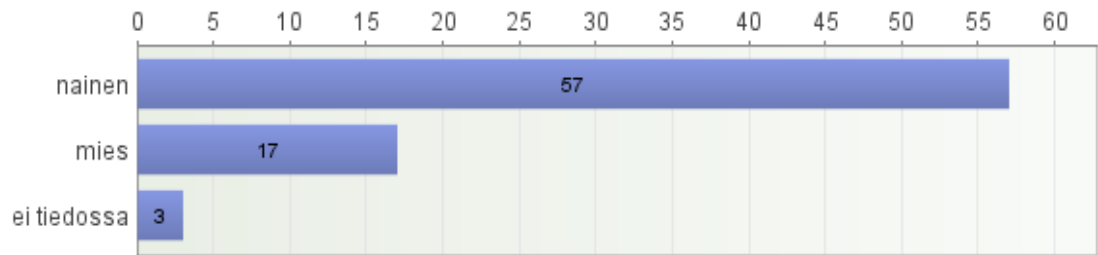
Pohjois-Karjala	Vastausten määrä
Joensuu	4
Liperi	4
Tohmajärvi	1
Outokumpu	1
Nurmes	6
Lieksa	7
Enonkoski (Etelä-Savo)	2
Juuka	1
Yhteensä	26

Taulukko 4. Vastausten määrä Etelä-Savon kunnista (kpl)

Etelä-Savo	Vastausten määrä
Kangasniemi	6
Pieksämäki	3
Yhteensä	9

6.2 Vastaajien taustatiedot

Kyselyyn vastanneiden (n=77) sukupuolijakauma ei ollut tasainen. Kyselyyn vastanneista reilusti yli puolet (74,0 %) oli naisia. Kuten kuviosta 3 selviää, kyselyyn vastasi naisia 57, miehiä 17 ja vastaajista kolme ei ilmoittanut sukupuoltaan. Hei-dät on luokiteltu kuvioon 3 nimellä "ei tiedossa".

Kuvio 3: Vastaajien sukupuoli (n=77)

Taulukossa 5 kuvataan kyselyyn vastanneiden ikäjakaumaa. Vastaajista (n=77) kaikki vastasivat kysymykseen iästä. Vastaajien ikää kysyttiin monivalintakysymyksellä, jossa vastaajan tuli valita itselleen sopiva ikäryhmä. Vastaajista 70 (90,9 %) oli aikuisia, kun taas alle 18-vuotiaita oli vain seitsemän (9,1 %). Aikuisien iät vaihtelivat 26-vuotiaasta yli 65-vuotiaisiin.

Suurimman vastaajaryhmän muodostivat ikäihmiset eli yli 65-vuotiaat (20,8 %). Ikäihmisiä vastasi yhteensä 16, joista naisia oli 11, miehiä kolme ja sukupuolensa ilmoittamatta jättäneitä kaksi. Ikäihmiset muodostivat suurimman vastaajaryhmän, mutta ero 36–40-vuotiaiden, 46–50-vuotiaiden, 51–55-vuotiaiden ja 61–65-vuotiaiden ikäryhmiin oli prosentuaalisesti noin kymmenen prosenttiyksikköä enemmän.

Taulukko 5. Vastaajien ikäjakauma (n=77)

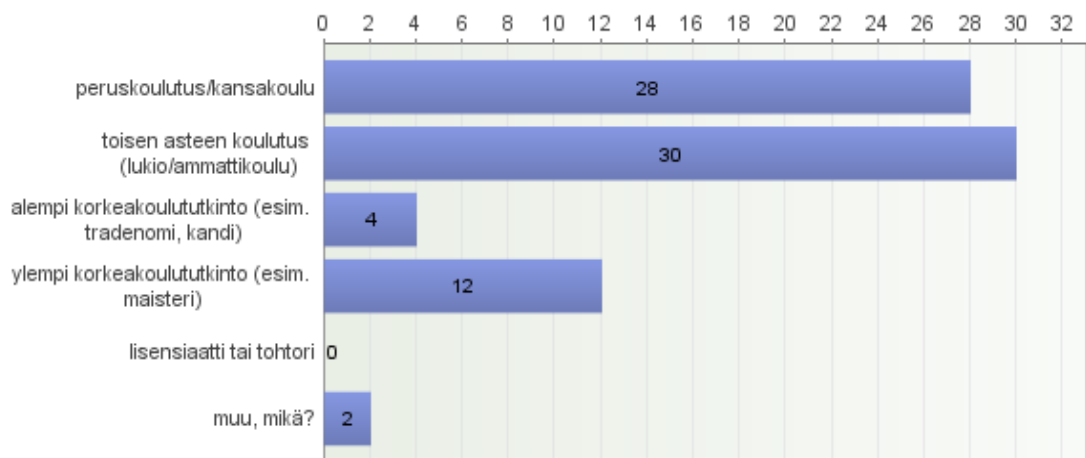
	nainen	mies	ei tiedossa	Yhteensä
	(n=57)	(n=17)	(n=3)	
alle 18 v.	6	1	0	7
18–25 v.	0	0	0	0
26–30 v.	2	0	0	2
31–35 v.	2	1	0	3
36–40 v.	8	1	0	9
41–45 v.	5	1	0	6
46–50 v.	7	3	0	10
51–55 v.	5	3	0	8
56–60 v.	3	3	0	6
61–65 v.	8	1	1	10
yli 65 v.	11	3	2	16

Kyselyssä selvitettiin myös vastaajien koulutustaustaa. Vastaajille annettiin valmiita vaihtoehtoja, joista heidän tuli valita itselleen sopivin. Vastaajien tuli valita ns. korkein koulutuksensa vaihtoehtoista. Jos mikään vaihtoehtoista ei kuvannut vastaajan koulutustaustaa, hän pystyi valitsemaan myös kohdan "Mikä, muu?" ja tarkentamaan omaa koulutustaustaansa avoimelle kohdalle. Kaikista vastaajista (n=77) kysymykseen vastasi 76 henkilöä.

Kuviosta 4 selviää, että suurin osa kysymykseen vastanneista (n=76) on suorittanut tai on suorittamassa peruskoulun/kansakoulua tai toisen asteen koulutusta (lukio/ammattikoulu). Vaihtoehdon peruskoulu/kansakoulu valitsi odotettavasti kaikki alle 18-vuotiaat vastaajat, mutta myös 21 aikuista. Kaiken kaikkiaan peruskoulu/kansakoulu vaihtoehdon valitsi vastaajista 28 (36,8 %). Vastaajista 30 (39,5 %) oli vastannut kohtaan "toisen asteen koulutus".

Kysymykseen vastanneista 12 (15,8 %) oli suorittanut tai on suorittamassa ylemmää korkeakoulututkintoa. Vastaajista neljä oli valinnut vaihtoehdon "alempi korkeakoulututkinto" ja kaksi oli valinnut vaihtoehdon "Muu, mikä?". Avoimeen kohtaan saatiin vastaukset "kansanopisto" ja "opistotason ammattitutkinto".

Kyselyyn vastanneista ikäihmisistä (n=16) 10 henkilöä oli suorittanut peruskoulun/kansakoulun, kolme henkilöä toisen asteen koulutuksen, yksi henkilö alemman korkeakoulututkinnon, yksi henkilö korkeamman korkeakoulututkinnon ja yksi henkilö kohdan "Muu, mikä?".

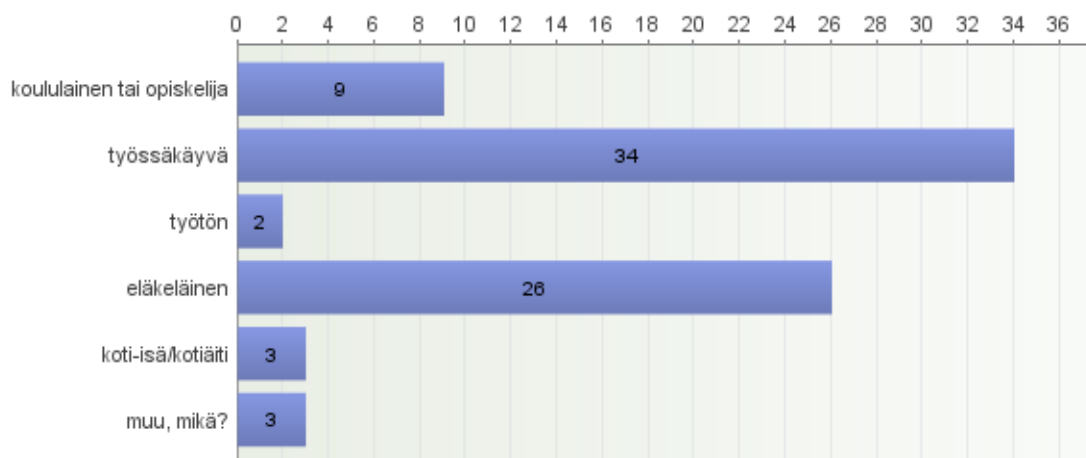

Kuvio 4: Vastaajien koulutustausta (n=76)

Kaikki kyselyyn vastanneet (n=77) vastasivat kysymykseen elämäntilanteesta. Kuten kuviosta 5 selviää, vastaajista enemmistö käy töissä tai on eläkkeellä. Vastaajista työssäkäyviä oli 34 (44,2 %) ja eläkeläisiä oli 26 (33,8 %). Kolmanneksi suurimman ryhmän muodostivat koululaiset ja opiskelijat. Heistä seitsemän henkilöä oli alle 18-vuotiaita, yksi ikäryhmään 31–35-vuotiaat kuuluva henkilö ja yksi ikäryhmään 46–50-vuotiaat kuuluva henkilö.

Kuviosta 5 huomataan myös, että vastaajista vain kolme henkilöä toimi kotiäitinä/koti-isänä ja kaksi henkilöä työttömänä. Kolme vastaajaa valitsi vaihtoehdon "Muu, mikä?" ja heistä kaksi tarkensi omaa elämäntilannettaan. Vastauksiksi saatiin "M.V." ja "vapaa herratar". Kaikista vastaajista ikäihmisiä (yli 65 v.) oli 16 ja heistä jokainen vastasi olevansa eläkkeellä, mikä oli odotettava tulos.

Kuvio 5: Vastaajien elämäntilanne (n=77)

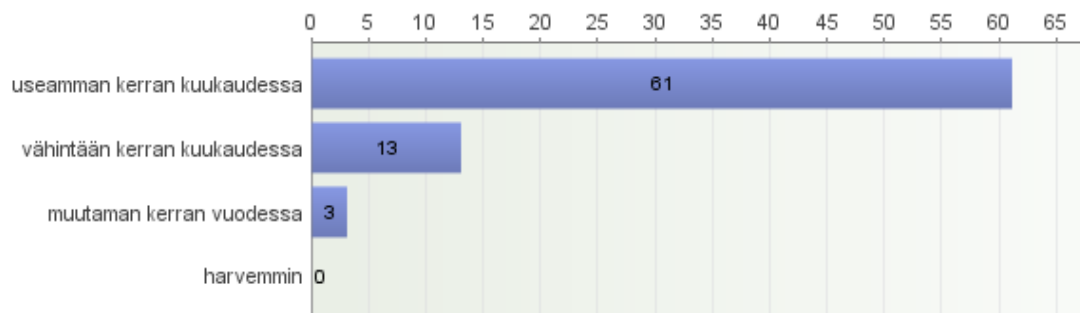
6.3 Kirjastoautopalvelujen saavutettavuus

Kyselyssä selvitettiin vastaajien kirjastoauton käyttötiheyttä sekä kuinka pitkä matka vastaajalla on kunnan keskustaastaan ja onko asiakkaalla käytettävissä oma auto. Matkaa kunnan keskustaastaan kysyttiin, koska useimmiten suuri osa kunnan peruspalveluista ja muista eri palveluista sijaitsee kunnan keskustassa. Tarkoituksena oli saada tietoa siitä, miten pitkä matka asiakkailla on kunnan keskustassa sijaitsevien palvelujen luokse. Kyseisiä palveluja on mahdollista tarjota soveltuvin osin monipalveluina kirjastoautoissa ja mitä pitempi matka asiakkaalla on kyseisten

palvelujen luokse, sitä kannattavampaa on tarjota kyseisiä monipalveluja kirjastoautossa ja sitä todennäköisemmin kyseisistä monipalveluista on asiakkaalle hyötyä. Pitkä välimatka kunnan keskusta ei kuitenkaan tarkoita, että asiakas varmasti käyttää monipalveluja. On kuitenkin todennäköisempää, että asiakas käyttää monipalvelua kirjastoautossa jos välimatka palvelujen luokse on erittäin pitkä.

Kuviossa 6 kuvataan vastaajien kirjastoauton käyttötiheyttä. Kuviosta selviää, että vastaajista (n=77) lähes kaikki eli 61 henkilöä (79,2 %) käyttää kirjastoautoa useamman kerran kuukaudessa. Loput vastaajista eli 16 henkilöä (20,8 %) käyttää kirjastoautoa vähintään kerran kuukaudessa tai muutaman kerran vuodessa. Heistä 13 käyttää kirjastoautoa vähintään kerran kuukaudessa ja kolme muutaman kerran vuodessa. Vastaajista ikäihmisiä oli 16 ja heistä 12 käyttää kirjastoautoa useamman kerran kuukaudessa ja neljä vähintään kerran kuukaudessa.

Kirjastoauton käyttötiheydessä on huomioitava, että kaikki tutkimusalueen kirjastoautot eivät kierrä joka viikko kaikkia kirjastoautopysäkkejä. Osa kirjastoautoista ajaa joka toinen viikko eri reitin. Tämä vuoksi vastaajilla ei ole saman verran mahdollisuuksia käyttää kirjastoautoa kuukauden aikana.

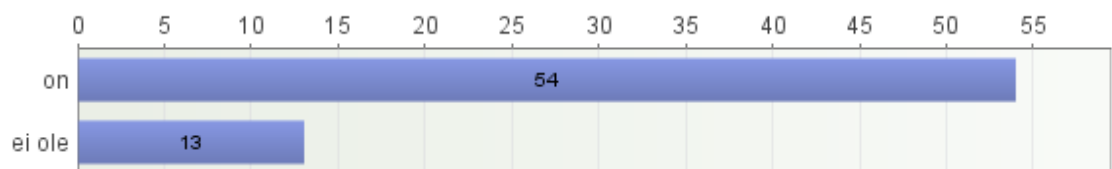
Kuvio 6: Kirjastoauton käyttötiheys (n=77)

Kysymykseen matkasta kunnan keskusta vastasi kaikista kyselyyn vastanneista (n=77) 70, mutta rajasin vastauksista pois alle 18-vuotiaiden vastaukset. Rajauksen jälkeen vastauksien määrä on 63. Kokosin vastaukset (n=63) taulukkoon 6. Vastaajista suurimmalla osalla on kunnan keskusta alle 40 kilometriä. Vastaajista vain muutamilla on matkaa kunnan keskusta enemmän kuin 40 kilometriä. Vastaajista 20,6 % asuu alle 10 kilometrin päässä kunnan keskustasta ja 42,9 % 10–20 kilometrin päässä kunnan keskustasta.

Taulukko 6. Vastaajien etäisyys kunnan keskustasta (n=63)

Etäisyys (km)	Vastausten määrä
alle 10	13
10 - 20	27
21 - 30	11
31 - 40	6
41 - 50	3
51 - 60	1
61 - 70	0
71 - 80	1
81 - 90	1

Aikuisista vastaajista (n=70) 67 henkilöä vastasi kysymykseen, jolla selvitettiin, onko heillä käytettävissä oma auto. Kuviosta 7 selviää, että kysymykseen vastanneista suurimmalla osalla on käytettävissään oma auto. Kysymykseen vastanneista 54 (80,6 %) on käytettävissään auto ja 13 (19,4 %) vastaajalla ei ole. Yli 65-vuotiaista vastaajista (n=16) 13 henkilöä vastasi kysymykseen omasta autosta. Heistä seitsemällä on käytettävissä oma auto ja kuudella ei ole.

Kuvio 7: Vastaajien auton käyttömahdollisuus (n=67)

6.4 Toiveet monipalveluista

Kyselylomake sisälsi neljä tutkimuskysymystä (numerot 4-7), jotka koskivat kokonaan monipalveluja. Vastaajilta kysyttiin monivalintakysymyksillä, mitä monipalveluja he käyttäisivät, kuinka usein he käyttäisivät niitä ja kuinka tarpeellisia kyseiset monipalvelut ovat. Lisäksi vastaajat saivat esittää omia toiveitaan monipalvelujen suhteen avoimella kysymyksellä. Monivalintakysymykset sisälsivät listan erilaisista monipalveluista ja kysymyskohtaisista vaihtoehtoista, joista vastaajien tuli valita

itselleen sopivin. Vastaajien määrät vaihtelivat kysymyskohtaisesti ja eri monipalvelujen kohdalla. Osa kyselyyn vastanneista ei vastannut kaikkien monipalvelujen kohdalle ja osa vastaajista valitsi muutaman monipalvelun kohdalla yhden vaihtoehdon sijaan kaksi vaihtoehtoa. Kerron jokaisen tutkimuskysymyksen ja monipalvelun kohdalla erikseen vastaajien määrän.

Kyselyyn vastasi yhteensä 77 henkilöä, mutta rajasin tutkimuskysymysten (numerot 4-7) vastauksista pois alle 18-vuotiaiden vastaajien vastaukset. Monet monivalintakysymysten monipalvelulistan palveluista on suunniteltu pääasiassa aikuisia varten ja opinnäytetyöni kohderyhmänä ovat nimenomaan aikuiset, erityisesti ikäihmiset. Käsittelen tuloksissa siis 70 aikuisen vastaajan vastaukset ja puhuesani kaikista kyselyyn vastanneista, tarkoitan kyselyyn vastanneita aikuisia. Lisäksi analysoin erikseen ikäihmisten (n=16) vastaukset.

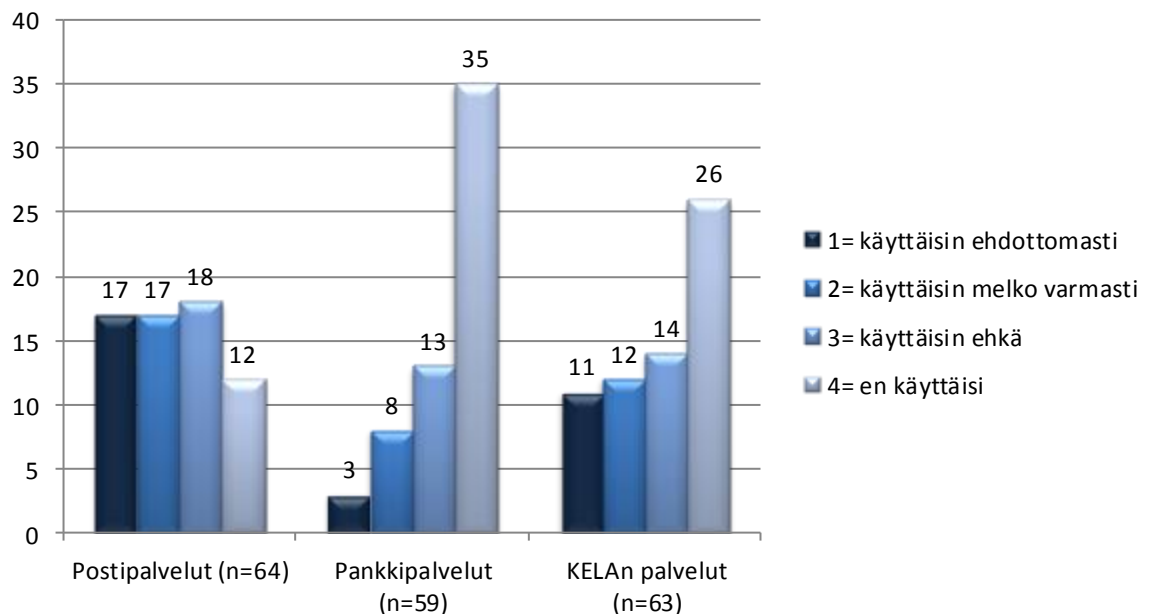
6.4.1 Monipalvelujen käyttö

Kyselylomakkeen neljännessä tutkimuskysymyksessä selvitettiin, mitä monipalveluja asiakkaat käyttäisivät, jos ne tarjottaisiin kirjastoautoissa. Kysymyksessä lueteltiin erilaisia monipalveluja ja vastaajien tuli valita jokaisen monipalvelun kohdalla itselleen sopivin vaihtoehto. Vaihtoehtoina olivat "1=käyttäisin ehdottomasti", "2=käyttäisin melko varmasti", "3= käyttäisin ehkä" ja "4= en käyttäisi". Kyselyyn vastanneista aikuisista (n=70) 66 vastasi neljanteen tutkimuskysymykseen. Heistä 14 oli ikäihmisiä.

Ensimmäisenä monipalveluna oli postipalvelut ja esimerkkinä postipalveluista mainittiin postimerkkien ja pakettien myynti sekä kirjastoauton toimiminen postilaatikkona. Kirjastoauton toimiessa postilaatikkona, kirjastoauto kuljettaisi asiakkaiden postit heidän puolestaan postitoimistoon. Postipalvelujen kohtaan vastasi 64 vastaajaa (kuvio 8) ja heistä 17 käyttäisi ehdottomasti postipalveluja, 17 käyttäisi melko varmasti ja 18 käyttäisi ehkä. Postipalvelujen kohtaan vastanneista 12 (18,8 %) ei käyttäisi postipalveluja ollenkaan. Jokainen vaihtoehto sai siis suunnilleen saman verran vastauksia.

Kaikista postipalvelujen kohtaan vastanneista (n=64) 14 oli ikäihmisiä. Heistä yksi käyttäisi ehdottomasti postipalveluja, seitsemän käyttäisi melko varmasti ja viisi käyttäisi ehkä. Ikäihmisistä vain yksi vastasi, ettei käyttäisi postipalveluja, jos ne tarjottaisiin kirjastoautossa.

Monipalvelulista sisälsi myös pankkipalvelut ja Kelan palvelut. Pankkipalveluista ja Kelan palveluista annettiin kyselylomakkeessa esimerkkeinä lomakkeiden täyttö ja opastus. Kirjastoauton varustukseen tulee kuulua olla asiakastietokoneita, joilla asiakkaat voivat täyttää pankin ja Kelan sähköisiä lomakkeita. Kuviosta 8 selviää, että pankkipalvelujen kohtaan vastanneista (n=59) vain kolme käyttäisi ehdottomasti pankkipalveluja, kun taas vastaajista 21 (35,6 %) käyttäisi melko varmasti tai ehkä pankkipalveluja. Suurin osa pankkipalvelujen kohtaan vastanneista (59,3 %) ilmoitti, ettei käyttäisi pankkipalveluja ollenkaan kirjastoautossa. Kelan palvelujen kohtaan vastanneista (n=63) vähän alle puolet (41,3 %) ei käyttäisi kyseisiä palveluja, vaikka ne tarjottaisiin kirjastoautossa. Vastaajista 11 (17,5 %) käyttäisi ehdottomasti Kelan palveluja, 12 (19,0 %) käyttäisi melko varmasti ja 14 (22,2 %) käyttäisi ehkä.

Kuvio 8. Postipalvelujen, pankkipalvelujen ja Kelan palvelujen käyttö

Pankkipalvelujen ja Kelan palvelujen kohtaan vastasi 13 ikäihmistä. Pankkipalvelujen kohtaan vastanneista ikäihmisistä yksi käyttäisi ehdottomasti pankkipalveluja, neljä käyttäisi melko varmasti ja yksi käyttäisi ehkä. Ikäihmisistä seitsemän ilmoitti, ettei käyttäisi pankkipalveluja ollenkaan. Kelan palvelujen kohtaan vastanneista ikäihmisistä kaksi käyttäisi Kelan palveluja ehdottomasti, kolme käyttäisi melko varmasti ja kolme käyttäisi ehkä. Kelan palvelujen kohtaan vastanneista ikäihmisistä viisi ilmoitti, ettei käyttäisi Kelan palveluja ollenkaan.

Monipalveluja ovat myös terveyspalvelut, apteekkipalvelut ja kunnan palvelut (esimerkiksi ruokakuljetukset). Kuviossa 9 kuvataan kuinka kiinnostuneita vastaajat olivat käyttämään terveyspalveluja, apteekkipalveluja ja kunnan palveluja. Terveyspalveluista annettiin esimerkkeinä verenpaineen mittaust ja terveydenhoitajapalvelut. Kirjastoauton varustukseen voisi kuulua esimerkiksi verenpainemittari, jota asiakkaat saisivat käyttää. Kirjastoauton mukana voisi kulkea tietyn aikavälein terveydenhoitaja, joka ottaisi asiakkaita vastaan kirjastoautossa. Kirjastoauton mukana voisi kulkea myös muita terveysalan asiantuntijoita.

Vastaajista (n=60) vain kuusi käyttäisi terveyspalveluja ehdottomasti, 14 vastaajaa käyttäisi ehkä ja toiset 14 vastaajaa käyttäisi melko varmasti, kuten kuviosta 9 selviää. Vastaajista siis yli puolet (56,7 %) mahdollisesti käyttäisi terveyspalveluja, jos ne tarjottaisiin kirjastoautossa. Loput vastaajista (43,3 %) eivät ole kiinnostuneita terveyspalveluista kirjastoautossa.

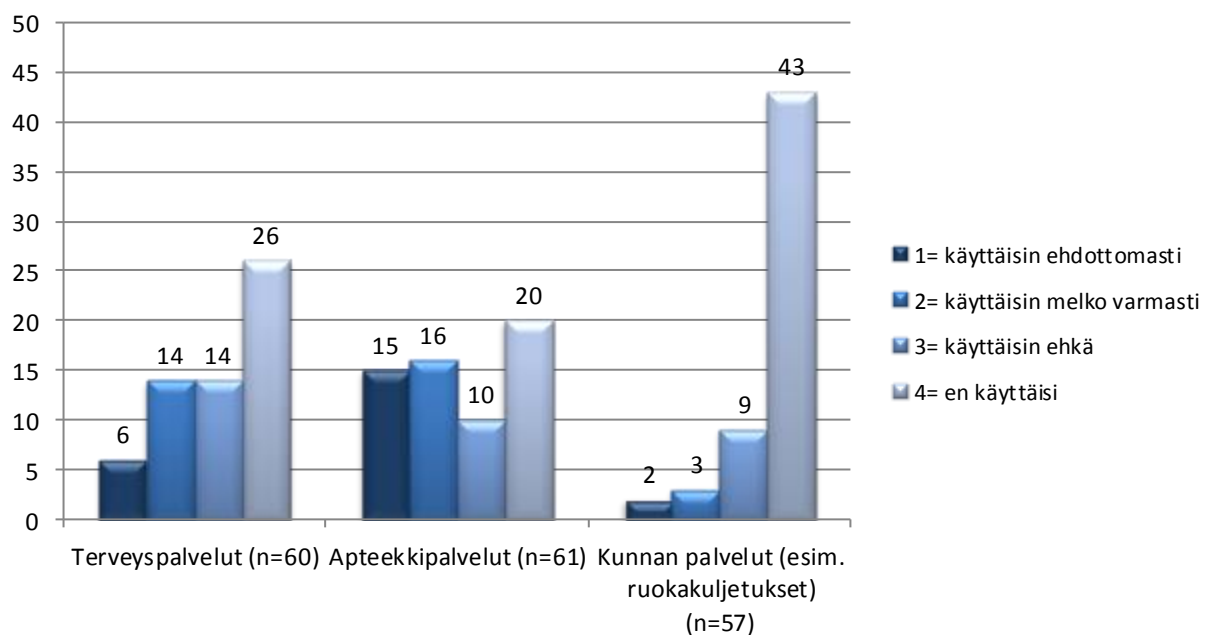
Kyselylomakkeessa annettiin apteekkipalveluista esimerkkeinä reseptien uusinta palvelut ja vanhojen lääkkeiden keräyspiste. Apteekkipalvelujen kohtaan vastasi 61 henkilöä, kuten kuviosta 9 huomataan. Vastaajista 15 (24,6 %) käyttäisi apteekkipalveluja ehdottomasti, 16 (26,2 %) melko varmasti ja 10 (16,4 %) ehkä. Loput vastaajista (20) (32,8 %) eivät ole kiinnostuneita apteekkipalveluista kirjastoautossa.

Kaikista terveyspalvelujen kohtaan vastanneista (n=60) 12 oli ikäihmisiä ja kaikista apteekkipalvelujen kohtaan vastanneista (n=61) 13 oli ikäihmisiä. Ikäihmisistä vain yksi käyttäisi terveyspalveluja ehdottomasti, mutta kuusi ikäihmisistä käyttäisi terveyspalveluja melko varmasti ja kaksi ikäihmisistä käyttäisi ehkä. Apteekkipalvelujen kohtaan vastanneista ikäihmisistä neljä käyttäisi apteekkipalveluja ehdottomas-

ti, viisi käyttäisi melko varmasti ja kaksi käyttäisi ehkä. Loput vastanneista ikäihmisistä ei ole kiinnostunut apteekkipalvelujen käytöstä kirjastoautossa.

Kunnan palveluista annettiin kyselylomakkeessa esimerkkinä ruokakuljetukset. Kunnan palvelut (esimerkiksi ruokakuljetukset) eivät kiinnostaneet suurinta osaa vastaajista, kuten kuviosta 9 huomataan. Vastaajista (n=57) vain kaksi käyttäisi ehdottomasti palvelua. Suurin osa vastaajista (75,4 %) ei ole kiinnostunut käyttämään kunnan palveluja.

Kunnan palvelujen kohtaan vastanneista (n=57) 13 oli ikäihmisiä ja heistä kahdeksan oli valinnut vaihtoehdon "4=en käyttäisi". Ikäihmisistä vain yksi käyttäisi ehdottomasti palveluja, yksi käyttäisi melko varmasti ja kolme käyttäisi ehkä.

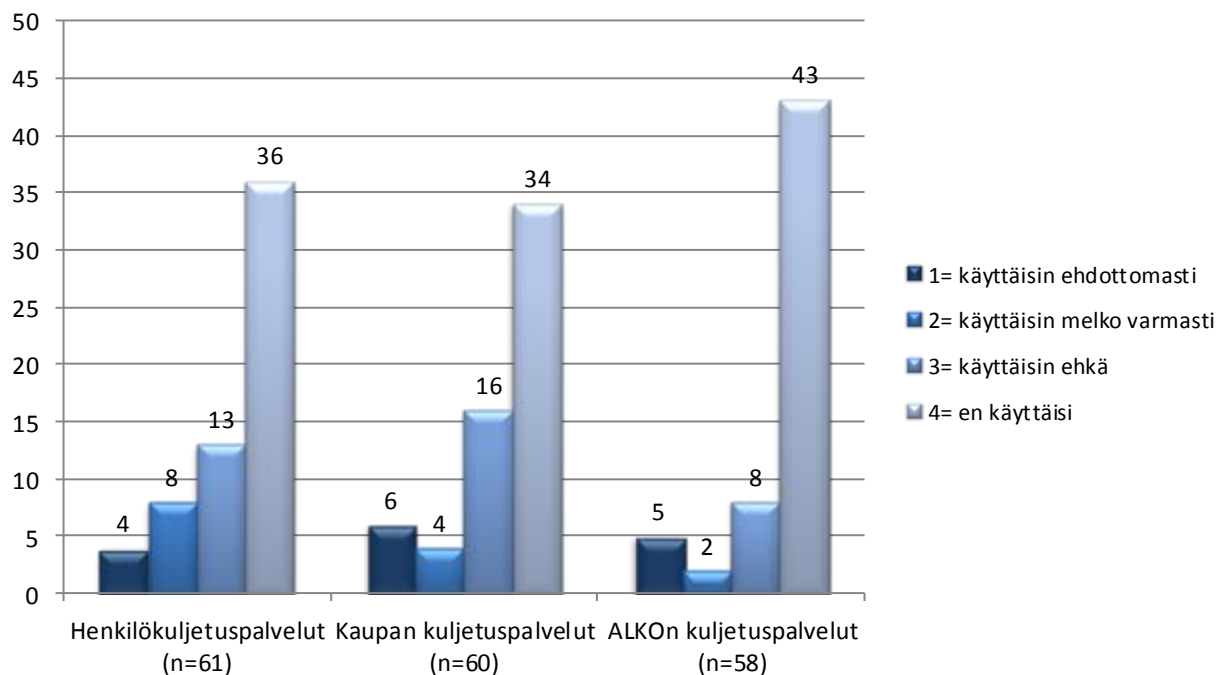

Kuvio 9. Terveyspalvelujen, apteekkipalvelujen ja kunnan palvelujen käyttö

Monipalvelulista sisälsi myös erilaisia kuljetuspalveluja. Kirjastoauto voisi tarjota kaupan- ja Alkon kuljetuspalveluja sekä henkilökuljetuspalvelua. Kirjastoauto ei voi toimia kuten linja-autot ja ajaa linja-auto vuoroja, mutta voisi tarvittaessa tarjota yksittäisille asiakkaille kyydin. Kirjastoautossa tulee olla henkilökuljetusta varten lisää istuinpenkkejä.

Kuviossa 10 kuvataan vastaajien kiinnostusta käyttää henkilökuljetuspalveluja sekä kaupan- ja Alkon kuljetuspalveluja. Henkilökuljetuspalvelujen kohtaan saatiin 61 vastausta. Vastaajista alle puolet (41,0 %) valitsi vaihtoehdot ”1=käyttäisin ehdottomasti”, ”2= käyttäisin melko varmasti” ja ”3= käyttäisin ehkä”. Heistä vain neljä käyttäisi ehdottomasti henkilökuljetuspalveluja. Yli puolet vastanneista (59,0 %) ei ole kiinnostunut henkilökuljetuspalvelujen käytöstä.

Kaikista henkilökuljetuspalvelujen kohtaan vastanneista (n=61) 14 oli ikäihmisiä. Heistä kaksi vastasi käyttävänsä palveluja ehdottomasti, kaksi käyttävänsä melko varmasti ja neljä käyttävänsä ehkä. Ikäihmisistä kuusi ilmoitti, ettei henkilökuljetuspalvelujen käyttö kiinnosta.

Kuvio 10. Henkilökuljetuspalvelujen, kaupan kuljetuspalvelujen ja Alkon kuljetuspalvelujen käyttö

Kaupan- ja Alkon kuljetuspalveluilla tarkoitetaan sitä, että asiakas voisi jättää ostoslistan kirjastoautoon ja kirjastoauto toimittaisi ostoslistan kauppaan ja Alkoon. Kaupan ja Alkon työntekijät kokoaisivat ostokset yhteen ja kirjastoauto toimittaisi tuotteet asiakkaalle seuraavalla käyntikerrallaan. Kirjastoautossa olisi oltava kylmäsäilytyskaapit ostoksia varten.

Kuviosta 10 huomataan, että vastaajista ($n=60$) alle puolet (43,3 %) mahdollisesti käyttäisi kaupan kuljetuspalveluja. Heistä vain kuusi käyttäisi kaupan palveluja ehdottomasti, neljä käyttäisi melko varmasti ja 16 käyttäisi ehkä. Yli puolet vastaajista (56,7 %) ei käyttäisi kaupan kuljetuspalveluja.

Kaikista kuljetuspalveluista vastaajia vähiten kiinnostivat Alkon kuljetuspalvelut. Kuviosta 10 selviää, että Alkon kuljetuspalvelujen kohtaan vastasi 58 henkilöä, joista suurin osa (74,1 %) ei ole kiinnostunut käyttämään palveluja. Kaikista vastaajista viisi käyttäisi kuljetuspalveluja ehdottomasti, kaksi henkilöä käyttäisi melko varmasti ja kahdeksan henkilöä käyttäisi ehkä.

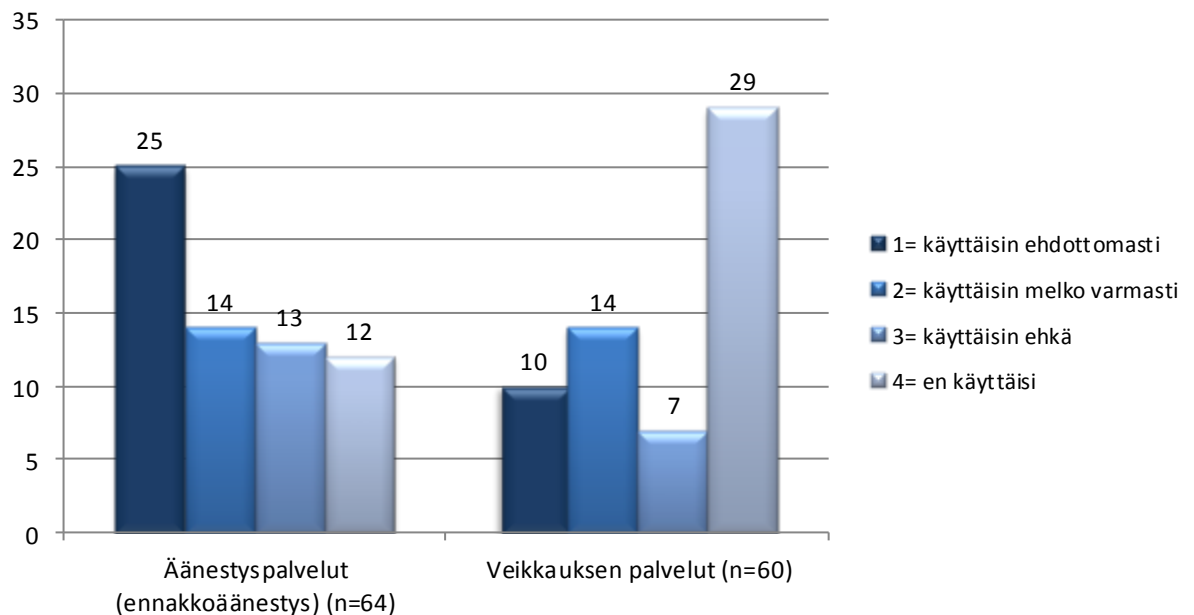
Kaupan kuljetuspalvelujen kohtaan vastanneista ($n=60$) 14 oli ikäihmisiä. Vastanneista ikäihmisistä kaksi käyttäisi kaupan kuljetuspalveluja ehdottomasti ja seitsemän käyttäisi ehkä. Ikäihmisistä viisi ei käyttäisi kaupan kuljetuspalveluja. Alkon kuljetuspalvelujen kohtaan vastasi 12 ikäihmistä ja heistä vain yksi vastasi käyttävänsä ehdottomasti Alkon kuljetuspalveluja. Loput 11 ikäihmistä eivät ole kiinnostuneita palvelusta.

Monipalveluita ovat myös äänestyspalvelut (ennakkoäänestys) sekä Veikkauksen palvelut. Äänestyspalvelujen kohtaan vastasi 64 vastaaja (kuvio 11). Vastaajista 25 (39,1 %) käyttäisi palvelua ehdottomasti, 14 (21,9 %) käyttäisi palvelua melko varmasti ja 13 (20,3 %) käyttäisi ehkä. Vastaajista 12 (18,8 %) ilmoitti, ettei käyttäisi äänestyspalveluja ollenkaan. Kaikista äänestyspalvelujen kohtaan vastanneista 14 oli ikäihmisiä. Vastanneista ikäihmisistä seitsemän käyttäisi äänestyspalveluja ehdottomasti, kaksi käyttäisi melko varmasti ja kolme käyttäisi ehkä.

Veikkauspalvelut eivät kiinnostaneet vastaajia yhtä paljon kuin äänestyspalvelut. Kuviosta 11 selviää, että vastaajista ($n=60$) 10 (16,7 %) käyttäisi ehdottomasti Veikkauksen palveluja ja 14 (23,3 %) käyttäisi melko varmasti. Vastaajista noin puolet (48,3 %) ei ole kiinnostunut käyttämään Veikkauksen palveluja ollenkaan kirjastoautossa.

Veikkauspalvelujen kohtaan vastanneista ($n=60$) ikäihmisiä oli 13. Heistä kolme käyttäisi ehdottomasti Veikkauksen palveluja. Ikäihmisistä neljä käyttäisi melko

varmasti Veikkauksen palveluja ja yksi käyttäisi ehkä. Ikäihmisistä viisi ei ole kiinnostunut ollenkaan Veikkauksen palveluista.

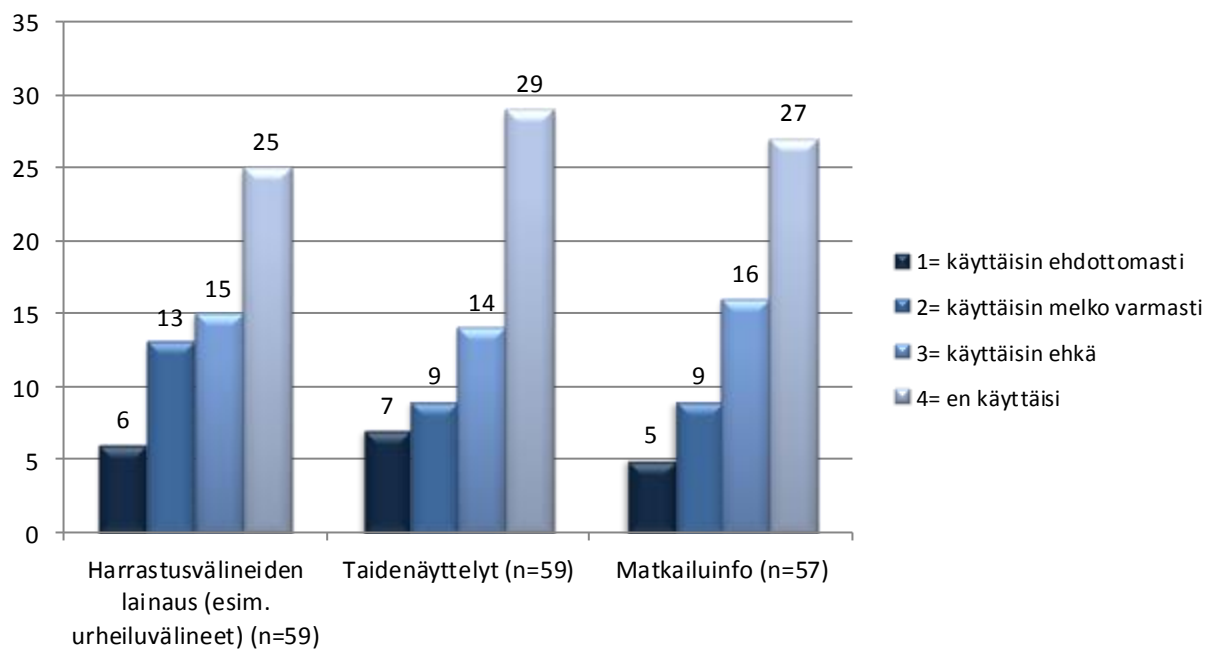
Kuvio 11. Äänestyspalvelujen (ennakkoäänestys) ja Veikkauksen palvelujen käyttö

Monipalvelulista sisälsi myös harrastusvälineiden lainauksen. Kirjastot voivat lainata erilaisia harrastusvälineitä, kuten esimerkiksi urheiluvälineitä ja retkeilyvälineitä. Esimerkiksi Kuopion Puijonlaakson kirjastossa asiakkaiden on mahdollista lainata erilaisia urheiluvälineitä kuten esimerkiksi kahvakuulat, terapiapalloja, gymstick, tasapainotyyny, petankki ja sulkapallon pelausvälineet (Pölkki 2013, 16). Myös Helsingin kirjastosta löytyy erilaisia lainattavia harrastusvälineitä kuten esimerkiksi hyppykeppi, salibandymaila, tennismaila ja pesäpallosetti. Kirjastoautossa tarjottavien urheiluvälineiden kirjo on siis laaja ja jokaiseen kirjastoautoon voisi hankkia urheiluvälineitä kyseisen auton asiakkaiden kiinnostuksen mukaan.

Kuviosta 12 selviää, että harrastusvälineiden kohtaan vastanneista (n=59) vain kuusi lainaisi ehdottomasti harrastusvälineitä. Vastaajista 13 lainaisi melko varmasti ja 15 lainaisi ehkä. Vähän alle puolet vastaajista (42,4 %) ei koe tarvetta lainata harrastusvälineitä.

Monipalvelulistassa lueteltiin myös taidenäyttelyt ja matkailuinfo. Taidenäyttelyiden ja matkailuinfon kohdalla vastaukset olivat samankaltaisia (kuvio 12). Taidenäytte-

lyiden kohtaan vastasi 59 vastaajaa ja matkailuinfon kohtaan 57 vastaajaa. Taide-
näyttelyiden kohtaan vastanneista (n=59) 49,2 % ei ole kiinnostunut taidenäytte-
lyistä. Kuitenkin vastaajista seitsemän käyttäisi ehdottomasti palvelua, yhdeksän
käyttäisi melko varmasti ja 14 käyttäisi ehkä. Matkailuinfon kohtaan vastanneista
(n=57) vähän alle puolet (47,4 %) ei ole yhtään kiinnostunut matkailuinfosta, kun
taas viisi vastaajaa käyttäisi matkailuinfoa ehdottomasti, yhdeksän käyttäisi melko
varmasti ja 16 käyttäisi ehkä.

Kuvio 12. Harrastusvälineiden lainauspalvelun, taidenäyttelyiden ja matkailuinfon käyttö

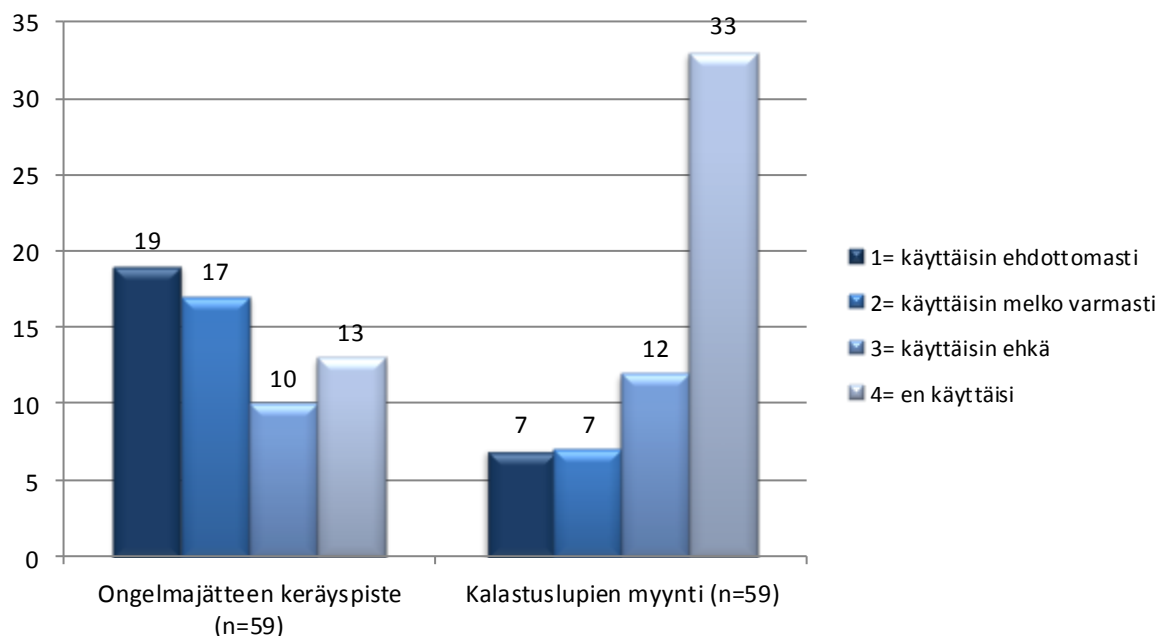
Ikäihmisten vastaukset harrastusvälineiden lainauksen, taidenäyttelyiden ja mat-
kailuinfon kohdalla olivat samankaltaisia. Harrastusvälineiden lainaus -kohtaan
vastanneista (n=59) 13 oli ikäihmisiä. Heistä kaksi käyttäisi harrastusvälineiden
lainauspalveluja melko varmasti ja yksi käyttäisi ehkä. Loput kymmenen vastaajaa
eivät lainaisi harrastusvälineitä, jos ne tarjottaisiin kirjastoautossa.

Taidenäyttelyiden kohtaan vastanneista (n=59) 13 oli ikäihmisiä ja myös matkai-
luinfon kohtaan vastanneista (n=57) 13 oli ikäihmisiä. Taidenäyttelyiden kohdalla
ikäihmisistä kaksi valitsi vaihtoehdon "2=käyttäisin melko varmasti" ja toiset kaksi
valitsi vaihtoehdon "3=käyttäisin ehkä". Vastaajista yhdeksän ei ollut kiinnostunut
taidenäyttelyistä kirjastoautoissa. Matkailuinfon kohtaan vastanneista ikäihmisistä

viisi käyttäisi matkailuinfoa ehkä ja loput kahdeksan vastaajaa eivät käyttäisi matkailuinfoa ollenkaan.

Kyselylomakkeen neljännen tutkimuskysymyksen monipalvelulista sisälsi myös ongelmajätteen keräyspisteen ja kalastuslupien myynnin. Kirjastoauto voisi kerätä ongelmajätteitä asiakkailta. Ongelmajätteen keräyspisteen ja kalastuslupien myyntipalvelua kuvataan kuviossa 13. Vastaajista (n=59) 19 (32,2 %) käyttäisi ehdottomasti ongelmajätteen keräyspistettä, 17 (28,8 %) käyttäisi melko varmasti ja 10 (17,0 %) käyttäisi ehkä. Kaikista ongelmajätteen keräyspiste kohtaan vastanneista 13 (22,0 %) ei ole kiinnostunut käyttämään palvelua ollenkaan.

Kuten kuviosta 13 selviää, kalastuslupien myyntipalvelun kohdalle vastanneista (n=59) yli puolet (55,9 %) ei ole kiinnostunut kalastuslupien myyntipalvelusta. Vastaajista ainoastaan seitsemän käyttäisi palvelua ehdottomasti, seitsemän käyttäisi melko varmasti ja 12 käyttäisi ehkä.

Kuvio 13. Ongelmajätteen keräyspisteen ja kalastuslupien myyntipalvelun käyttö

Kaikista ongelmajätteen keräyspiste -kohtaan vastanneista (n=59) 13 oli ikäihmiä. Heistä viisi käyttäisi ehdottomasti palvelua, kuusi käyttäisi melko varmasti ja

yksi käyttäisi ehkä. Vastanneista ikäihmisistä vain yksi ei ole ollenkaan kiinnostunut ongelmajätteen keräyspisteestä kirjastoautossa.

Myös kalastuslupien myyntipalvelun kohtaan vastanneista (n=59) 13 oli ikäihmisiä. Kalastuslupien myyntipalvelu ei kiinnostunut ikäihmisiä yhtä paljon kuin ongelmajätteen keräyspiste. Vastanneista ikäihmisistä vain yksi käyttäisi ehdottomasti palvelua, kaksi käyttäisi melko varmasti ja toiset kaksi käyttäisi ehkä. Ikäihmisistä kahdeksan ei käyttäisi palvelua ollenkaan.

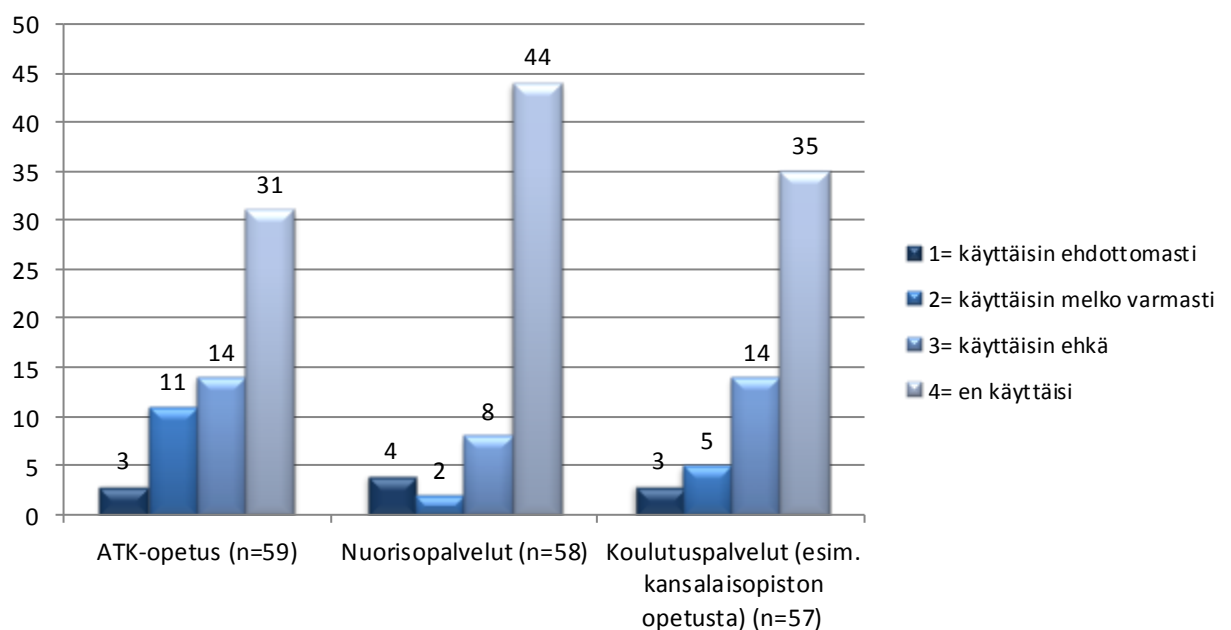
Monipalvelulista sisälsi myös ATK-opetuksen, nuorisopalvelut ja koulutuspalvelut. Koulutuspalveluista annettiin esimerkkinä Kansalaisopiston opetus. Kirjastoautossa on hankalaa järjestää Kansalaisopiston kursseja tilan ahtauden ja kirjastoauton lyhyiden pysähdysaikojen vuoksi. Sen sijaan, että järjestettäisiin Kansalaisopiston laajoja kursseja, kirjastoautoissa voitaisiin järjestää Kansalaisopiston lyhytkursseja. Näin asiakkaat pääsisivät tutustumaan erilaisiin kursseihin ja niiden sisältöön. ATK-opetus voisi sisältää tiedonhaun ja tiedonhankinnan opetusta. Nuorisopalveluista annettiin esimerkkeinä nuorten tieto- ja neuvontapalvelut. Kyseiset palvelut voisivat pitää sisällään neuvontaa nuoria koskevista asioista kuten esimerkiksi opiskeluasioista.

ATK-opetuksen kohtaan vastanneista (n=59) vain kolme vastasi käyttävänsä palvelua ehdottomasti, kuten kuviosta 14 huomataan. Vaihtoehdot ”2=käyttäisin melko varmasti” ja ”3=käyttäisin ehkä” saivat vähän yli kymmenen vastausta. Vastaajista noin puolet (52,5 %) ei ole kiinnostuneita ATK-opetuksesta.

Nuorisopalvelut on tarkoitettu pääasiassa nuorille, mutta aikuisista vastaajista 58 vastasi nuorisopalvelujen kohtaan. Kuviosta 14 selviää, että suurin osa heistä (75,9 %) ei käyttäisi nuorisopalveluja. Aikuisista vastaajista kuitenkin neljä käyttäisi ehdottomasti nuorisopalveluja, kaksi vastaajaa käyttäisi melko varmasti ja kahdeksan vastaajaa käyttäisi ehkä.

Koulutuspalvelujen kohtaan vastasi 57 aikuista (kuvio 14). Heistä yli puolet (61,4 %) ei käyttäisi koulutuspalveluja, jos ne tarjottaisiin kirjastoautossa. Vastaajista vain kolme käyttäisi ehdottomasti koulutuspalveluja, viisi käyttäisi melko varmasti ja 14 käyttäisi ehkä.

ATK-opetuksen kohtaan vastanneista (n=59) 13 oli ikäihmisiä. Heistä yksi käyttäisi ehdottomasti palvelua, kolme käyttäisi melko varmasti ja yksi käyttäisi ehkä. Loput vastanneista ikäihmisistä eivät ole kiinnostuneita ATK-opetuksesta. Nuorisopalvelujen kohtaan vastanneista (n=58) 13 oli ikäihmisiä. Heistä yksi ehkä käyttäisi palvelua, mutta loput 12 ikäihmistä eivät ole kiinnostuneita nuorisopalveluista. Tämä tulos olikin odotettava, koska kyseessä on nuorille tarkoitettu palvelu. Koulutuspalvelujen kohtaan vastanneista 13 oli ikäihmisiä. Heistä yksi käyttäisi ehdottomasti koulutuspalveluja, yksi käyttäisi melko varmasti ja kaksi käyttäisi ehkä. Ikäihmisistä yhdeksän ei käyttäisi koulutuspalveluja ollenkaan.

Kuvio 14. ATK-opetuksen, nuorisopalvelujen ja koulutuspalvelujen käyttö

Monipalvelulistan viimeisenä kohtana oli ”Muuta, mitä?”, johon vastaajat saivat lisätä itseään kiinnostavan monipalvelun ja valita sen kohdalla itselleen sopivan vaihtoehdon. Kysymykseen vastanneista aikuisista (n=66) kuitenkin kukaan ei ehdottanut jotain uutta monipalvelua. Alle 18-vuotiaiden vastaajien (n=7) vastauksissa ehdotettiin kioskia ja kahvilaa.

Kyselylomakkeen viidennessä tutkimuskysymyksessä vastaajien oli mahdollista esittää omia toiveita monipalvelujen suhteen. Kyselylomakkeen viides kysymys oli avoin kysymys, jolla selvitettiin, mitä muita monipalveluja asiakkaat toivoisivat ja haluaisivat kirjastoautoon. Kaikista vastaajista (n=70) vain seitsemän vastasi ky-

symykseen. Osa vastaajista kommentoi monipalveluaihetta, mutta vastauksissa nousi esille myös yksi uusi monipalvelu; passin hankkiminen. Vastaajilta saatiin seuraavanlaisia vastauksia:

"Maalla asuville vanhuksille ehkä jotain. Kauppaostokset ym. lääkkeet tms."

"en kaipaa lisäpalveluita"

"En halua kirjastoautoon oheispalveluja. Haluan että kirjastoauto säilyy vain kirjastoautona."

"Käsityö- ja taide.."

"-poliisin palvelu (passi)"

Vastauksista kaksi saatiin ikäihmisiltä. Heidän vastauksensa olivat seuraavanlaisia:

"Sopivassa määrin, ehkä jotain, mitä muut kyläläiset myös tahtoisivat"

"Eiköhän tuossa ollut riittävästi; toivottavasti saa myös kirjoja"

6.4.2 Monipalvelujen käyttöiheys

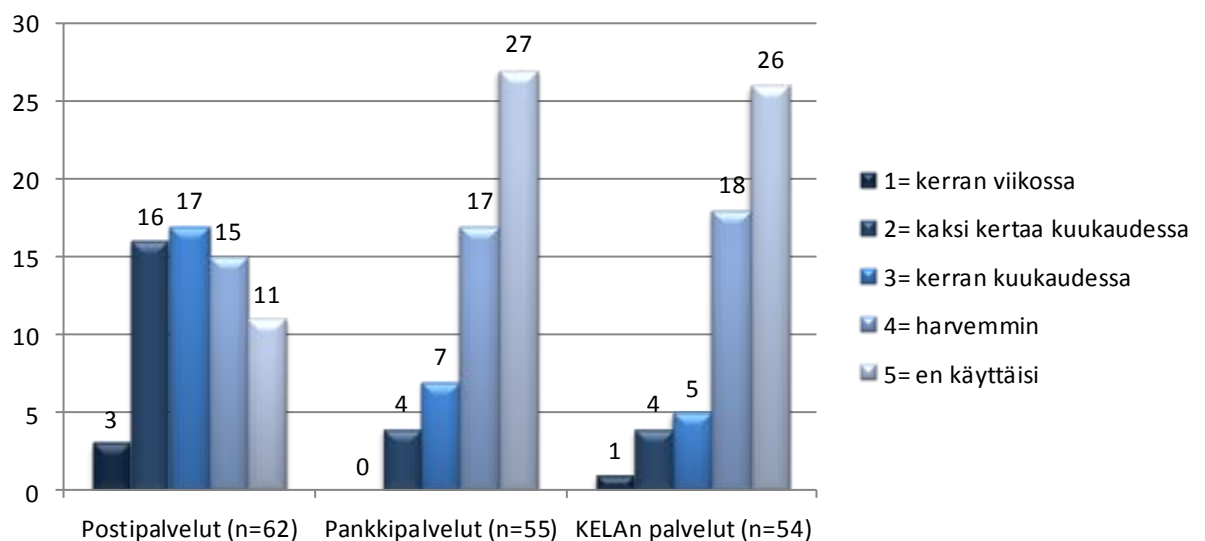
Kyselylomakkeen kuudennessa tutkimuskysymyksessä selvitettiin, kuinka usein vastaajat käyttäisivät monipalvelulistassa mainittuja monipalveluja. Vastaajien tuli valita jokaisen monipalvelun kohdalla itselleen sopivin vaihtoehto. Vaihtoehtoina olivat "1=kerran viikossa", "2=kaksi kertaa kuukaudessa", "3=kerran kuukaudessa", "4=harvemmin" ja "5=en käyttäisi". Kyselyyn vastanneista aikuisista (n=70) 63 vastasi kysymykseen. Heistä 11 oli ikäihmisiä. Vastausmäärät vaihtelivat eri monipalvelujen kohdalla.

Kuviossa 15 kuvataan, kuinka usein vastaajat käyttäisivät posti-, pankki- ja Kelan palveluja. Kyseisistä monipalveluista suosituin oli postipalvelut. Postipalvelujen kohtaan vastanneista (n=63) suurin osa (82,3 %) käyttäisi postipalveluja. Heistä

kolme käyttäisi postipalveluja kerran viikossa, 16 käyttäisi postipalveluja kaksi kertaa kuukaudessa, 17 kerran kuukaudessa ja 15 harvemmin. Vastaajista noin kuudesosa (17,7 %) ei käyttäisi postipalveluja ollenkaan.

Vastaajista (n=55) suunnilleen puolet (50,9 %) käyttäisi pankkipalveluja, mutta yksikään heistä ei käyttäisi pankkipalveluja viikoittain. Kuten kuviosta 15 selviää, myönteisesti vastanneista neljä käyttäisi pankkipalveluja kaksi kertaa kuukaudessa ja seitsemän kerran kuukaudessa. Myönteisesti vastanneista suurin osa (30,9 %) käyttäisi pankkipalveluja harvemmin. Loput vastaajista (49,1 %) eivät käyttäisi pankkipalveluja ollenkaan.

Myös Kelan palvelujen kohtaan vastanneista (n=54) noin puolet (51,9 %) käyttäisi palveluja ja noin puolet vastaajista (48,1 %) ei käyttäisi. Kuviosta 15 selviää, että suurin osa vastaajista, jotka käyttäisivät Kelan palveluja, käyttäisivät niitä harvemmin (33,3 %). Vastaajista vain viisi käyttäisi Kelan palveluja useammin kuin kerran kuukaudessa.

Kuvio 15. Postipalvelujen, pankkipalvelujen ja Kelan palvelujen käyttötiheys

Postipalvelujen kohtaan vastanneista (n=62) 11 oli ikäihmisiä ja heistä kaikki käyttäisivät postipalveluja. Heistä yksi käyttäisi postipalveluja kerran viikossa, kolme käyttäisi kaksi kertaa kuukaudessa, kolme käyttäisi kerran kuukaudessa ja neljä käyttäisi harvemmin. Pankkipalvelujen kohtaan vastanneista (n=55) ikäihmisiä oli 10 ja heistä kolme käyttäisi pankkipalveluja kaksi kertaa kuukaudessa, yksi käyt-

täisi kerran kuukaudessa ja kaksi käyttäisi harvemmin. Yksikään vastanneista ikäihmisistä ei käyttäisi pankkipalveluja kerran viikossa. Ikäihmisistä neljä ei käyttäisi ollenkaan pankkipalveluja.

Kelan palvelujen kohtaan saatiin ikäihmisiltä samankaltaisia vastauksia kuin pankkipalvelujen kohtaan. Kelan palvelujen kohtaan vastanneista (n=54) 10 oli ikäihmisiä ja heistä kaksi käyttäisi Kelan palveluja kaksi kertaa kuukaudessa, yksi käyttäisi kerran kuukaudessa ja kolme käyttäisi harvemmin. Vastaajista neljä ei käyttäisi Kelan palveluja ollenkaan, jos ne tarjottaisiin kirjastoautossa.

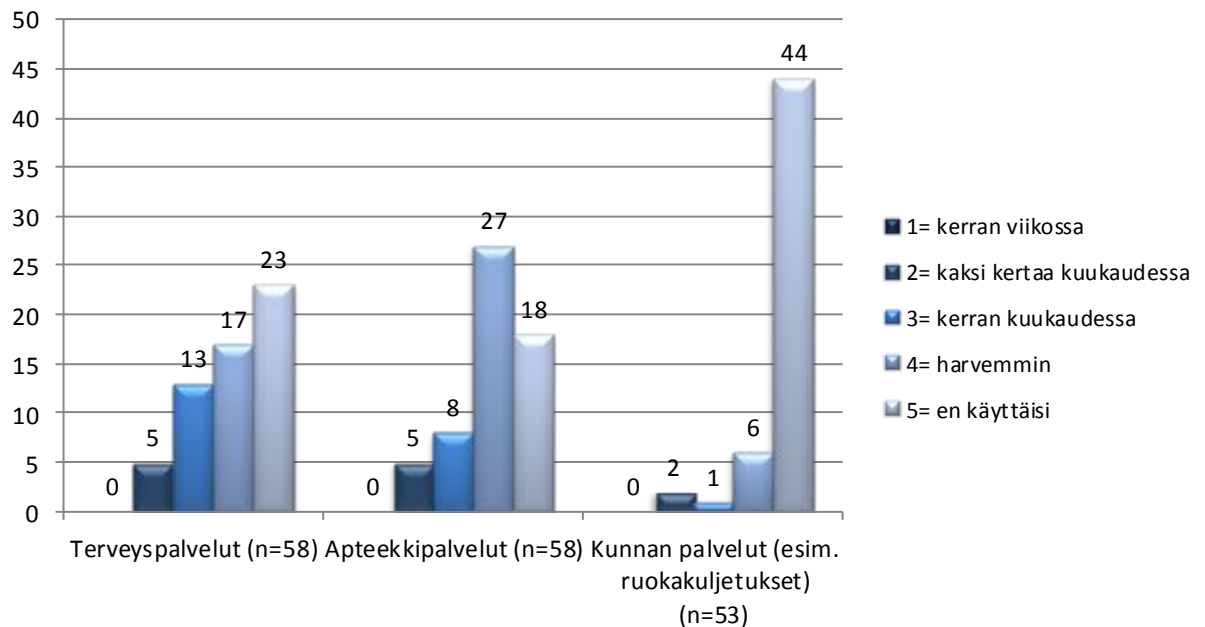
Kuviossa 16 kuvataan, kuinka usein vastaajat käyttäisivät terveys- ja apteekkipalveluja sekä kunnan palveluja. Sekä terveyspalvelujen, että apteekkipalvelujen kohtaan vastasi 58 henkilöä. Vastaajista (n=58) vähän yli puolet (60,3 %) käyttäisi terveyspalveluja ja loput vastaajat (39,7 %) eivät käyttäisi. Myöntävästi vastanneista suurin osa käyttäisi terveyspalveluja kerran kuukaudessa (22,4 %) tai harvemmin (29,3 %). Vastaajista viisi käyttäisi terveyspalveluja kaksi kertaa kuukaudessa.

Vastaajista (n=58) suurin osa (69,0 %) käyttäisi apteekkipalveluja (kuvio 16). Vastaajista suurin osa käyttäisi apteekkipalveluja harvemmin (46,6 %). Vastaajista 13 käyttäisi palveluja vähintään kerran kuukaudessa. Vastaajista 18 (31,0 %) ei käyttäisi apteekkipalveluja ollenkaan.

Kuten kuviosta 16 huomataan, kunnan palvelujen kohtaan vastanneista (n=53) reilusti yli puolet (83,0 %) ei käyttäisi kunnan palveluja. Vastaajista vain yhdeksän (17,0 %) ilmoitti käyttävänsä kunnan palveluja, mutta kukaan heistä ei käyttäisi kunnan palveluja viikoittain. Heistä kaksi käyttäisi kunnan palveluja kaksi kertaa viikossa, yksi käyttäisi kerran kuukaudessa ja kuusi käyttäisi harvemmin. Kunnan palvelujen kohtaan vastanneista yhdeksän oli ikäihmisiä. Heistä vain kolme käyttäisi kunnan palveluja. Ikäihmisistä yksi käyttäisi kunnan palveluja kaksi kertaa kuukaudessa ja kaksi vastaajaa käyttäisi harvemmin.

Terveyspalvelujen kohtaan vastanneista (n=58) ja apteekkipalvelujen (n=58) kohtaan vastanneista, 10 oli ikäihmisiä. Terveyspalvelujen kohtaan vastanneista ikäihmisistä kolme käyttäisi terveyspalveluja kaksi kertaa kuukaudessa, kaksi käyttäisi kerran kuukaudessa ja kolme käyttäisi harvemmin. Ikäihmisistä kaksi ilmoitti,

ettei käyttäisi terveystalveluja ollenkaan. Apteekkipalvelujen kohtaan vastanneista ikäihmisistä kaksi käyttäisi apteekkipalveluja kaksi kertaa kuukaudessa, yksi käyttäisi kerran kuukaudessa ja kuusi käyttäisi harvemmin. Vastaajista vain yksi ei käyttäisi apteekkipalveluja.

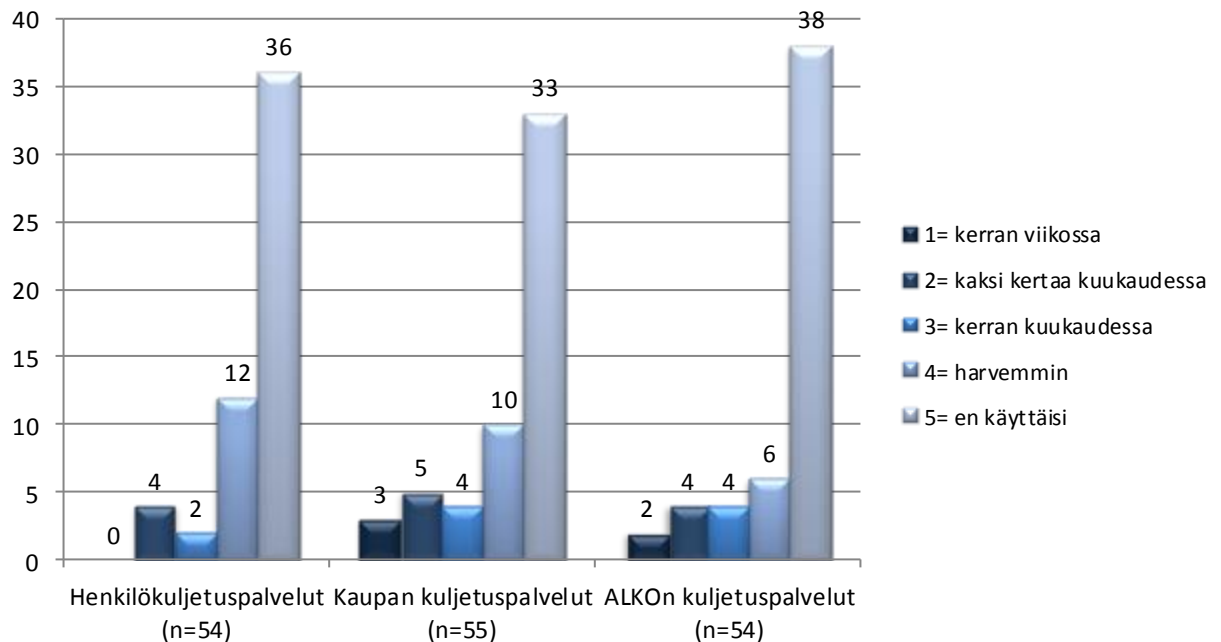
Kuvio 16. Terveystalvelujen, apteekkipalvelujen ja kunnan palvelujen käyttötiheys

Monipalvelulistan eri kuljetuspalvelut saivat samankaltaisia vastauksia. Kuviosta 17 huomataan, että jokaisen kuljetuspalvelun kohdalla yli puolet vastaajista ei käyttäisi palvelua. Henkilökuljetuspalvelujen kohtaan vastanneista (n=54) 18 (33,3 %) käyttäisi henkilökuljetuspalvelua. Heistä neljä käyttäisi henkilökuljetuspalveluja kaksi kertaa kuukaudessa, kaksi käyttäisi kerran kuukaudessa ja 12 käyttäisi harvemmin. Vastaajista suurin osa (66,7 %) ei käyttäisi henkilökuljetuspalvelua.

Vastaajista (n=55) alle puolet (40,0 %) käyttäisi kaupan kuljetuspalveluja ja yli puolet vastaajista (60,0 %) ei käyttäisi, kuten kuviosta 17 selviää. Vastaajista kolme käyttäisi kaupan kuljetuspalveluja kerran viikossa, viisi käyttäisi kaksi kertaa kuukaudessa ja neljä käyttäisi kerran kuukaudessa. Vastaajista 10 vastasi käyttävänsä kaupan kuljetuspalveluja harvemmin.

Vastaajista (n=54) 29,6 % käyttäisi palvelua, kuten kuviosta 17 huomataan. Vastaajista 10 (18,5 %) käyttäisi Alkon kuljetuspalveluja vähintään kerran kuukaudes-

sa ja kuusi (11,1 %) käyttäisi Alkon kuljetuspalveluja harvemmin. Suurin osa (70,4 %) ei käyttäisi palvelua.

Kuvio 17. Henkilökuljetuspalvelujen, kaupan - ja Alkon kuljetuspalvelujen käyttötiheys

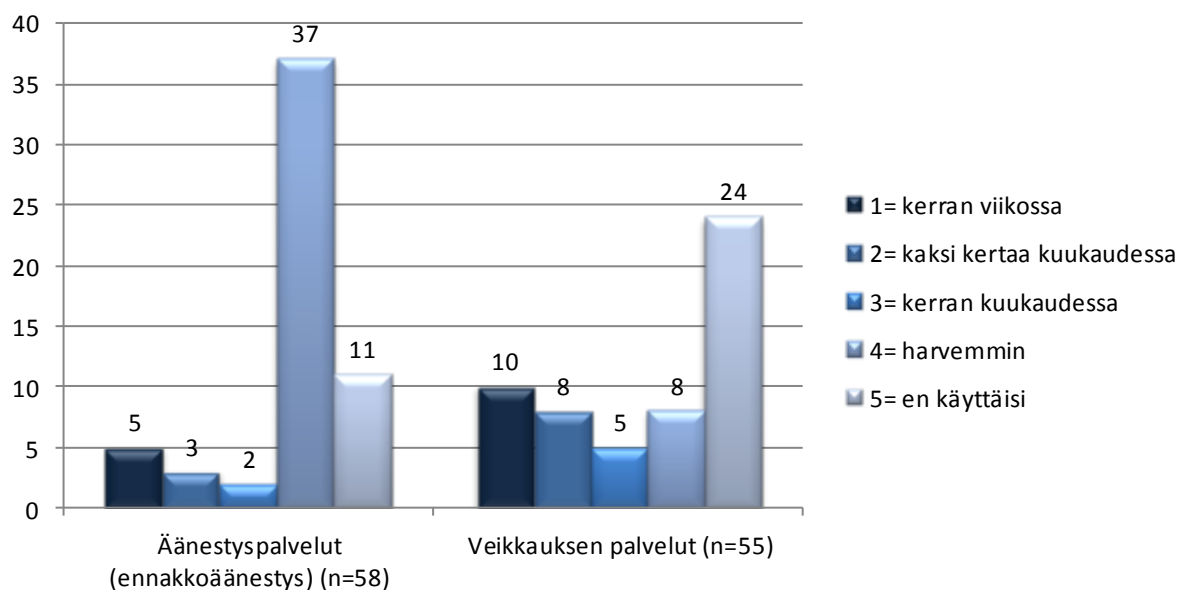
Henkilökuljetuspalvelujen sekä kaupan ja Alkon kuljetuspalvelujen kohtaan vastanneista 10 oli ikäihmisiä. Henkilökuljetuspalvelujen kohtaan vastanneista (n=54) siis 10 oli ikäihmisiä ja heistä kolme käyttäisi henkilökuljetuspalveluja kaksi kertaa kuukaudessa ja neljä käyttäisi harvemmin. Loput kolme ikäihmisistä ei käyttäisi kuljetuspalvelua. Myös kaupan kuljetuspalvelujen kohdalla ikäihmisistä seitsemän käyttäisi palveluja ja kolme ei käyttäisi. Ikäihmisistä yksi käyttäisi kaupan kuljetuspalveluja kerran viikossa, kaksi käyttäisi kaksi kertaa kuukaudessa, yksi käyttäisi kerran kuukaudessa ja kolme käyttäisi harvemmin.

Ikäihmisiä ei kiinnostanut Alkon kuljetuspalvelut. Alkon kuljetuspalvelujen kohtaan vastanneista (n=54) 10 oli ikäihmisiä ja heistä vain kaksi käyttäisi palvelua kaksi kertaa kuukaudessa ja yksi vastaaja käyttäisi palvelua kerran kuukaudessa.

Kuudennen tutkimuskysymyksen monipalvelulista sisälsivät äänestyspalvelut (ennakkoäänestys), vaikkakin kyseistä palvelua ei voi käyttää kysymyksen vaihtoeht-

tojen mukaisesti. Monipalveluaiheiset monivalintakysymykset sisälsivät kaikki samat monipalvelut. Kysymykseen vastanneista (n=63) kuitenkin 58 oli vastannut äänestyspalvelujen kohtaan, kuten kuviosta 18 huomataan. Vastaajista (n=58) suurin osa (63,8 %) käyttäisi äänestyspalveluja harvemmin. Muutamat vastaajista olivat valinneet vaihtoehdot "1=kerran viikossa", "2=kaksi kertaa kuukaudessa" ja "3=kerran kuukaudessa". Vastaajista 11 (19,0 %) ei käyttäisi äänestyspalveluja ollenkaan.

Kuviossa 18 kuvataan myös, kuinka usein vastaajat käyttäisivät Veikkauksen palveluja. Vastaajista (n=55) suunnilleen puolet (56,4 %) käyttäisi Veikkauksen palveluja ja noin puolet vastaajista (43,6 %) ei käyttäisi. Myönteisesti vastanneista jopa 10 käyttäisi Veikkauksen palveluja kerran viikossa ja kahdeksan käyttäisi kaksi kertaa kuukaudessa. Vastaajista 13 (23,6 %) käyttäisi Veikkauksen palveluja harvemmin kuin kaksi kertaa kuukaudessa.

Kuvio 18. Äänestyspalvelujen (ennakkoäänestys) ja Veikkauksen palvelujen käyttötiheys

Äänestyspalvelujen kohtaan vastanneista (n=58) 11 oli ikäihmisiä. Ikäihmisistä yksi oli valinnut vaihtoehdon "1=kerran viikossa", yksi valinnut vaihtoehdon "2=kaksi kertaa kuukaudessa" ja kahdeksan valinnut vaihtoehdon "4=harvemmin". Ikäihmisistä yksi vastasi, ettei käyttäisi äänestyspalveluja (ennakkoäänestys) kirjastoautossa.

Veikkauksen palvelujen kohtaan vastanneista (n=55) 10 oli ikäihmisiä, joista yksi käyttäisi Veikkauksen palveluja kerran viikossa, kolme käyttäisi kaksi kertaa kuukaudessa ja kolme käyttäisi harvemmin. Loput vastanneista ikäihmisistä eivät käyttäisi Veikkauksen palveluja ollenkaan.

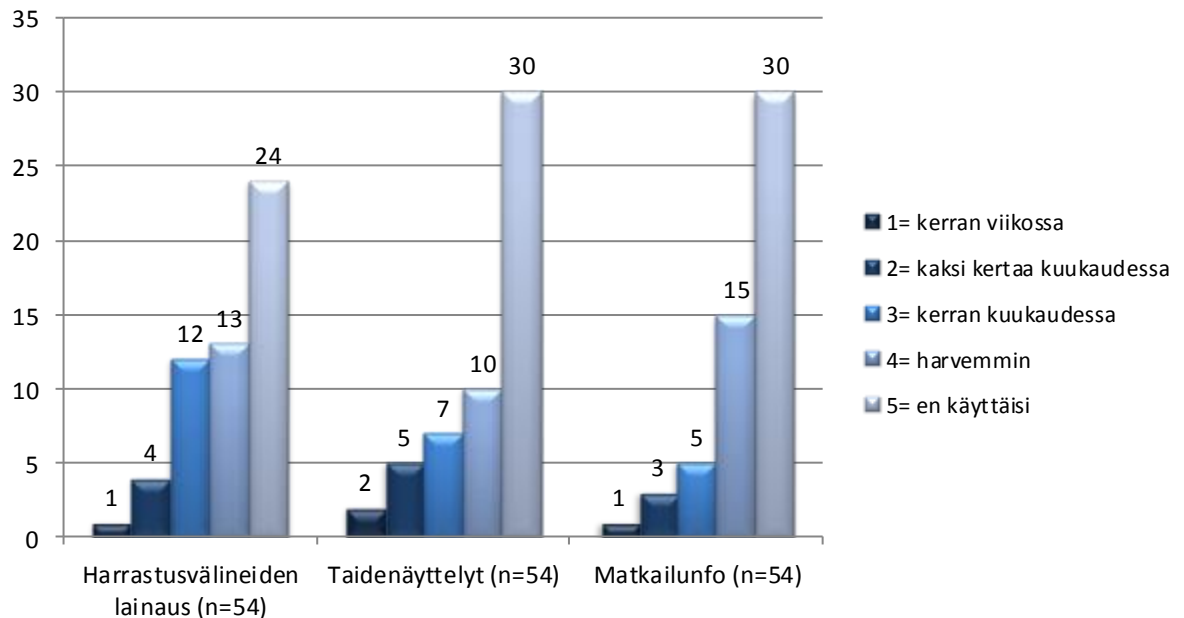
Kuviossa 19 kuvataan harrastusvälineiden lainauksen sekä matkailuinfon ja taide-näyttelyjen käyttötiheyttä. Näistä kolmesta monipalvelusta suosituin oli harrastusvälineiden lainauspalvelu. Harrastusvälineiden lainauspalvelujen kohtaan vastanneista (n=54) hieman yli puolet (55,6 %) lainaisi harrastusvälineitä, jos ne tarjottaisiin kirjastoautossa. Heistä suurin osa lainaisi harrastusvälineitä kerran kuukaudessa tai harvemmin. Vastaajista vain viisi lainaisi harrastusvälineitä useamman kuin kerran kuukaudessa. Vastaajista 44,4 % ei lainaisi harrastusvälineitä ollenkaan. Harrastusvälineiden lainauspalvelun kohtaan vastanneista (n=54) 10 oli ikäihmisiä. Ikäihmisistä vain kolme lainaisi harrastusvälineitä. Heistä kaksi lainaisi kaksi kertaa kuukaudessa ja yksi lainaisi harvemmin.

Kuviosta 19 selviää, että vastaajista (n=54) hieman alle puolet (44,4 %) tutustuisi taidenäyttelyihin, jos niitä järjestettäisiin kirjastoautossa. Vastaajista seitsemän tutustuisi taidenäyttelyihin useammin kuin kerran kuukaudessa. Vastaajista 30 (55,6 %) ei ole kiinnostunut taidenäyttelyistä kirjastoautoissa.

Matkailuinfon kohdalle saadut vastaukset olivat samankaltaisia kuin taidenäyttelyiden kohdalle saadut vastaukset. Kuviosta 19 huomataan, että matkailuinfonkin kohdalla vastaajista (n=54) 44,4 % käyttäisi palvelua. Vastaajista yksi ilmoitti käyttävänsä matkailuinfoa kerran viikossa, kun taas kahdeksan käyttäisi matkailuinfoa kaksi kertaa tai kerran kuukaudessa. Myönteisesti vastanneista suurin osa (27,8 %) käyttäisi matkailuinfoa harvemmin. Loput vastaajista (55,6 %) ei käyttäisi matkailuinfoa kirjastoautossa.

Kaikista taidenäyttelyiden kohtaan vastanneista (n=54) 10 oli ikäihmisiä. Heistä neljää kiinnostivat taidenäyttelyt. Ikäihmisistä yksi valitsi vaihtoehdon "2=kaksi kertaa kuukaudessa", yksi valitsi vaihtoehdon "3=kerran kuukaudessa" ja kaksi valitsi vaihtoehdon "4=harvemmin". Ikäihmisistä kuusi ei ole kiinnostunut taidenäyttelyistä kirjastoautossa. Kaikista matkailuinfoon kohtaan vastanneista (n=54) myös 10

oli ikäihmisiä. Heistä puolet käyttäisi matkailuinfoa ja puolet ei käyttäisi. Ikäihmisistä yksi käyttäisi matkailuinfoa kerran kuukaudessa ja neljä käyttäisi harvemmin.

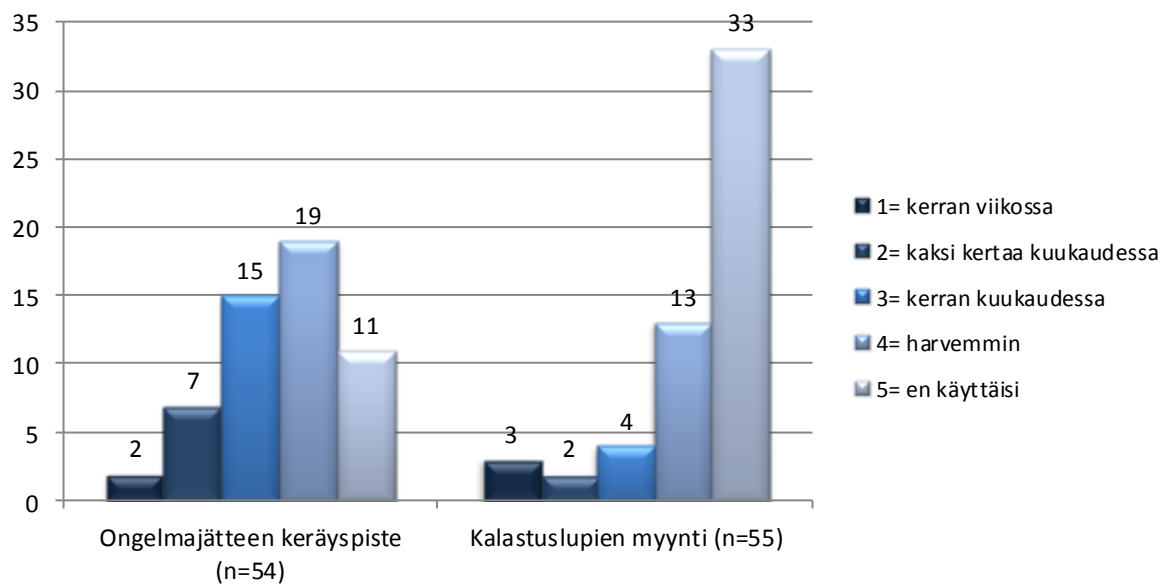

Kuvio 19. Harrastusvälineiden lainauksen, taidenäyttelyiden ja matkailuinfon käyttötiheys

Kuviossa 20 kuvataan, kuinka usein vastaajat käyttäisivät ongelmajätteen keräyspistettä ja kalastuslupien myyntipalvelua. Vastaajista (n=54) reilusti suurin osa (79,6 %) käyttäisi ongelmajätteen keräyspistettä. Heistä vain kaksi käyttäisi ongelmajätteen keräyspistettä kerran viikossa ja seitsemän käyttäisi kaksi kertaa kuukaudessa. Sen sijaan enemmistö vastaajista käyttäisi ongelmajätteen keräyspistettä kerran kuukaudessa (27,8 %) tai harvemmin (35,2 %). Vastaajista (n=54) 11 vastasi, ettei käyttäisi palvelua ollenkaan.

Kalastuslupien ostaminen ei saanut yhtä paljon kannatusta kuin ongelmajätteen keräyspiste. Kuviosta 20 huomataan, että vastaajista (n=55) suurin osa (60,0 %) ei ostaisi kalastuslupia. Vastaajista kolme käyttäisi palvelua kerran viikossa, kaksi käyttäisi kaksi kertaa kuukaudessa ja neljä käyttäisi kerran kuukaudessa. Suurin osa myöntävästi vastanneista käyttäisi kalastuslupapalvelua harvemmin. Siihen, että alle puolet vastaajista käyttäisi kalastuslupien myyntipalvelua, vaikutti todennäköisesti se, että suurin osa kyselyyn vastanneista oli naisia.

Ongelmajätteen keräyspiste -kohtaan ja kalastuslupien myyntipalvelun kohtaan vastanneista 10 oli ikäihmisiä. Ongelmajätteen keräyspiste -kohtaan vastanneista ikäihmisistä kaikki käyttäisivät ongelmajätteen keräyspistettä. Heistä yksi käyttäisi keräyspistettä kaksi kertaa kuukaudessa, kolme käyttäisi kerran kuukaudessa ja kuusi käyttäisi harvemmin. Kalastuslupien myyntipalvelun kohtaan vastanneista ikäihmisistä, puolet käyttäisi palvelua. Heistä yksi käyttäisi palvelua kerran kuukaudessa ja neljä käyttäisi harvemmin.

Kuvio 20. Ongelmajätteen keräyspisteen ja kalastuslupien myyntipalvelun käyttöi-

heys

ATK-opetuksen, nuorisopalvelujen ja koulutuspalvelujen (esimerkiksi Kansalaisopiston opetusta) kohdalla vaihtoehdot ”1=kerran viikossa”, ”2=kaksi kertaa kuukaudessa”, ”3=kerran kuukaudessa”, ”4=harvemmin” ja ”5=en käyttäisi” eivät olleet erityisen sopivia. Kyseisistä palveluista, nuorisopalvelut voi olla jatkuvasti tarjottava monipalvelu, mutta ATK-opetusta ja koulutuspalvelujen kohdalla tilanne on eri. Jokainen monivalintakysymys monipalveluista sisälsi kuitenkin saman listan monipalveluista.

Kuviosta 21 huomataan, että vastaajista (n=56) lähes puolet (48,2 %) on kiinnostunut ATK-opetuksesta. Vastaajista vähän yli neljäsosa (30,4 %) vastasi käyttävänsä ATK-opetuspalvelua harvemmin. Vastaajista hieman yli puolet (51,8 %) ei ole kiinnostunut ATK-opetuksesta. ATK-opetuksen kohtaan vastanneista 10 oli

ikäihmisiä. Vastanneista ikäihmisistä kuusi käyttäisi palvelua. Heistä yksi käyttäisi palvelua kaksi kertaa kuukaudessa, kaksi käyttäisi kerran kuukaudessa ja kolme käyttäisi harvemmin.

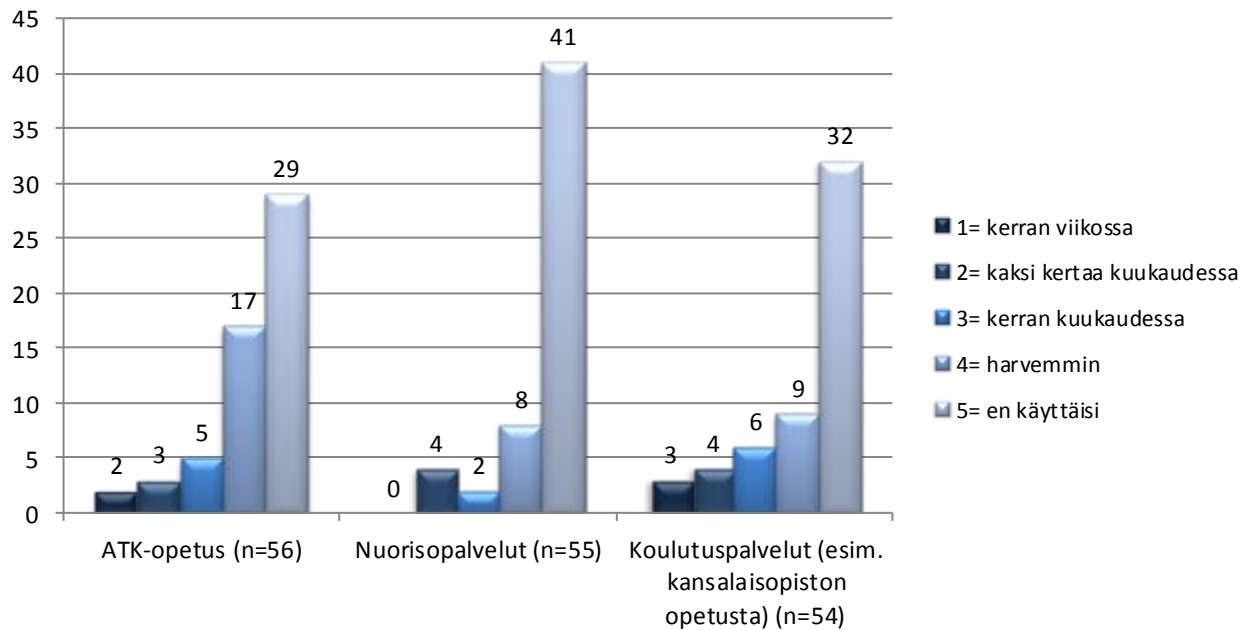
Tutkimuskysymyksen numero kuusi monipalvelulista sisälsi nuorisopalvelut. Kuviosta 21 selviää, että nuorisopalvelujen kohtaan vastasi 55 aikuista, mutta heistä suurin osa (74,6 %) ei käyttäisi nuorisopalveluja. Nuorisopalvelujen kohtaan vastanneista aikuisista vain noin neljäsosa (25,4 %) käyttäisi palveluja. Nuorisopalvelujen kohtaan vastanneista (n=55) 10 oli ikäihmisiä ja heistä yksi käyttäisi palveluja kaksi kertaa kuukaudessa. Loput vastanneista ikäihmisistä eivät ole kiinnostuneita nuorisopalveluista.

Nuorisopalvelujen kohdalla oli odotettavaa, että suurin osa vastanneista aikuisista, erityisesti suurin osa vastanneista ikäihmisistä, ei käyttäisi nuorisopalveluja. Tämä oli odotettava tulos, koska kyselyyn vastanneista suurin osa oli aikuisia ja nuorisopalvelut on suunnattu nuorille. Kaikista kyselyyn vastanneista (n=77) alle 18-vuotiaita oli vain seitsemän ja nuorimmat aikuiset vastaajat kuuluivat 26–30-vuotiaiden ikäryhmään. Vastaajista kukaan ei kuulunut 18–25-vuotiaiden ikäryhmään.

Koulutuspalvelujen kohtaan vastanneista (n=54) alle puolet (40,7 %) käyttäisi koulutuspalveluja. Heistä kolme vastasi käyttävänsä koulutuspalveluja kerran viikossa, neljä vastasi käyttävänsä kaksi kertaa kuukaudessa ja kuusi vastasi käyttävänsä kerran kuukaudessa. Vastaajista yhdeksän käyttäisi koulutuspalveluja harvemmin.

Koulutuspalveluihin vastanneista 10 oli ikäihmisiä. Heistä yksi valitsi vaihtoehdon "1=kerran viikossa", yksi vaihtoehdon "2=kaksi kertaa kuukaudessa" ja kaksi vaihtoehdon "3=kerran kuukaudessa". Loput vastanneista ikäihmisistä eivät käyttäisi koulutuspalveluja.

Kuvio 21. ATK-opetuksen, nuorisopalvelujen ja koulutuspalvelujen käyttötiheys

Monipalvelulistan viimeisessä kohdassa ”Muuta, mitä?” vastaajien oli mahdollista lisätä listaan jokin itseään kiinnostava monipalvelu. Kaikista tutkimuskysymykseen vastanneista (n=63) vain yksi vastasi ”Muuta, mitä?” kohtaan. Vastaaaja lisäsi listaan ”poliisi (passi) (viisumi)” ja vastasi käyttävänsä palvelua harvemmin.

6.4.3 Monipalvelujen tarpeellisuus

Kyselylomakkeen seitsemäs tutkimuskysymys oli: ”Kuinka tarpeelliseksi koet seuraavat monipalvelut kirjastoautoissa?”. Kysymys sisälsi listan samoista monipalveluista kuin tutkimuskysymykset neljä ja kuusi. Seitsemännen tutkimuskysymyksen vaihtoehdot olivat ”1=erittäin tarpeellinen”, ”2=tarpeellinen”, ”3=melko tarpeellinen”, ”4=ei kovin tarpeellinen” ja ”5=ei ollenkaan tarpeellinen”. Kyselyyn vastanneista aikuisista (n=70) kysymykseen vastasi yhteensä 61 vastaajaa, joista 10 oli ikäihmisiä.

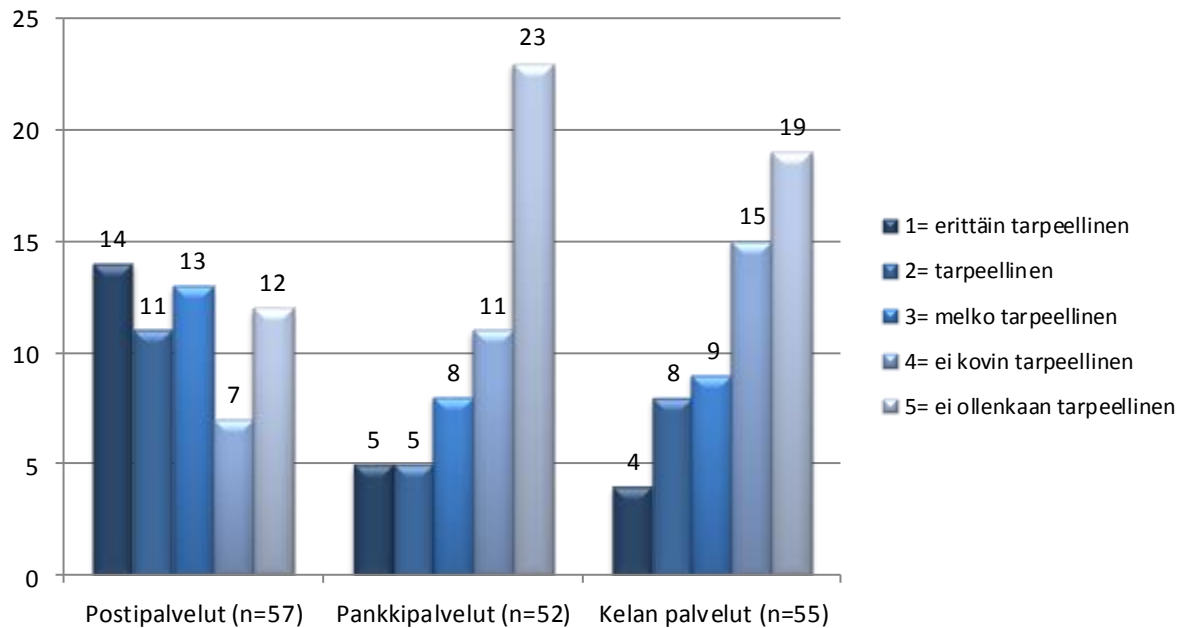
Kuviossa 22 kuvataan, kuinka tarpeellisina vastaajat pitivät postipalveluja, pankkipalveluja ja Kelan palveluja kirjastoautossa. Näistä kolmesta palvelusta kaikkein tarpeellisimmaksi monipalveluksi koettiin postipalvelut. Vastaajista (n=57) 14 (24,6

%) koki postipalvelut erittäin tarpeellisiksi, 11 (19,3 %) tarpeellisiksi ja 13 (22,8 %) melko tarpeellisiksi. Vastaajista siis yli puolet (66,7 %) koki postipalvelut vähintään melko tarpeellisiksi. Loput vastaajista eivät kokeneet postipalveluja kovin tarpeellisiksi tai ollenkaan tarpeellisiksi.

Pankkipalveluja ja Kelan palveluja kirjastoautossa ei pidetty yhtä tarpeellisina kuin postipalveluja. Kuviosta 22 huomataan, että pankkipalvelujen kohtaan saatiin vastauksia 52 ja vastaajista viiden mielestä pankkipalvelut ovat erittäin tarpeellisia, viiden mielestä tarpeellisia ja kahdeksan mielestä melko tarpeellisia. Vastaajista yli puolet (65,4 %) ei koe pankkipalvelujen olevan kovin tarpeellisia tai ollenkaan tarpeellisia. Kelan palvelujen kohtaan saatiin vastauksia 55 ja vastaajista yli puolet on sitä mieltä, että Kelan palvelut kirjastoautossa eivät ole kovin tarpeellisia (27,3 %) tai ollenkaan tarpeellisia (34,5 %). Vastaajista neljän mielestä Kelan palvelut ovat erittäin tarpeellisia, kahdeksan vastaajan mielestä tarpeellisia ja yhdeksän vastaajan mielestä melko tarpeellisia.

Postipalvelujen kohtaan vastanneista (n=57) 10 oli ikäihmisiä. Heistä yhden mielestä postipalvelut ovat erittäin tarpeellisia, kolmen mielestä tarpeellisia ja viiden mielestä melko tarpeellisia. Yhden ikäihmisen mielestä postipalvelut ovat tarpeettomia.

Myös pankkipalvelujen kohtaan ja Kelan palvelujen kohtaan vastanneista 10 oli ikäihmisiä. Pankkipalvelujen kohtaan (n=52) vastanneista ikäihmisistä, kahden mielestä pankkipalvelut ovat tarpeellisia ja neljän mielestä melko tarpeellisia. Ikäihmisistä kahden mielestä pankkipalvelut eivät ole kovin tarpeellisia ja kahden mielestä tarpeettomia. Kelan palvelujen kohtaan (n=55) vastanneista ikäihmisistä, joista kahden mielestä Kelan palvelut ovat tarpeellisia ja kolmen mielestä melko tarpeellisia. Kolmen ikäihmisen mielestä Kelan palvelut eivät ole kovin tarpeellisia ja kahden ikäihmisen mielestä ne ovat kokonaan tarpeettomia.

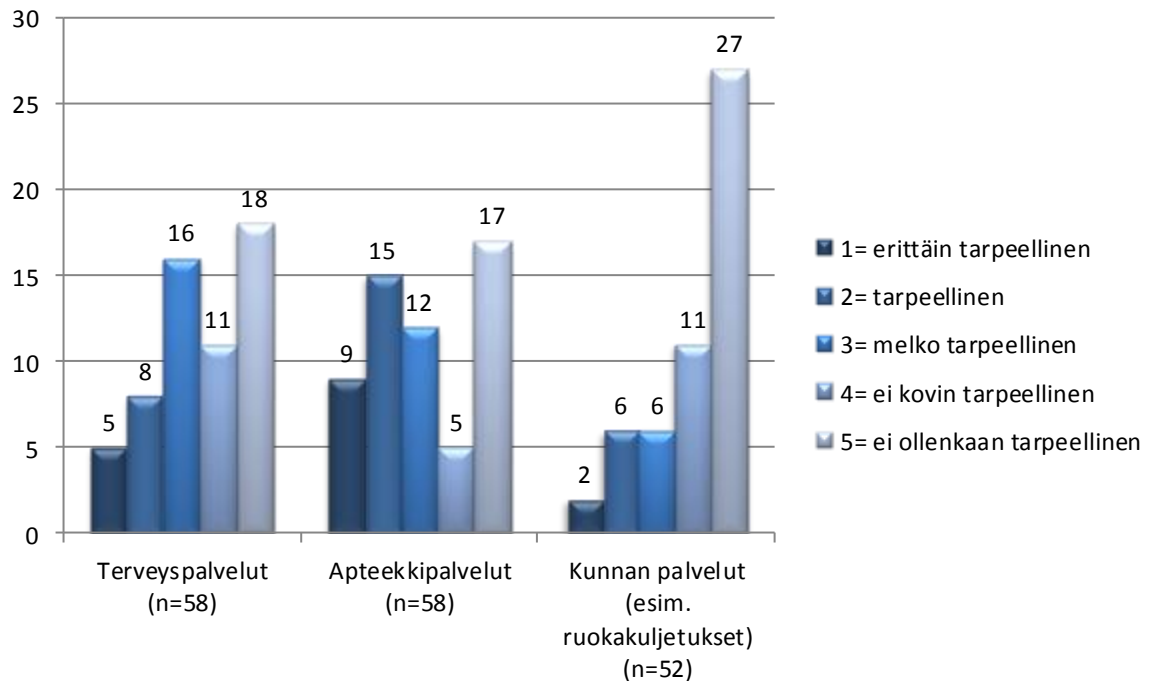
Kuvio 22. Postipalvelujen, pankkipalvelujen ja Kelan palvelujen tarpeellisuus

Kuviossa 23 kuvataan, kuinka tarpeellisiksi vastaajat kokivat terveysterveyst, apteekkipalvelut ja kunnan palvelut (esimerkiksi ruokakuljetukset) kirjastoautossa. Kyseisistä kolmesta monipalveluista kaikkein tarpeellisimmiksi koettiin terveys- ja apteekkipalvelut. Terveysterveyst palvelujen kohtaan vastanneista (n=58) viiden mielestä terveysterveyst palvelut ovat erittäin tarpeellisia ja kahdeksan vastaajan mielestä tarpeellisia. Vastaajista 16 (27,6 %) koki terveysterveyst palvelut melko tarpeellisiksi ja 11 (19,0 %) ei kovin tarpeellisiksi. Loput vastaajat (31,0 %) olivat sitä mieltä, että terveysterveyst palvelut kirjastoautossa ovat tarpeettomia.

Myös apteekkipalvelujen -kohtaan saatiin vastauksia 58 kappaletta, kuten kuviosta 23 huomataan. Vastaajista yhdeksän koki apteekkipalvelujen olevan erittäin tarpeellisia ja jopa 15 vastaaja koki apteekkipalvelujen olevan tarpeellisia. Vastaajista 12 oli sitä mieltä, että apteekkipalvelut ovat melko tarpeellisia ja viiden vastaajan mielestä apteekkipalvelut eivät ole kovin tarpeellisia. Loput vastaajista eli vähän alle kolmasosa (29,3 %) ei koe apteekkipalveluille tarvetta kirjastoautossa.

Kunnan palveluja (esimerkiksi ruokakuljetukset) ei koettu yhtä tarpeellisiksi kuin terveys- tai apteekkipalveluja. Kuten kuviosta 23 selviää, vastaajista (n=52) vähän yli puolet (51,9 %) ei koe kunnan palveluja ollenkaan tarpeellisiksi ja vastaajista 11

(21,2 %) ei koe kunnan palveluja kovin tarpeellisiksi. Kuitenkin loput vastaajista (26,9 %) kokee kunnan palvelut vähintään melko tarpeellisiksi. Heistä vain kahden mielestä kunnan palvelut ovat erittäin tarpeellisia.

Kuvio 23. Terveyspalvelujen, apteekkipalvelujen ja kunnan palvelujen (esim. ruokakuljetukset) tarpeellisuus

Terveyspalvelujen kohtaan (n=58) vastasi 10 ikäihmisistä, joista yhden mielestä terveyspalvelut ovat erittäin tarpeellisia, kahden mielestä tarpeellisia ja kolmen mielestä melko tarpeellisia. Loput vastanneista ikäihmisistä eivät kokeneet terveyspalveluja kovin tarpeellisiksi (3) tai ollenkaan tarpeellisiksi (1).

Apteekkipalvelujen kohtaan vastanneista (n=58) 10 oli ikäihmisiä ja heistä viiden mielestä apteekkipalvelut ovat tarpeellisia, kolmen mielestä melko tarpeellisia ja yhden mielestä ei kovin tarpeellisia. Ikäihmisistä kukaan ei kokenut apteekkipalvelujen olevan erittäin tarpeellisia kirjastoautossa. Vastaajista yhden mielestä apteekkipalvelut ovat tarpeettomia.

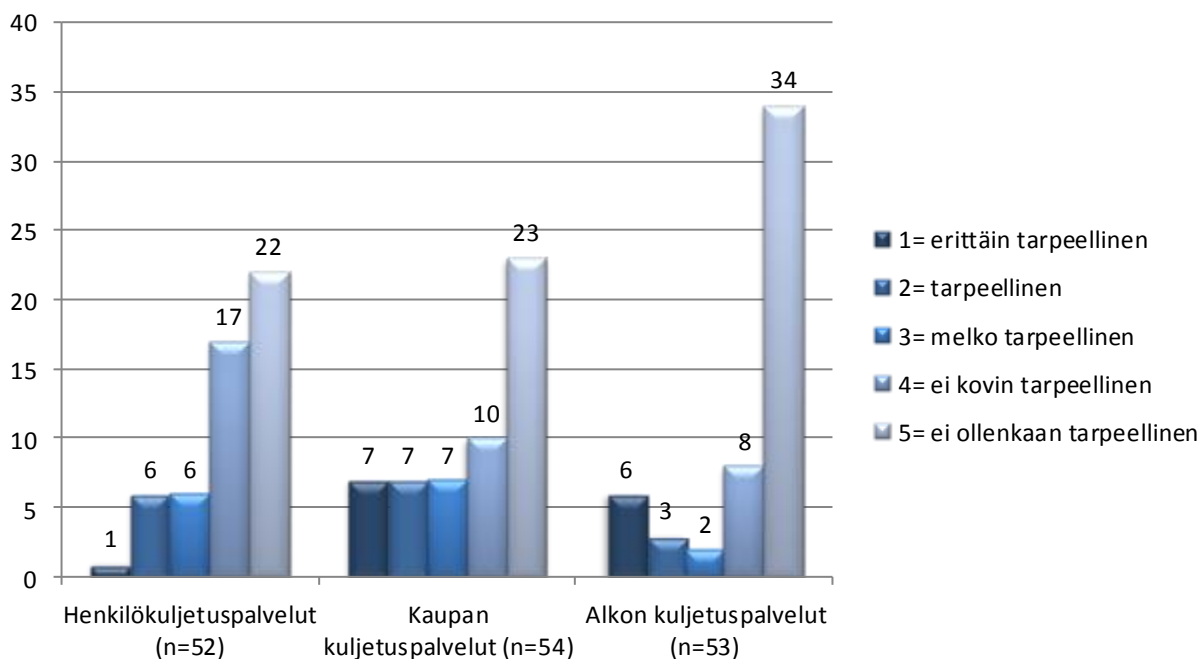
Kunnan palvelujen kohtaan vastanneista (n=52) yhdeksän oli ikäihmisiä. Ikäihmisistä kahden mielestä kunnan palvelut ovat tarpeellisia ja yhden mielestä melko

tarpeellisia. Vastanneista ikäihmisistä yhden mielestä kunnan palvelut eivät ole kovin tarpeellisia ja viiden mielestä ne ovat kokonaan tarpeettomia.

Monipalvelulistassa luetelluista kuljetuspalveluista tarpeellisimmiksi koettiin henkilökuljetuspalvelut ja kaupan kuljetuspalvelut (kuvio 24). Henkilökuljetuspalvelujen kohtaan vastasi 52 henkilöä, joista 13 (25,0 %) koki henkilökuljetuspalvelun vähintään melko tarpeelliseksi monipalveluksi. Heistä vain yhden mielestä henkilökuljetuspalvelut ovat erittäin tarpeellisia, kun taas kuuden vastaajan mielestä henkilökuljetuspalvelut ovat tarpeellisia ja kuuden vastaajan mielestä melko tarpeellisia. Vastaajista 17 (32,7 %) ei koe henkilökuljetuspalveluja kovin tarpeelliseksi ja 22 (42,3 %) ei koe ollenkaan tarpeelliseksi.

Kaupan kuljetuspalvelujen kohtaan vastasi 54 henkilöä. Kuviosta 24 selviää, että vastausvaihtoehdot ”1=erittäin tarpeellinen”, ”2=tarpeellinen” ja ”3=melko tarpeellinen” saivat jokainen seitsemän vastausta. Vastaajista siis 21 (38,9 %) pitää kaupan kuljetuspalveluja vähintään melko tarpeellisina. Kaikista kaupan kuljetuspalvelujen kohtaan vastanneista 10 (18,5 %) ei koe kyseisiä palveluja kovinkaan tarpeellisiksi ja 23 (42,6 %) pitää palveluja tarpeettomina.

Alkon kuljetuspalveluja ei koettu erityisen tarpeellisiksi kirjastoautossa. Kuten kuviosta 24 selviää, Alkon kuljetuspalvelujen kohdalle vastattiin 53 kertaa ja vastaajista yli puolet (64,1 %) on sitä mieltä, että Alkon kuljetuspalvelut ovat tarpeeton palvelu kirjastoautossa. Vastaajista 20,8 % koki Alkon kuljetuspalvelut vähintään melko tarpeellisiksi. Heistä kuuden mielestä Alkon kuljetuspalvelut ovat erittäin tarpeellisia, kolmen vastaajan mielestä tarpeellisia ja kahden vastaajan mielestä melko tarpeellisia.

Kuvio 24. Henkilökuljetuspalvelujen, kaupan kuljetuspalvelujen ja Alkon kuljetuspalvelujen tarpeellisuus

Henkilökuljetuspalvelujen kohtaan vastanneista (n=52) 10 oli ikäihmisiä. Vastanneista ikäihmisistä neljän mielestä henkilökuljetuspalvelut ovat tarpeellisia ja yhden mielestä melko tarpeellisia. Loput vastanneista ikäihmisistä eivät kokeneet henkilökuljetuspalveluja kovin tarpeellisiksi (2) tai ollenkaan tarpeellisiksi (3).

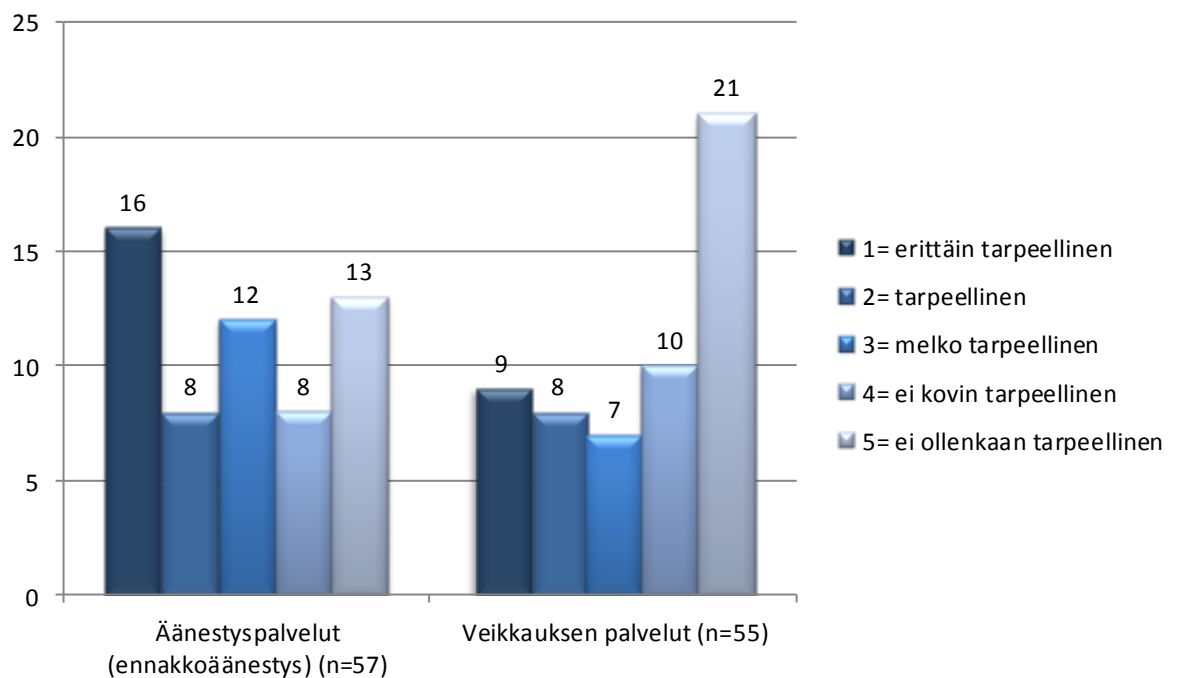
Kaupan kuljetuspalvelujen kohtaan vastanneista (n=54) 11 oli ikäihmisiä. Heistä yhden mielestä kaupan kuljetuspalvelut ovat erittäin tarpeellisia, kolmen mielestä tarpeellisia ja neljän mielestä melko tarpeellisia. Vastanneista ikäihmisistä yhden mielestä kaupan kuljetuspalvelut eivät ole kovin tarpeellisia ja kahden mielestä ne ovat tarpeettomia.

Alkon kuljetuspalvelujen kohtaan vastasi ikäihmisiä 10, joista kukaan ei kokenut kyseisiä palveluja erittäin tarpeelliseksi. Vaihtoehdot "2=tarpeellinen", "3=melko tarpeellinen" ja "4=ei kovin tarpeellinen" saivat yhdet vastaukset. Loput vastanneista ikäihmisistä olivat sitä mieltä, ettei Alkon kuljetuspalveluille ole kirjastoautossa tarvetta.

Kuviossa 25 kuvataan, kuinka tarpeelliseksi vastaajat kokevat äänestyspalvelujen (ennakkoäänestys) ja Veikkauksen palvelut kirjastoautossa. Äänestyspalvelut (en-

nakkoäänestys) koettiin vastaajien keskuudessa tarpeellisiksi palveluiksi. Kuviosta 24 huomataan, että vastaajista (n=57) 16 (28,1 %) on sitä mieltä, että äänestyspalvelut ovat erittäin tarpeellisia. Lisäksi kahdeksan vastaajan mielestä äänestyspalvelut ovat tarpeellisia ja 12 vastaajan mielestä melko tarpeellisia. Vastaajista kahdeksan mielestä äänestyspalvelut eivät ole kovin tarpeellisia. Kaikista vastaajista (n=57) vain noin viidesosa (22,8 %) koki äänestyspalvelut tarpeettomiksi.

Äänestyspalveluihin verrattuna, Veikkauksen palveluja ei koettu yhtä tarpeellisiksi. Kuviosta 25 huomataan, että vastaajista (n=55) yhdeksän mielestä Veikkauksen palvelut ovat erittäin tarpeellisia, kahdeksan mielestä tarpeellisia ja seitsemän mielestä melko tarpeellisia. Vastaajista kahdeksan mielestä Veikkauksen palvelut eivät ole kovin tarpeellisia ja 21 (38,2 %) kokee Veikkauksen palvelut kirjastoautossa kokonaan tarpeettomiksi.

Kuvio 25. Äänestyspalvelujen (ennakkoäänestys) ja Veikkauksen palvelujen tarpeellisuus

Äänestyspalvelujen (ennakkoäänestys) kohtaan vastanneista (n=57) 10 oli ikäihmisiä. Ikäihmisistä kukaan ei kokenut äänestyspalveluja täysin tarpeettomiksi, mutta kahden mielestä äänestyspalvelut eivät ole kovin tarpeellisia. Vastanneista

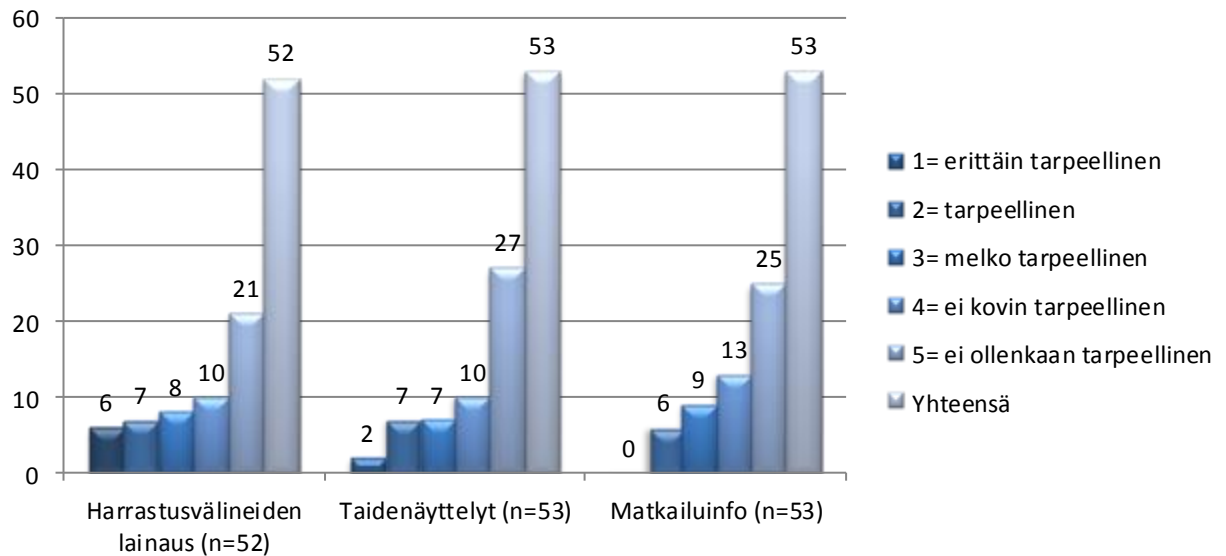
ikäihmisistä neljän mielestä äänestyspalvelut ovat erittäin tarpeellisia, yhden mielestä tarpeellisia ja kolmen mielestä melko tarpeellisia.

Veikkauksen palvelujen kohtaan vastasi 10 ikäihmistä, joista kolmen mielestä Veikkauksen palvelut ovat tarpeellisia ja yhden mielestä melko tarpeellisia. Ikäihmisistä kolmen mielestä Veikkauksen palvelut eivät ole kovin tarpeellisia kirjastoautossa ja kolmen mielestä ne ovat kokonaan tarpeettomia.

Kuviossa 26 kuvataan harrastusvälineiden lainauspalvelun, taidenäyttelyiden ja matkailuinfon tarpeellisuutta kirjastoautossa asiakkaiden näkökulmasta. Kyseisistä monipalveluista, tarpeellisimmaksi koettiin harrastusvälineiden lainauspalvelu. Vastaajista (n=52) kuuden mielestä harrastusvälineiden lainaus on erittäin tarpeellinen monipalvelu ja seitsemän mielestä tarpeellinen monipalvelu. Vastaajista 21 (40,4 %) ei koe harrastusvälineiden lainausta ollenkaan tarpeelliseksi.

Kuviosta 26 huomataan, että taidenäyttelyt ja matkailuinfo koettiin vähemmän tarpeellisiksi monipalveluiksi.. Taidenäyttelyiden ja matkailuinfon kohtiin saatiin vastauksia 53 ja kummankin monipalvelun kohdalla noin puolet vastaajista oli sitä mieltä, että kyseinen palvelu ei ole tarpeellinen kirjastoautossa. Taidenäyttelyiden kohdalle vastanneista (n=53) kaksi kokee taidenäyttelyt erittäin tarpeellisiksi, seitsemän tarpeellisiksi ja seitsemän melko tarpeellisiksi. Vastaajista siis 16 (30,2 %) kokee taidenäyttelyt vähintään melko tarpeellisiksi kirjastoautossa. Matkailuinfon kohdalle vastanneista (n=53) kukaan ei koe palvelua erittäin tarpeelliseksi. Kuviossa 25 selviää, että vastaajista kuusi koki matkailuinfon tarpeelliseksi ja yhdeksän koki matkailuinfon melko tarpeelliseksi. Suurin osa vastaajista valitsi vaihtoehdon ”4=ei kovin tarpeellinen” (24,5 %) ja ”5=ei ollenkaan tarpeellinen” (47,2 %).

Kuvio 26. Harrastusvälineiden lainauksen, taidenäyttelyiden ja matkailuinfon tarpeellisuus

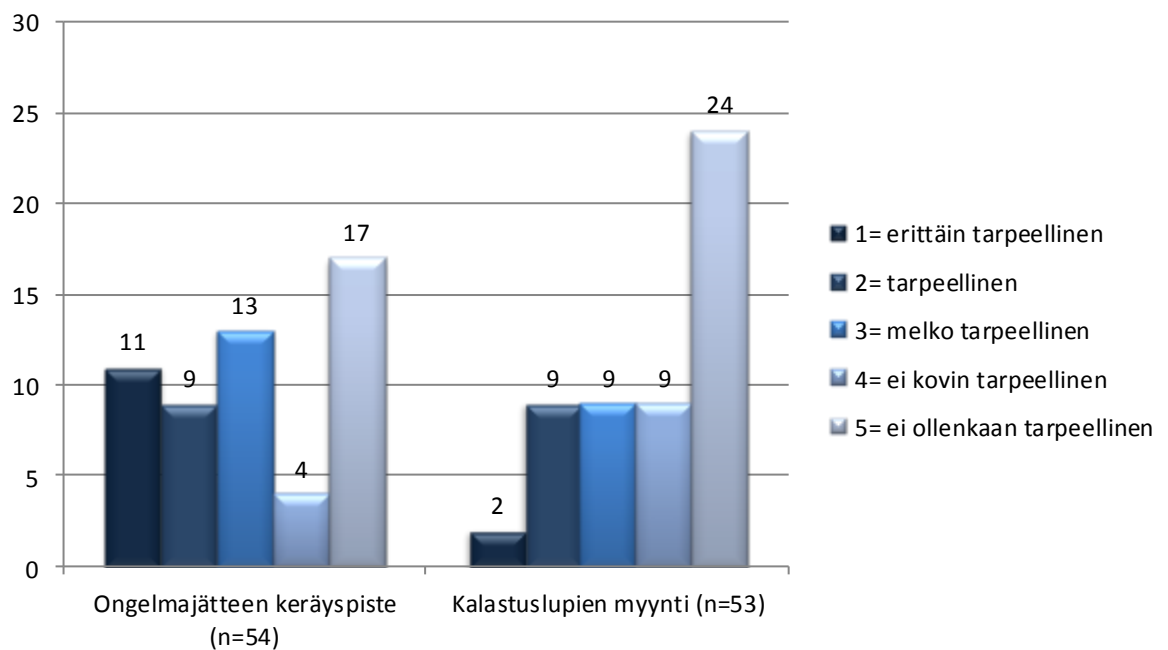
Harrastusvälineiden lainauspalvelun kohtaan vastanneista (n=52) sekä taidenäyttelyiden (n=53) ja matkailuinfon kohtaan vastanneista (n=53) 10 oli ikäihmisiä. Harrastusvälineiden lainauspalvelun kohtaan vastanneista ikäihmisistä yhden miehestä kyseinen palvelu on tarpeellinen ja kahden mielestä melko tarpeellinen. Kahden ikäihmisen mielestä harrastusvälineiden lainaus ei ole kovin tarpeellinen palvelu ja viiden mielestä palvelu on tarpeeton.

Ikäihmisten vastaukset olivat taidenäyttelyiden ja matkailuinfon kohdalla samansuuntaisia. Taidenäyttelyiden kohtaan vastanneista ikäihmisistä yhden mielestä taidenäyttelyt ovat tarpeellisia, yhden mielestä melko tarpeellisia ja kahden mielestä ei kovin tarpeellisia. Ikäihmisistä kuusi koki taidenäyttelyt tarpeettomiksi kirjastoautossa. Matkailuinfoon vastanneista ikäihmisistä kukaan ei kokenut palvelua erittäin tarpeelliseksi tai tarpeelliseksi. Ikäihmisistä yhden mielestä matkailuinfo on melko tarpeellinen. Ikäihmisistä neljän mielestä kyseinen monipalvelu ei ole kovin tarpeellinen ja viiden mielestä se ei ole ollenkaan tarpeellinen.

Kuviossa 27 kuvataan, kuinka tarpeelliseksi vastaajat kokivat ongelmajätteen keräyspisteen ja kalastuslupien myynnin kirjastoautossa. Vastaajista (n=54) 11 on sitä mieltä, että ongelmajätteen keräyspiste on erittäin tarpeellinen palvelu, yhdeksän mielestä tarpeellinen palvelu ja 13 mielestä melko tarpeellinen palvelu. Vastaajista

neljän mielestä ongelmajätteen keräyspiste ei ole kovin tarpeellinen palvelu ja 17 vastaajan (31,5 %) mielestä palvelu on tarpeeton.

Kalastuslupien myyntipalvelun kohdalle saatiin 53 vastausta, kuten kuviosta 27 selviää. Vastaajista (n=53) noin puolet (45,3 %) kokee kyseisen palvelun tarpeettomaksi. Lisäksi vastaajista yhdeksän valitsi vaihtoehdon ”4=ei kovin tarpeellinen”. Loput vastaajista kuitenkin kokivat palvelun erittäin tarpeelliseksi (2), tarpeelliseksi (9) tai melko tarpeelliseksi (9).

Kuvio 27. Ongelmajätteen keräyspisteen ja kalastuslupien myyntipalvelun tarpeellisuus

Ongelmajätteen keräyspiste -kohtaan vastanneista (n=54) 10 oli ikäihmisiä. Ikäihmisistä kukaan ei kokenut palvelua erittäin tarpeelliseksi, mutta kolmen ikäihmisen mielestä palvelu on tarpeellinen ja kuuden ikäihmisen mielestä melko tarpeellinen. Ikäihmisistä yhden mielestä kyseessä on tarpeeton palvelu.

Kalastuslupien kohtaan vastanneista (n=53) 10 oli ikäihmisiä. Vastanneista ikäihmisistä kahden mielestä kalastuslupien myyntipalvelu on tarpeellinen ja neljän vastaajan mielestä melko tarpeellinen. Ikäihmisistä kolmen mielestä palvelu on tarpeeton ja yhden vastaajan mielestä ei kovin tarpeellinen palvelu. Ikäihmisistä kukaan ei kokenut palvelua erittäin tarpeelliseksi.

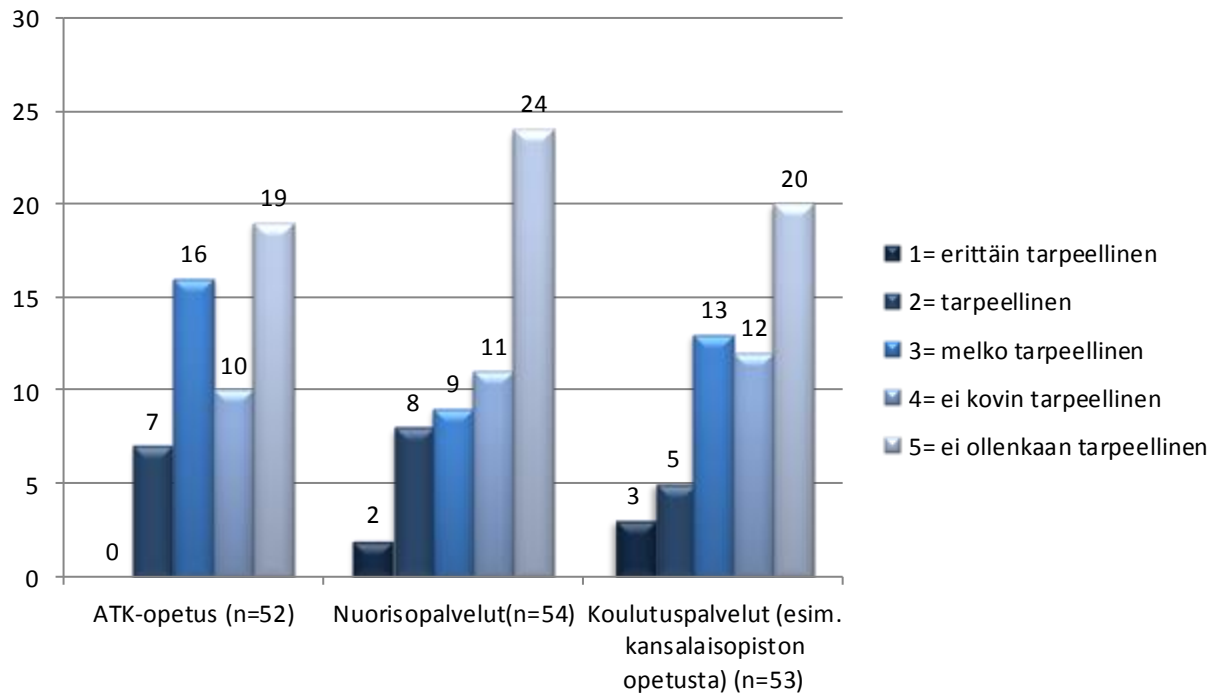
Kuviossa 28 kuvataan, kuinka tarpeelliseksi vastaajat kokivat ATK-opetuksen, nuorisopalvelut ja koulutuspalvelut kirjastoautossa. Vastaajista (n=52) yli puolet (55,8 %) on sitä mieltä, että ATK-opetus ei ole kovin tarpeellinen tai ollenkaan tarpeellinen palvelu kirjastoautossa. Vastaajista kukaan ei kokenut ATK-opetusta erittäin tarpeelliseksi monipalveluksi kirjastoautossa. Vastaajista kuitenkin seitsemän mielestä ATK-opetus on melko tarpeellinen palvelu ja 16 vastaajan mielestä tarpeellinen palvelu.

Nuorisopalvelujen kohtaan saatiin 54 vastausta (kuvio 28), vaikka kyseessä on nuorille tarkoitettu monipalvelu. Kuviosta 27 huomataan, että vastaajista (n=54) vähän alle puolet (44,4 %) koki nuorisopalvelut tarpeettomiksi palveluiksi kirjastoautossa. Vastaajista kuitenkin kahden mielestä nuorisopalvelut ovat erittäin tarpeellinen palvelu, kahdeksan vastaajan mielestä tarpeellinen palveluja ja yhdeksän vastaajaan mielestä melko tarpeellinen palvelu.

Koulutuspalvelujen (esimerkiksi Kansalaisopiston opetusta) kohtaan saatiin vastauksia 53 kappaletta (kuvio 28). Vastaajista (n=53) yli puolet (60,4 %) ovat sitä mieltä, että koulutuspalvelut eivät ole kovin tarpeellisia monipalveluita tai ovat kokonaan tarpeettomia monipalveluita. Vastaajista kolmen mielestä koulutuspalvelut ovat erittäin tarpeellisia, viiden mielestä tarpeellisia ja 13 mielestä melko tarpeellisia.

ATK-opetuksen kohtaan vastanneista (n=52) 10 oli ikäihmisiä. Heistä kolmen mielestä ATK-opetus on tarpeellinen palvelu ja viiden mielestä melko tarpeellinen palvelu. Ikäihmisistä kahden mielestä ATK-opetus on tarpeeton palvelu kirjastoautossa. Nuorisopalvelujen kohtaan vastanneista (n=54) 10 oli ikäihmisiä, joista viiden mielestä nuorisopalvelut ovat tarpeeton palvelu. Ikäihmisistä kahden mielestä kyseinen monipalvelu on tarpeellinen ja kolmen mielestä melko tarpeellinen.

Myös koulutuspalvelujen kohtaan vastanneista (n=53) 10 oli ikäihmisiä. Heistä yhden mielestä koulutuspalvelut ovat erittäin tarpeellisia ja viiden mielestä melko tarpeellisia. Ikäihmisistä yhden mielestä kyseinen monipalvelu ei ole kovin tarpeellisia tai kolme mielestä se on kokonaan tarpeeton.

Kuvio 28. ATK-opetuksen, nuorisopalvelujen ja koulutuspalvelujen tarpeellisuus

Kyselylomakkeen seitsemännen tutkimuskysymyksen monipalvelulistan lopussa vastaajien oli mahdollista lisätä listaan jonkin itseään kiinnostava monipalvelu kohtaan ”Muuta, mitä?” ja valita kirjoittamansa monipalvelun kohdalla sopiva vaihtoehto. Kaikista tutkimuskysymykseen seitsemän vastanneista (n=61) vain kaksi vastasi kohtaan ”Muuta, mitä?”. Toisessa vastauksessa listaan lisättiin ”poliisi (passi, viisumi) ja toisessa vastauksessa kirjoitettiin ”kirjastotoiminta”. Molemmat vastaajat merkitsivät lisäämänsä palvelun erittäin tarpeelliseksi.

6.5 Palautetta ja vapaa kommentointi

Kyselylomakkeen viimeisessä kysymyksessä vastaajilla annettiin mahdollisuus vapaaseen kommentointiin ja esittää omia ajatuksia ja toivomuksia monipalveluista. Kyselyyn vastanneista aikuisista (n=70) 19 vastasi kyselylomakkeen viimeiseen kysymykseen. Kaikkia vastaukset olivat asiallisia. Osa vastaajista antoi palautetta kirjastoauton nykyisestä toiminnasta tai ilmaisi oma kantansa monipalvelujen suhteen. Vastaajista vain yksi esitti toivomuksia monipalvelujen suhteen seuraavalla kommentilla:

"Lisäys "harrastusvälineiden lainaus"

esim. SAUMURI, SUUTARINKONE (OMPELU-), KUNTOPYÖRÄ, KAJAKKI"

Harrastusvälineiden lainaaminen on hyvä monipalvelu, koska asiakkaat pääsevät kokeilemaan erilaisia harrastusvälineitä ilmaiseksi. Kirjastoautoissa tarjottaviin harrastusvälineisiin voidaan periaatteessa sisältää ompeluun liittyviä välineitä, mutta saumuri, suutarinkone ja ompelukone ovat kalliita hankkia ja niiden rikkoutumisen ehkäiseminen ja niiden korjaaminen on kallista. Harrastusvälineistä kuntopyörä ja kajakki ovat suurikokoisia harrastusvälineitä ja niiden konkreettinen lainaaminen ja kuljettaminen tuottaisivat hankaluuksia. Kuntopyörä ja kajakki ovat myös kalliita hankkia.

Osa vastaajista ilmaisi omia mielipiteitään ja ajatuksiaan monipalveluista kirjastoautossa. Vastauksissa esitettiin mielipiteitä monipalvelujen puolesta, että niitä vastaan esimerkiksi seuraavin kommentein:

"Kirjastoauto on hyvä sellaisenaan, mutta asiakkaiden toiveen mukaan joku tarpeellinen lisäpalvelu on tietysti plussaa."

"Hyviä suunnitelmia haja-asutusaluetta ajatellen, jos omaa autoa tai linja-autovuoroja ei ole käytettävissä."

"Se olis helvetin hyvä asia"

"TÄHÄN ASTI TOIMINUT MAINIOSTI TÄLLAISENAAN"

"Vierastan kovasti ajatusta, että kirjastoautoon tuotaisiin monenlaisia palveluja. Ne tekisivät kirjastoautokäynneistä rauhattomia, ja sen takia saattaisin harventaa käyntejä. Jos kirjastoautoon tuodaan ylimääräisiä palveluja niin sellaisia voisivat olla korkeintaan taiteeseen tai yleensä kirjallisuuteen liittyvät asiat SÄILYTETÄÄN SIIS KIRJASTOAUTO KIRJASTOAUTONA! "

"Hienoa, jos joku asia edes toteutuu!"

"Vanhuksille palvelut lähelle maaseutu pysyy asuttuna ja silti palveluja on saatavilla"

"Minusta kirjastoauto on jo tällaisena toimiva ja tärkeä. Lehteen voisi ehkä tehdä jonkun artikkelin, että kaikki löytäisivät pysäkillä oikeaan aikaan."

"Kirjastoautosta saatu kirjoja ja muita "perinteisiä" kirjastoon kuului- palveluita ei tulisi vaarantaa kuormittamalla henkilökuntaa ylimää- räisillä ei kirjastoon kuuluvilla toiminnoilla."

"KAIKKI HYVIN TÄLLÄ TAVOIN"

"Pieksämäen kirjastoautossa on jo monta palvelua, jotka on koettu hyviksi, lisää voi aina kuitenkin toivoa, koska palvelua kylillä tarvitaan. Autottomia ihmisiä on ja koulumatkaliikenne on ainut yleisen liikenteen muoto"

Osa vastaajista esitti kiitoksensa nykyisestä kirjastoautosta ja sen palveluista. Myös kirjastoauton henkilökunta sai kiitosta hyvästä palvelusta. Palautetta annettiin seuraavin kommenttein:

"Toivon mukaan vielä näkis kirjastoautoa liikkuvan kylillä!"

"KIITOS ERINOMAISESTA PALVELUSTA KIURUVEDEN KIRJAS- TO-AUTOSSA :)"

*"- kirjastoauton valikoima voisi vaihtua useammin TAI
- kirjastoauton varausmaksut pois
- E-kirjojen lainaus/netistä lataus
- kirjastoauto erittäin tärkeä syrjäkylille!!!"*

"Kiitos nykyisistä palveluista. Hyviä kirjoja,..., neuvonta ja opetus."

"Käsityö ihmisenä toivoisin monipuolisempaa tarjotaa aiheesta kirjoina ja lehtinä. Kirjoja saisi olla enemmän ja omaelämäkertoja nimenomaan. Vaan palvelu on hyvää ja iloista. Kiitos kirjastoautosta!"

"TOIVOTTAVASTI KIRJASTO-AUTO PALVELUT SÄILYVÄT. ON MONELLE TUIKI TARPEELLINEN PALVELU."

"MEIDÄN KIRJASTOAUTOSSA ON ERITTÄIN HYVÄ PALVELU! AINA OLLUT!"

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteena oli kerätä lomakekyselyllä tietoa monipalveluista asiakkaiden näkökulmasta. Tutkimusalueena oli Itä-Suomen alueelta Etelä-Savo, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo, ja kyselyyn saatiin yhteensä 77 analysointikelpoista vastausta. Kyselyn tuloksien analysoinnissa keskityttiin pääasiassa aikuisten (n=70) vastaajien vastauksiin ja tutkimuskysymysten vastauksissa nostettiin erikseen esille ikäihmisten vastaukset.

Kyselyn tuloksista selvisi, mitkä monipalvelut kiinnostivat vastaajia eniten, mitä monipalveluja vastaajat käyttäisivät useinten ja kuinka tarpeellisiksi vastaajat kokivat erilaiset monipalvelut. Lisäksi tuloksista selvisi yksittäisten vastaajien mielipiteitä ja ajatuksia monipalveluista ja niiden tarjoamisesta kirjastoautoissa.

Monipalveluja koskevien monivalintakysymysten (4, 6-7) vastausten perusteella tietyt monipalvelut olivat muita monipalveluita suositumpia. Vastaajien määrät vaihtelivat hieman kysymys- ja monipalvelukohtaisesti, mutta muutamat monipalvelut nousivat vastauksissa selkeimmin esille. Kun vastaajilta kysyttiin, mitä monipalveluja he käyttäisivät, käytetyimpiä monipalveluja olivat (n=66) äänestyspalvelut (ennakkoäänestys), ongelmajätteen keräyspiste, postipalvelut, apteekkipalvelut, Kelan palvelut ja Veikkauksen palvelut. Monipalvelujen käyttötiheydestä kysyttäessä, useinten käytettäisiin (n=63) postipalveluja, Veikkauksen palveluja, ongelmajätteen keräyspistettä, äänestyspalveluja (ennakkoäänestys) ja terveyspalveluja. Monipalvelujen tarpeellisuudesta kysyttäessä, vastaajien mielestä (n=61) tarpeellisimpia monipalveluja olivat postipalvelut, äänestyspalvelut (ennakkoäänestys), apteekkipalvelut, ongelmajätteen keräyspiste ja Veikkauksen palvelut.

Monipalveluja koskevissa monivalintakysymyksissä siis nousi suosituimmiksi muutamamat samat monipalvelut. Näitä monipalveluita olivat postipalvelut, äänestyspalvelut (ennakkoäänestys), ongelmajätteen keräyspiste ja Veikkauksen palvelut.

Kyselyyn vastanneista 16 oli ikäihmisiä eli yli 65-vuotiaita. Myös heidän vastauksissaan nousivat esille tietyt monipalvelut. Ikäihmisten mielestä (n=10) tarpeellisimpia monipalveluita olivat äänestyspalvelut (ennakkoäänestys), postipalvelut, apteekkipalvelut ja ongelmajätteen keräyspiste. Ikäihmiset (n=14) myös käyttäisi-

vät mieluiten ongelmajätteen keräyspistettä, äänestyspalveluja (ennakkoäänestys), apteekkipalveluja ja postipalveluja.

Avointen tutkimuskysymysten (5,8) perusteella saatiin muutamien vastaajien mielipiteitä ja ajatuksia monipalveluista. Osa vastaajista suhtautui monipalveluihin myönteisesti, mutta osa vastaajista myös vastusti ajatusta monipalveluista kirjastoautoissa. Vastauksien perusteella oli kuitenkin selvää, että kirjastoautopalvelut ovat vastaajille tärkeitä ja osa heistä antoi positiivista palautetta nykyisestä kirjastoautotoiminnasta.

Opinnäytetyöni kyselyyn saatiin kaiken kaikkiaan vastauksia (n=77) tutkimusalueen laajuuteen suhteutettuna liian vähän. Maakuntakohtaisesti vastausten määrässä oli suuria eroja. Pohjois-Savosta saatiin 42 vastausta, Pohjois-Karjalasta 26 vastausta ja Etelä-Savosta 9 vastausta. Vastausten määrät vaihtelivat suuresti myös kuntakohtaisesti. Parhaimmillaan yhdestä kunnasta saatiin 24 vastausta (Kiuruvesi), mutta useista kunnista vastauksia tuli vain muutama kappale. Alun perin suunnittelin analysoida vastaukset vähintään maakuntakohtaisesti, mutta vastausten vähyydestä johtuen käsittelin kyselyn vastaukset yhtenä kokonaisuutena.

Kyselyn vastausten vähäisen määrän vuoksi, kyselyn tuloksista ei voinut tehdä yleistettäviä johtopäätöksiä. Suurin osa kaikista vastauksista saatiin Pohjois-Savosta ja Pohjois-Karjalasta, joten varsinkaan Etelä-Savon osalta ei voitu tehdä yleistettäviä johtopäätöksiä. Tutkimus kärsi siis myös jonkinasteisesti luotettavuusongelmasta, koska vastauksia ei saatu enempää. Minun piti myös huomioida vastauksien vähyys tulosten analysoinnissa.

Opinnäytetyöni kohderyhmänä olivat aikuiset, erityisesti ikäihmiset. Kyselyyn vastanneista suurin osa oli aikuisia, mutta heistä vain 16 oli ikäihmisiä. Nostin ikäihmisten vastaukset kyselyn tuloksissa esille, mutta keskityin pääasiassa kaikkien aikuisten vastaajien vastauksien analysointiin. Ikäihmisten määrän olisi pitänyt olla suurempi, jotta heidän vastauksista olisi voinut tehdä johtopäätöksiä. Ikäihmisten vastaukset saatiin myös kolmen maakunnan alueelta, joten heidän vastauksien perusteella ei kannata lähteä toteuttamaan monipalveluja kirjastoautoissa. Ikäihmisten vastaukset ovat vain suuntaa antavia.

Toivoin, että kyselyyn olisi saatu enemmän vastauksia, koska tutkimusalue oli hyvin laaja. Jos vastauksia olisi saatu huomattavasti enemmän, tuloksista olisi voinut tehdä yleistettäviä johtopäätöksiä ja kyselyllä ei olisi luotettavuusongelmaa. Lisäksi kyselyn tulosten perusteella olisi voitu alkaa suunnittelemaan monipalvelujen tarjontaa kirjastoautoissa ja alkaa selvittää mahdollisia yhteistyötahoja kuten esimerkiksi postitoimisto, Kelan toimisto ja Työvoimatoimisto.

Vaikka kyselyn tuloksista ei voida tehdä koko tutkimusalueen kirjastoautojen asiakkaita koskevia yleistyksiä ja tutkimus kärsii luotettavuusongelmasta, se kuitenkin antaa hieman tietoa, kuvaa siitä, millaisena kyselyyn vastanneet henkilöt kokevat monipalvelut ja minkälaisia monipalveluita he käyttäisivät ja tarvitsisivat. Kyselyn tuloksia ei voida yleistää koskevan koko tutkimusalueen kirjastoautojen asiakkaita, vaan vastaukset antavat tietoa nimenomaan kyselyyn vastanneiden suhtautumisesta monipalveluihin kirjastoautoissa.

Kyselyn tuloksista on hyötyä toimeksiantajalle sekä ainakin osalle kyselyyn osallistuneista kirjastoautoista. Opinnäytetyöni kyselyn tulokset antavat yleiskuvaa monipalveluista asiakkaiden näkökulmasta laajalta alueelta. Kyselyn tulokset antavat tietoa nimenomaan kyselyyn vastanneista; minkälaisia monipalveluja he käyttäisivät ja minkälaiset monipalvelut kiinnostavat heitä.

Tämän kyselyn tuloksien perusteella ei kannata alkaa vielä tekemään konkreettisia suunnitelmia monipalvelujen suhteen. Monipalvelujen suunnittelussa on tärkeää aina huomioida kyseisen kirjastoauton asiakkaiden tarpeet ja mielenkiinnonkohteet. Sen vuoksi esimerkiksi kuntatasoisten monipalvelukyselyjen toteuttaminen on hyvä keino. Kyselyjen avulla saadaan tietoa asiakkaiden toiveista ja tarpeista monipalvelujen suhteen ja sen jälkeen aletaan selvittää mahdollisia yhteistyökumppaneita.

LÄHTEET

- Hakkarainen, E. 2011. Kirjastoauto maaseudun monipalvelijana: selvitys Wi-taunionin kirjastoauton mahdollisuuksista monipalveluautoksi. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Julkaisematon.
- Haverinen, R. & Ilmarinen, K. (toim.). 2008. Hyvinvoinnin arki maaseudulla: tekeviä käsiä ja tietoteknologiaa. [Helsinki]: Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisuja. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisuja ; 3/2008.
- Heinisuo, R., Koskela, S. & Saine, R. 2004. Kirjastopalvelut kaikilla mausteilla: palvelutuotannon tila, tarpeet ja tulevaisuuden linjauksia. Helsinki: Opetusministeriön julkaisuja 2004:5.
- Hyvärinen, L. 2008. Leppävirran monipalveluautohanke. [Ppt-esitys]. [Viitattu 20.9.2013]. Saatavissa: http://www.leppavirrankirjasto.net/images/32_Lepp%C3%A4virran_monipalveluauto.pdf
- Kaisla, S. & Kärki, J. 2009. Asiakastiedot ikäihmisten sosiaalipalveluissa: versio 1.0, 28.10.2009. [Verkkojulkaisu]. Sosiaalialan tietoteknologiahanke. [Viitattu 14.11.2013]. Saatavana: <http://www.sosiaaliportti.fi/File/c6bd3cdb-db09-4c5d-9f66-289a34defd13/Asiakastiedot+ik%C3%A4ihmisten+sosiaalipalveluissa.pdf>
- Kananen, J. 2008. Kvantti : kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä : Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2011. Kvantti: kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu, (Tampere: Tampereen yliopistopaino - Juvenes Print).
- Kovanen, P. 2010. Joensuun seudun lastenkirjastoauto liikkeelle kuntien yhteistyöllä. Kirjastolehti 103 (2), 18–19.
- Kyöstiö, A. 2011. Kirjastoautotoiminnan 50 vuotta: Turun ykkösestä Konstaan. Helsinki: TBJ Finland.
- Kyöstiö, A. 2009. Kirjastoautotoiminnan historiaa: peräkärryistä monitoimiautoihin. Teoksessa: I. Mäkinen (toim.), Suomen yleisten kirjastojen historia. Helsinki: BTJ Finland, 711–737.
- Lehtonen, J. 2005. Palvelut pyörillä: Liikkuvien palvelujen kehitysvaiheita. [Verkko-lehtiartikkeli]. Tekniikan Waiheita 1/05. [Viitattu 10.9.2013]. Saatavana: <http://www.ths.fi/Lehtonen105.pdf>

- Leppävirran kunnankirjasto. 21.10.2013. Tilda. [Verkkosivu]. Leppävirta: Leppävirran kunnankirjasto. [Viitattu 19.9.2013]. Saatavana: http://www.leppavirrankirjasto.net/?Lepp%26auml%3Bvirran_kirjasto:Kirjastoauto:Tilda
- Pölkki, M. 2013. Kirjastokortti auttaa liikkumaan. Helsingin sanomat 21.4.2013, 16.
- Liikamaa, P. 2001. Palvelut kylille Kulkurin matkassa. Dialogi 11 (6), 12-13.
- Kunnat 2013/Maakunnat 2013. [Verkkosivu]. Helsinki: Tilastokeskus. [Viitattu: 31.10.2013]. Saatavana: http://www.stat.fi/meta/luokitukset/kunta/001-2013/luokitusavain_maakunta.html
- Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä. 2009. [Verkkojulkaisu]. [Viitattu: 8.10.2013]. Maaseutu ja hyvinvoiva Suomi -Maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma 2009–2013. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisuja 2009:5. Saatavana: http://www.maaseutupolitiikka.fi/files/976/YTR5_2009_Maaseutupoliittinen_kokonaisuohjelma_2009_2013.pdf
- Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä. 2012. Maaseutupoliittinen toimenpideohjelma 2012-2015/ [Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä = Landsbygdspolitisk åtgärdsprogram för 2012-2015/ [Landsbygdspolitiken samarbetsgrupp]. [Helsinki]: Työ- ja elinkeinoministeriö. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Alueiden kehittäminen, 1797-3554 ; 44/2012. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, 1797-3554 ; 44/2012 .
- Pirhonen, T. 2013-08. Kirjastoautojen palvelut monipuolistuvat. [Verkkojulkaisu]. (Kuopio: ??) Pohjois-Savon ELY-keskus. [Viitattu 9.10.2013]. Saatavana: <http://www.doria.fi/handle/10024/90773>
- Ponnikas, J., Korhonen, S., Kuhmonen, H-M., Leinamo, K, Lundström, N., Rehunen, A. & Siirilä, H. 2011. Maaseutu-katsaus 2011. [Helsinki]: Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä. Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän julkaisu, 1238-6464; 3/2011.
- Pukkila, T. 2005. Ikävallankumous. [Helsinki]: Kunnallisalan kehittämissäätiö.
- Ruotsalainen, K. 2013. Väestö vanhenee - heikkeneekö huoltosuhde?. [Verkkojulkaisu]. Tilastokeskus. [Viitattu 7.9.2013]. Saatavana: https://tilastokeskus.fi/tup/vl2010/art_2013-02-21_001.html
- Sarajärvi, V. 2010. ”Tässäpä nämä kirjat –ja mitataanko verenpaine?”-Kirjastoauto monipalveluautona. [Verkkojulkaisu]. Oulun yliopisto. Pro gradu-tutkielma. [Viitattu 19.6.2013]. Saatavissa: <http://www.kuukas.com/monipalveluauto.pdf>

Suhonen, P. 2009. Leppävirran monipalveluauto Tildasta saa vielä kirjojakin. Kirjastolehti 1/2009, 18.

Suomen virallinen tilasto (SVT): Muuttoliike [verkkojulkaisu].

ISSN=1797-6766. 2012. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 9.10.2013].

Saantitapa: http://www.tilastokeskus.fi/til/muutl/2012/muutl_2012_2013-04-26_tie_001_fi.html

Suomen yleisten kirjastojen tilastot. 1999-2012a. "Ei päiväystä". Etelä-Savo.

[Verkkosivusto]. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 9.10.2013].

Saatavana: <http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/perustilastot.aspx>

Suomen yleisten kirjastojen tilastot. 1999-2012b. "Ei päiväystä". Pohjois-Karjala.

[Verkkosivu]. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 9.10.2013].

Saatavana: <http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/perustilastot.aspx>

Suomen yleisten kirjastojen tilastot. 1999-2012c. "Ei päiväystä". Pohjois-Savo.

[Verkkosivu]. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Viitattu 9.10.2013].

Saatavana: <http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/perustilastot.aspx>

Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2000. Koko maa: kirjastoautot. "Ei päiväystä".

[Verkkosivu]. Kirjastot.fi. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriyksik-

kö.[Viitattu 5.5.2013]. Saatavana: [http://tilastot.kirjastot.fi/fi-](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-fi/perustilastot.aspx?AreaKey=Y2000T1N1)

[fi-fi/perustilastot.aspx?AreaKey=Y2000T1N1](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-fi/perustilastot.aspx?AreaKey=Y2000T1N1)

Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2011-2012. "Ei päiväystä". Lieksa. [Verkkosi-

vu]. Kirjastot.fi. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriyksikkö. [Viitattu

20.9.2013]. Saatavana: [http://tilastot.kirjastot.fi/fi-](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/tilasto.aspx?QueryId=cc5b77da-6b2d-d096-ba9e-839db2f584bd&RefererUrl=%2ffi-fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3dcc5b77da-6b2d-d096-ba9e-839db2f584bd)

[FI/tilasto.aspx?QueryId=cc5b77da-6b2d-d096-ba9e-](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/tilasto.aspx?QueryId=cc5b77da-6b2d-d096-ba9e-839db2f584bd&RefererUrl=%2ffi-fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3dcc5b77da-6b2d-d096-ba9e-839db2f584bd)

[839db2f584bd&RefererUrl=%2ffi-](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/tilasto.aspx?QueryId=cc5b77da-6b2d-d096-ba9e-839db2f584bd&RefererUrl=%2ffi-fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3dcc5b77da-6b2d-d096-ba9e-839db2f584bd)

[fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3dcc5b77da-6b2d-d096-ba9e-](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/tilasto.aspx?QueryId=cc5b77da-6b2d-d096-ba9e-839db2f584bd&RefererUrl=%2ffi-fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3dcc5b77da-6b2d-d096-ba9e-839db2f584bd)

[839db2f584bd](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/tilasto.aspx?QueryId=cc5b77da-6b2d-d096-ba9e-839db2f584bd&RefererUrl=%2ffi-fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3dcc5b77da-6b2d-d096-ba9e-839db2f584bd)

Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2012. Koko maa: kirjastoautot. 5.4.2013.

[Verkkosivu]. Kirjastot.fi. Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuriyksik-

kö.[Viitattu 5.5.2013]. Saatavana: [http://tilastot.kirjastot.fi/fi-](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-fi/perustilastot.aspx?AreaKey=Y2012T1N1)

[fi-fi/perustilastot.aspx?AreaKey=Y2012T1N1](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-fi/perustilastot.aspx?AreaKey=Y2012T1N1)

Suomen yleisten kirjastojen tilastot 2012. Etelä-Savo, Pohjois-Savo, Pohjois-

Karjala. 5.4.2013. [Verkkosivu]. Kirjastot.fi. Opetus- ja kulttuuriministeriön

kulttuuriyksikkö. [Viitattu 23.8.2013]. Saatavana: [http://tilastot.kirjastot.fi/fi-](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/tilasto.aspx?QueryId=0204fc0e-4f28-026c-8b1a-df8fa537da67&RefererUrl=%2ffi-fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3d0204fc0e-4f28-026c-8b1a-df8fa537da67)

[FI/tilasto.aspx?QueryId=0204fc0e-4f28-026c-8b1a-](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/tilasto.aspx?QueryId=0204fc0e-4f28-026c-8b1a-df8fa537da67&RefererUrl=%2ffi-fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3d0204fc0e-4f28-026c-8b1a-df8fa537da67)

[df8fa537da67&RefererUrl=%2ffi-](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/tilasto.aspx?QueryId=0204fc0e-4f28-026c-8b1a-df8fa537da67&RefererUrl=%2ffi-fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3d0204fc0e-4f28-026c-8b1a-df8fa537da67)

[fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3d0204fc0e-4f28-026c-8b1a-df8fa537da67](http://tilastot.kirjastot.fi/fi-FI/tilasto.aspx?QueryId=0204fc0e-4f28-026c-8b1a-df8fa537da67&RefererUrl=%2ffi-fi%2ftilastohaku.aspx%3fQueryId%3d0204fc0e-4f28-026c-8b1a-df8fa537da67)

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

Liite 2. Etelä-Savo (vastauksia 9 kpl)

Liite 3. Pohjois-Karjala (vastauksia 26 kpl)

Liite 4. Pohjois-Savo (vastauksia 42 kpl)

LIITE 1**ASIAKASKYSELY KIRJASTOAUTOJEN MONIPALVELUISTA**

Kysely liittyy Seinäjoen ammattikorkeakoulussa tehtävään opinnäytetyöhön, jossa selvitetään monipalveluiden (esim. postipalvelut, terveyspalvelut, äänestyspalvelut, harrastusvälineiden lainauspalvelut) tarvetta ja asiakkaiden kiinnostuneisuutta monipalveluita kohtaan. Kysely toteutetaan aikavälillä 6.5.2013 - 26.5.2013 Etelä-Savon, Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan alueiden kirjastoautoissa. Kyselylomakkeeseen vastaaminen kestää muutamia minuutteja. Kysely toteutetaan yhteistyössä Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa. Saadut vastaukset käsitellään luottamuksellisesti eikä niitä luovuteta ulkopuolisille.

TAUSTATIEDOT

Merkitse rasti viivalle.

Sukupuoli

- ☐ nainen
- ☐ mies
- ☐ ei tiedossa

Ikä

- ☐ alle 18-vuotiaat
- ☐ 18–25-vuotiaat
- ☐ 26–30-vuotiaat
- ☐ 31–35-vuotiaat
- ☐ 36–40-vuotiaat
- ☐ 41–45-vuotiaat
- ☐ 46–50-vuotiaat
- ☐ 51–55-vuotiaat
- ☐ 56–60-vuotiaat
- ☐ 61–65-vuotiaat
- ☐ yli 65-vuotiaat

Koulutustaso

- ☐ peruskoulutus/kansakoulu

- ☐ toisen asteen koulutus (lukio/ammattikoulu)
  - ☐ alempi korkeakoulututkinto (esim. tradenomi, kandi)
  - ☐ ylempi korkeakoulututkinto (esim. maisteri)
  - ☐ lisensiaatti tai tohtori
  - ☐ muu, mikä?
-

Elämäntilanne

- ☐ koululainen tai opiskelija
  - ☐ työssäkäyvä
  - ☐ työtön
  - ☐ eläkeläinen
  - ☐ koti-isä/kotiäiti
  - ☐ muu, mikä?
-

Käytän kirjastoautoa

- ☐ useamman kerran kuukaudessa
- ☐ vähintään kerran kuukaudessa
- ☐ muutaman kerran vuodessa
- ☐ harvemmin

KIRJASTOAUTOJEN MONIPALVELUT

1. Millä paikkakunnalla asutte?
-

2. Kuinka pitkä matka teillä on kunnan keskusta?

---

3. Onko teillä käytössä oma auto?

Merkitse rasti viivalle.

☐ on

☐ ei ole

4. Käyttäisittekö seuraavia monipalveluita, jos ne tarjottaisiin kirjastoautoissa?

Ympyröi sopivat vaihtoehdot.

1= käyttäisin
ehdottomasti

2= käyttäisin
melko varmasti

3= käyttäisin
ehkä

4= en
käyttäisi

	1	2	3	4
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	☐	☐	☐	☐
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	☐	☐	☐	☐
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaus, terveydenhoitajapalvelut)	☐	☐	☐	☐
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	☐	☐	☐	☐
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	☐	☐	☐	☐
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	☐	☐	☐	☐
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	☐	☐	☐	☐

Henkilökuljetuspalvelut	☐	☐	☐	☐
ATK-opetus (esim. tiedonhaun opetus)	☐	☐	☐	☐
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	☐	☐	☐	☐
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	☐	☐	☐	☐
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	☐	☐	☐	☐
Veikkauksen palvelut	☐	☐	☐	☐
Kaupan kuljetuspalvelut	☐	☐	☐	☐
 ALKOn kuljetuspalvelut	☐	☐	☐	☐
 Ongelmajätteen keräyspiste (patteri ym.)	☐	☐	☐	☐
 Kalastuslupien myynti	☐	☐	☐	☐
 Taidenäyttelyt	☐	☐	☐	☐
 Matkailuinfo	☐	☐	☐	☐
 Muuta, mitä? _____	☐	☐	☐	☐

5. Mitä muita monipalveluita toivoisitte/haluaisitte kirjastoautoihin?

---

6. Kuinka usein käyttäisitte seuraavia monipalveluita, jos ne tarjottaisiin kirjastoautoissa?
Ympyröi sopivat vaihtoehdot.

1=kerran viikossa   2=kaksi kertaa kuukaudessa   3=kerran kuukaudessa   4=harvemmin   5=en käyttäisi

	1	2	3	4	5
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	☐	☐	☐	☐	☐
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	☐	☐	☐	☐	☐
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaus, terveydenhoitajapalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	☐	☐	☐	☐	☐
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	☐	☐	☐	☐	☐
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilökuljetuspalvelut	☐	☐	☐	☐	☐
ATK-opetus (esim. tiedohaun opetus)	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	☐	☐	☐	☐	☐
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	☐	☐	☐	☐	☐
Veikkauksen palvelut	☐	☐	☐	☐	☐
Kaupan kuljetuspalvelut	☐	☐	☐	☐	☐
ALKOn kuljetuspalvelut	☐	☐	☐	☐	☐
Ongelmajätteen keräyspiste (patterit ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Kalastuslupien myynti	☐	☐	☐	☐	☐
Taidenäyttelyt	☐	☐	☐	☐	☐
Matkailuinfo	☐	☐	☐	☐	☐
Muuta, _____ mitä?	☐	☐	☐	☐	☐

7. Kuinka tarpeelliseksi koette seuraavat monipalvelut kirjastoautoissa?

Ympyröi sopivat vaihtoehdot.

1=erittäin
tarpeellinen

2=tarpeellinen

3=melko
tarpeellinen

4=ei kovin tarpeellinen

5=ei ollenkaan
tarpeellinen

	1	2	3	4	5
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	☐	☐	☐	☐	☐
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	☐	☐	☐	☐	☐
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaus, terveydenhoitajapalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	☐	☐	☐	☐	☐
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	☐	☐	☐	☐	☐
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	☐	☐	☐	☐	☐
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilökuljetuspalvelut	☐	☐	☐	☐	☐
ATK-opetus (esim. tiedonhaun opetus)	☐	☐	☐	☐	☐
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	☐	☐	☐	☐	☐
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	☐	☐	☐	☐	☐
Veikkauksen palvelut	☐	☐	☐	☐	☐
Kaupan kuljetuspalvelut	☐	☐	☐	☐	☐
ALKOn kuljetuspalvelut	☐	☐	☐	☐	☐
Ongelmajätteen keräyspiste (patterit ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Kalastuslupien myynti	☐	☐	☐	☐	☐
Taidenäyttelyt	☐	☐	☐	☐	☐
Matkailuinfo	☐	☐	☐	☐	☐
Muuta, mitä? _____	☐	☐	☐	☐	☐

8. Vapaa kommentointi, omia ajatuksia, toivomuksia kirjastoautojen monipalveluista.

Kiitos vastauksistanne!

LIITE 2 Etelä-Savo (vastauksia 9 kpl)

Sukupuoli	Vastaajien määrä	Vastaajien määrä	Vastaajien määrä
Ikä	nainen (N=6)	mies (N=2)	ei tiedossa (N=1)
alle 18-vuotiaat	0	0	0
18–25-vuotiaat	0	0	0
26–30-vuotiaat	0	0	0
31–35-vuotiaat	0	0	0
36–40-vuotiaat	0	0	0
41–45-vuotiaat	0	0	0
46–50-vuotiaat	0	0	0
51–55-vuotiaat	2	0	0
56–60-vuotiaat	1	1	0
61–65-vuotiaat	0	0	0
yli 65-vuotiaat	3	1	1
Yhteensä	6	2	1

Koulutustaso	Vastaajien määrä
peruskoulutus/kansakoulu	1
toisen asteen koulutus (lukio/ammattikoulu)	4
alempi korkeakoulututkinto (esim. tradenomi, kandi)	0
ylempi korkeakoulututkinto (esim. maisteri)	3
lisansiaatti tai tohtori	0
muu, mikä?	1
Yhteensä	9

Avoimet vastaukset**muu, mikä?**

”kansanopisto”

Elämäntilanne	Vastaajien määrä
koululainen tai opiskelija	0
työssäkäyvä	3
työtön	0
eläkeläinen	6
koti-isä/kotiäiti	0
muu, mikä?	0
Yhteensä	9

Käytän kirjastoautoa	Vastaajien määrä
useamman kerran kuukaudessa	8
vähintään kerran kuukaudessa	1
muutaman kerran vuodessa	0
harvemmin	0
Yhteensä	9

2. Kuinka pitkä matka teillä on kunnan keskusta?	
Etäisyys (km)	Vastausten määrä
Alle 10	1
10 -20	6
21 – 30	1
Yhteensä	8

3. Onko teillä käytössä oma auto?	Vastausten määrä
on	7
ei ole	1
Yhteensä	8

4. Käyttäisittekö seuraavia monipalveluita, jos ne tarjottaisiin kirjastoautoissa?
(Vastaajien määrä: 8)

Sarake1	1= käyttäisin ehdottomasti	2= käyttäisin melko varmasti	3= käyttäisin ehkä	4= en käyttäisi	Yhteensä
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	1	5	2	0	8
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	1	1	1	5	8
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaus, terveydenhoitajapalvelut)	1	2	1	4	8
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	3	3	0	2	8
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	2	1	0	5	8
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	1	0	0	7	8
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	5	2	1	0	8
Henkilökuljetuspalvelut	0	1	2	5	8
ATK-opetus (esim. tiedonhaun opetus)	1	2	1	4	8
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	1	0	0	7	8
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	2	1	2	3	8
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	2	1	0	4	7
Veikkauksen palvelut	1	2	1	4	8
Kaupan kuljetuspalvelut	2	0	2	4	8
ALKOn kuljetuspalvelut	0	0	0	8	8
Ongelmajätteen keräyspiste (patteri ym.)	5	3	0	0	8
Kalastuslupien myynti	2	2	0	4	8
Taidenäyttelyt	4	2	1	1	8
Matkailuinfo	3	1	2	2	8
Muuta, mitä?	0	0	0	0	0
Yhteensä	37	29	16	69	151

6. Kuinka usein käyttäisitte seuraavia monipalveluita, jos ne tarjottaisiin kirjastoautou-
toissa? (Vastaajien määrä: 7)

	1= kerran viikossa	2= kaksi kertaa kuukaudessa	3= kerran kuukaudessa	4= harvemmin	5= en käyttäisi	Yhteensä
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	0	1	4	2	0	7
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	0	0	1	2	4	7
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaus, terveydenhoitajapalvelut)	0	0	2	3	2	7
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	0	0	0	7	0	7
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	0	0	0	2	5	7
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	0	0	0	1	6	7
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	0	0	0	7	1	8
Henkilökuljetuspalvelut	0	1	0	1	5	7
ATK-opetus (esim. tiedonhaun opetus)	0	0	2	1	4	7
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	0	0	0	1	6	7
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	2	0	2	0	3	7
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	0	1	0	1	5	7
Veikkauksen palvelut	1	1	0	2	3	7
Kaupan kuljetuspalvelut	1	0	0	0	6	7
ALKOn kuljetuspalvelut	0	0	0	0	7	7
Ongelmajätteen keräyspiste (patterit ym.)	0	0	2	5	0	7
Kalastuslupien myynti	0	0	0	4	3	7
Taidenäyttelyt	1	1	0	2	3	7
Matkailuinfo	0	0	0	4	3	7
Muuta, mitä?	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	5	5	13	45	66	134

7. Kuinka tarpeelliseksi koette seuraavat monipalvelut kirjastoautoissa? (Vastaajien määrä: 5)

	1= erittäin tarpeellinen	2= tarpeellinen	3= melko tarpeellinen	4= ei kovin tarpeellinen	5= ei ollenkaan tarpeellinen	Yhteensä
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	0	2	2	1	0	5
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	0	0	2	2	1	5
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaust, terveydenhoitajapalvelut)	0	1	2	2	0	5
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	0	3	2	0	0	5
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	0	1	1	2	1	5
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	0	1	0	1	3	5
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	2	0	2	1	0	5
Henkilökuljetuspalvelut	0	2	0	1	2	5
ATK-opetus (esim. tiedonhaun opetus)	0	3	1	1	0	5
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	0	1	1	1	2	5
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	1	0	3	0	1	5
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	0	1	1	0	3	5
Veikkauksen palvelut	0	2	0	1	2	5
Kaupan kuljetuspalvelut	0	1	2	1	1	5
ALKOn kuljetuspalvelut	0	0	0	1	4	5
Ongelmajätteen keräyspiste (patterit ym.)	1	2	2	0	0	5
Kalastuslupien myynti	0	1	2	0	2	5
Taidenäyttelyt	0	2	0	1	2	5
Matkailuinfo	0	0	0	3	2	5
Muuta, mitä?	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	4	23	23	19	26	95

LIITE 3 Pohjois-Karjala (vastauksia 26 kpl)

Sukupuoli	Vastaajien määrä	Vastaajien määrä
Ikä	nainen (N=21)	mies (N=5)
alle 18-vuotiaat	4	1
18–25-vuotiaat	0	0
26–30-vuotiaat	0	0
31–35-vuotiaat	1	0
36–40-vuotiaat	4	0
41–45-vuotiaat	1	1
46–50-vuotiaat	2	0
51–55-vuotiaat	1	1
56–60-vuotiaat	2	0
61–65-vuotiaat	3	1
yli 65-vuotiaat	3	1

Koulutustaso	Vastaajien määrä
peruskoulutus/kansakoulu	15
toisen asteen koulutus (lukio/ammattikoulu)	7
alempi korkeakoulutut- kinto (esim. tradenomi, kandi)	0
ylempi korkeakoulutut- kinto (esim. maisteri)	4
lisansiaatti tai tohtori	0
muu, mikä?	0
Yhteensä	26

Elämäntilanne	Vastaajien määrä
koululainen tai opis- kelija	6
työssäkäyvä	10
työtön	1
eläkeläinen	7

koti-isä/kotiäiti	0
muu, mikä?	2
Yhteensä	26

Avoimet vastaukset**muu, mikä?**

vapaa herratar

Käytän kirjastoau- toa	Vastaajien määrä
useamman kerran kuukaudessa	19
vähintään kerran kuu- kaudessa	6
muutaman kerran vuo- dessa	1
harvemmin	0
Yhteensä	26

2. Kuinka pitkä matka teillä on kunnan keskus- taan?	
Etäisyys (km)	Vastausten määrä
Alle 10	3
10 -20	10
21 – 30	4
31 – 40	3
41 – 50	1
51 – 60	1
61 – 70	0
71 – 80	1
81 – 90	1
Yhteensä	24

3. Onko teillä käytössä oma auto?	Vastausten määrä
on	21
ei ole	4
Yhteensä	25

4. Käyttäisittekö seuraavia monipalveluita, jos ne tarjottaisiin kirjastoautoissa?

(Vastaajien määrä: 25)

	1= käyttäisin ehdottomasti	2= käyttäisin melko varmasti	3= käyttäisin ehkä	4= en käyttäisi	Yhteensä
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	8	5	6	5	24
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	1	4	3	14	22
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaus, terveydenhoitajapalvelut)	2	5	4	11	22
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	4	5	3	11	23
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	3	5	4	11	23
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	1	0	5	16	22
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	6	5	3	9	23
Henkilökuljetuspalvelut	3	3	5	11	22
ATK-opetus (esim. tiedonhaun opetus)	5	2	5	9	21
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	2	2	4	13	21
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	2	3	4	12	21
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	4	3	7	9	23
Veikkauksen palvelut	4	4	1	14	23
Kaupan kuljetuspalvelut	1	1	7	12	21
ALKOn kuljetuspalvelut	3	0	3	14	20
Ongelmajätteen keräyspiste (patteri ym.)	7	5	2	8	22
Kalastuslupien myynti	2	2	6	11	21
Taidenäyttelyt	3	2	6	11	22
Matkailuinfo	2	3	7	10	22
Muuta, mitä?	2	0	0	0	2
Yhteensä	65	59	85	211	420

6. Kuinka usein käyttäisitte seuraavia monipalveluita, jos ne tarjottaisiin kirjastoautotoissa? (Vastaajien määrä: 23)

	1= kerran viikossa	2= kaksi kertaa kuukaudessa	3= kerran kuukaudessa	4= harvemmin	5= en käyttäisi	Yhteensä
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	1	8	2	7	4	22
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	0	2	4	4	10	20
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaus, terveydenhoitajapalvelut)	0	2	5	6	9	22
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	0	2	4	9	7	22
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	0	2	3	7	8	20
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	0	1	1	2	15	19
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	1	2	1	12	6	22
Henkilökuljetuspalvelut	0	3	1	5	11	20
ATK-opetus (esim. tiedonhaun opetus)	2	3	2	5	8	20
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	0	4	1	4	11	20
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	1	5	1	5	8	20
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	1	2	4	7	6	20
Veikkauksen palvelut	2	3	2	1	12	20
Kaupan kuljetuspalvelut	0	3	3	3	11	20
ALKOn kuljetuspalvelut	0	2	3	3	12	20
Ongelmajätteen keräyspiste (patterit ym.)	1	3	5	6	6	21
Kalastuslupien myynti	1	2	2	4	11	20
Taidenäyttelyt	1	3	3	4	9	20
Matkailunfo	1	2	4	5	8	20
Muuta, mitä?	1	0	0	1	0	2
Yhteensä	13	54	51	100	172	390

7. Kuinka tarpeelliseksi koette seuraavat monipalvelut kirjastoautoissa? (Vastaajien määrä: 22)

	1= erittäin tarpeellinen	2= tarpeellinen	3= melko tarpeellinen	4= ei kovin tarpeellinen	5= ei ollenkaan tarpeellinen	Yhteensä
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	4	6	2	4	5	21
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	1	2	2	3	9	17
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaus, terveydenhoitajapalvelut)	2	0	9	2	7	20
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	2	5	3	4	6	20
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	0	1	5	5	7	18
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	1	1	2	6	7	17
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	3	2	6	3	6	20
Henkilökuljetuspalvelut	2	0	3	7	6	18
ATK-opetus (esim. tiedonhaun opetus)	0	3	5	4	6	18
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	1	2	5	5	6	19
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	1	2	5	4	7	19
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	1	3	5	4	6	19
Veikkauksen palvelut	4	2	2	2	10	20
Kaupan kuljetuspalvelut	2	2	3	5	8	20
ALKOn kuljetuspalvelut	3	0	1	3	12	19
Ongelmajätteen keräyspiste (patterit ym.)	4	3	5	2	6	20
Kalastuslupien myynti	1	2	3	4	9	19
Taidenäyttelyt	2	1	4	4	8	19
Matkailuinfo	0	3	6	1	9	19
Muuta, mitä?	3	0	0	0	0	3
Yhteensä	37	40	76	72	140	365

LIITE 4 Pohjois-Savo (vastauksia 42 kpl)

Sukupuoli	Vastaajien määrä	Vastaajien määrä	Vastaajien määrä
Ikä	nainen (N=30)	mies (N=10)	ei tiedossa (N=2)
alle 18-vuotiaat	2	0	0
18–25-vuotiaat	0	0	0
26–30-vuotiaat	2	0	0
31–35-vuotiaat	1	1	0
36–40-vuotiaat	4	1	0
41–45-vuotiaat	4	0	0
46–50-vuotiaat	5	3	0
51–55-vuotiaat	2	2	0
56–60-vuotiaat	0	2	0
61–65-vuotiaat	5	0	1
yli 65-vuotiaat	5	1	1

Koulutustaso	Vastaajien määrä
peruskoulutus/kansakoulu	12
toisen asteen koulutus (lukio/ammattikoulu)	19
alempi korkeakoulutut- kinto (esim. tradenomi, kandi)	4
ylempi korkeakoulutut- kinto (esim. maisteri)	5
lisansiaatti tai tohtori	0
ylempi korkeakoulutut- kinto (esim. maisteri)	
muu, mikä?	1
Yhteensä	41

Avoimet vastaukset

muu, mikä? ” opistotason ammattitutkinto”

Elämäntilanne	Vastaajien määrä
koululainen tai opiskelija	3
työssäkäyvä	21
työtön	1
eläkeläinen	13
koti-isä/kotiäiti	3
muu, mikä?	1
Yhteensä	42

Avoimet vastaukset

muu, mikä? ”MV.

Käytän kirjastoautoa	Vastaajien määrä
useamman kerran kuu- kaudessa	34
vähintään kerran kuu- kaudessa	6
muutaman kerran vuo- dessa	2
harvemmin	0
Yhteensä	42

2. Kuinka pitkä matka teillä on kunnan keskusta?	
Etäisyys (km)	Vastausten määrä
Alle 10	3
10 -20	10
21 – 30	4
31 – 40	3
41 – 50	1
51 – 60	1
61 – 70	0
71 – 80	1
81 – 90	1
Yhteensä	24

3. Onko teillä käytössä oma auto?	Vastausten määrä
on	32
ei ole	9
Yhteensä	41

4. Käyttäisittekö seuraavia monipalveluita, jos ne tarjottaisiin kirjastoautoissa?
(Vastaajien määrä: 40)

	1= käyttäisin ehdottomasti	2= käyttäisin melko varmasti	3= käyttäisin ehkä	4= en käyttäisi	Yhteensä
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	10	9	12	8	39
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	1	3	11	21	36
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaust, terveydenhoitajapalvelut)	3	7	10	17	37
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	8	8	9	12	37
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	6	6	11	16	39
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	1	3	5	25	34
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	14	8	10	7	39
Henkilökuljetuspalvelut	2	5	7	23	37
ATK-opetus (esim. tiedonhaun opetus)	0	8	10	18	36
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	3	0	7	25	35
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	0	2	9	23	34
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	3	10	8	15	36
Veikkauksen palvelut	6	8	8	14	36
Kaupankuljetuspalvelut	3	3	9	22	37
ALKOn kuljetuspalvelut	2	2	6	26	36
Ongelmajätteen keräyspiste (patteri ym.)	7	11	8	9	35
Kalastuslupien myynti	3	3	9	21	36
Taidenäyttelyt	1	5	9	20	35
Matkailuinfo	1	5	10	17	33
Muuta, mitä?	0	0	0	0	0
Yhteensä	74	106	168	339	687

6. Kuinka usein käyttäisitte seuraavia monipalveluita, jos ne tarjottaisiin kirjastoautomaateissa? (Vastaajien määrä: 39)

	1= kerran viikossa	2= kaksi kertaa kuukaudessa	3= kerran kuukaudessa	4= harvemmin	5= en käyttäisi	Yhteensä
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	3	8	12	9	7	39
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	0	2	3	13	16	34
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaust, terveydenhoitajapalvelut)	0	3	7	9	16	35
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	0	3	5	13	14	35
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	1	2	3	11	16	33
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	0	1	1	5	27	34
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	4	1	2	20	7	34
Henkilökuljetuspalvelut	0	1	3	7	22	33
ATK-opetus (esim. tiedonhaun opetus)	0	1	3	12	18	34
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	0	1	2	5	26	34
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	0	0	5	5	23	33
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	1	2	10	6	14	33
Veikkauksen palvelut	7	4	4	7	12	34
Kaupan kuljetuspalvelut	2	2	3	8	19	34
ALKOn kuljetuspalvelut	2	2	2	5	22	33
Ongelmajätteen keräyspiste (patterit ym.)	1	4	10	10	7	32
Kalastuslupien myynti	2	0	3	7	22	34
Taidenäyttelyt	0	2	5	6	20	33
Matkailuinfo	0	1	2	9	21	33
Muuta, mitä?	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	23	40	85	167	329	644

7. Kuinka tarpeelliseksi koette seuraavat monipalvelut kirjastoautoissa?

(Vastaaajien määrä: 39)

	1= erittäin tarpeellinen	2= tarpeellinen	3= melko tarpeellinen	4= ei kovin tarpeellinen	5= ei ollenkaan tarpeellinen	Yhteensä
Postipalvelut (esim. postimerkit, paketit, postilaatikko)	10	5	9	5	7	36
Pankkipalvelut (esim. lomakkeet, opastus)	4	4	5	8	14	35
Terveyspalvelut (esim. verenpaineen mittaus, terveydenhoitajapalvelut)	3	7	7	9	12	38
Apteekkipalvelut (esim. reseptien uusinta palvelut, vanhojen lääkkeiden keräyspiste)	7	7	7	6	11	38
KELAn palvelut (esim. lomakkeet, opastus)	4	6	4	11	12	37
Kunnan palvelut (esim. ruokakuljetukset)	1	5	4	8	17	35
Äänestyspalvelut (ennakkoäänestys)	11	6	5	7	8	37
Henkilökuljetuspalvelut	0	4	5	11	14	34
ATK-opetus (esim. tiedonhaun opetus)	0	3	11	7	13	34
Nuorisopalvelut (esim. nuorten tieto- ja neuvontapalvelut)	1	6	4	8	16	35
Koulutuspalvelut (esim. kansalaisopiston opetusta)	1	4	6	10	13	34
Harrastusvälineiden lainaus (esim. urheiluvälineet)	6	5	2	8	13	34
Veikkauksen palvelut	5	5	5	10	10	35
Kaupankuljetuspalvelut	5	4	3	8	14	34
ALKOn kuljetuspalvelut	3	3	1	7	21	35
Ongelmajätteen keräyspiste (patterit ym.)	7	5	6	5	11	34
Kalastuslupien myynti	1	6	4	9	14	34
Taidenäyttelyt	1	4	4	8	17	34
Matkailuinfo	0	4	5	10	15	34
Muuta, mitä?	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	70	93	97	155	252	667